

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
ประจำตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ
ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

จัดทำโดย

นางสาวทิพย์นันทา เทียงธรรม

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ อำเภอท่าเรือ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กรมส่งเสริมการเกษตร

คำนำ

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตำบลให้ถูกต้องตรงกับปัญหาของเกษตรกร องค์กร และเหมาะสมกับทุกสาขาอาชีพ จึงได้มีการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล โดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในลักษณะประชาคมหมู่บ้าน / ตำบล เพื่อดำเนินงานค้นหาปัญหาและความต้องการของเกษตรกร ที่จะเป็นแนวทางในการจัดทำแผน/โครงการเสนอของบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะมีผลถึงการใช้งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้อง และตรงกับความต้องการของชุมชน

ผู้จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลปากท่า ขอขอบคุณหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน ทุกองค์กร ที่ได้ให้การสนับสนุนข้อมูล และมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ ในครั้งนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบลปากท่า จะเพิ่มประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกร องค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเกษตร และพิจารณาสนับสนุนงบประมาณได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ ต่อไป

นางสาวทิพย์นันtha เทียงธรรม

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

เลขาธิการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี

การเกษตรประจำตำบลปากท่า

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑.....	๑
ข้อมูลสภาพทั่วไป.....	๑
๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง.....	๑
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่.....	๑
๑.๒. อาณาเขต.....	๑
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง.....	๑
๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic).....	๒
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม.....	๒
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน.....	๒
๒.๓ ลักษณะดิน และกลุ่มชุดดิน.....	๓
๓. สภาพภูมิอากาศ.....	๕
๓.๑ สภาพภูมิอากาศ.....	๕
๓.๒ ฤดูกาล.....	๕
๓.๓ ปริมาณน้ำฝน.....	๖
๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์.....	๗
๔. เส้นทางคมนาคม.....	๘
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล.....	๘
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ.....	๘
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน.....	๑๐
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง (ภาพที่ ๘).....	๑๐
๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ (โครงการชลประทาน) (ภาพที่ ๙) ได้แก่.....	๑๐
๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคม.....	๑๑
๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ.....	๑๑
๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา/ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว.....	๑๒
๖.๓ จำนวนครัวเรือน.....	๑๓
๖.๔ การศึกษา.....	๑๔
๖.๕ การสาธารณสุข.....	๑๔
๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม.....	๑๔

๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	๑๔
๘. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ.....	๑๖
๙. องค์กรและสถาบันต่าง ๆ.....	๑๗
บทที่ ๒.....	๑๙
การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล	๑๙
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์	๑๙
๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร.....	๑๙
๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร.....	๒๕
๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่คำว่า ไม่มี).....	๒๗
๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ.....	๒๘
๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข.....	๕๙
๓. การจัดทำ TOWS Matrix	๖๑
บทที่ ๓.....	๖๓
ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา.....	๖๓
๑. แนวทางการพัฒนา	๖๓
๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง).....	๖๓
๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๖๓
๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร.....	๖๓
๒. ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล	๖๕
บรรณานุกรม.....	๖๘
ภาคผนวก	๖๙
โครงการท่าเรือ Rice Innovation Hub	ผิดพลาด! ไม่ได้กำหนดที่คั่นหน้า
โครงการท่าเรือ Smart Farming ๔.๐.....	ผิดพลาด! ไม่ได้กำหนดที่คั่นหน้า
โครงการท่าเรือ Young Smart Farmer	๑
โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	ผิดพลาด! ไม่ได้กำหนดที่คั่นหน้า
โครงการท่าเรือเกษตรผสมผสานยั่งยืน	ผิดพลาด! ไม่ได้กำหนดที่คั่นหน้า

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงเขตการปกครอง อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒
ตารางที่ ๒ ตารางสรุปเขตการปกครอง ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒
ตารางที่ ๓ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๓ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖	๖
ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖	๗
ตารางที่ ๕ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจ ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ ปี ๒๕๖๖	๑๑
ตารางที่ ๖ ข้อมูลด้านปศุสัตว์	๑๒
ตารางที่ ๗ ข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑๒
ตารางที่ ๘ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓	๑๒
ตารางที่ ๙ ตารางแสดงจำนวนประชากรในตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๑๓
ตารางที่ ๑๐ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๕
ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๖
ตารางที่ ๑๒ รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน	๑๗
ตารางที่ ๑๓ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๑๗
ตารางที่ ๑๔ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๑๘
ตารางที่ ๑๕ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๑๘
ตารางที่ ๑๖ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๙
ตารางที่ ๑๗ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๐
ตารางที่ ๑๘ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๐
ตารางที่ ๑๙ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๑
ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๒
ตารางที่ ๒๑ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๒๒
ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรกรตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๓
ตารางที่ ๒๓ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๒๔
ตารางที่ ๒๔ แสดงทรัพยากรดิน ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๕
ตารางที่ ๒๕ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๒๘
ตารางที่ ๒๖ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๒๙
ตารางที่ ๒๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๐
ตารางที่ ๒๘ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๑
ตารางที่ ๒๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในอำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๕
ตารางที่ ๓๐ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๖/๖๗ ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๕
ตารางที่ ๓๑ แสดง SMART FARMER ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๓๗
ตารางที่ ๓๒ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๓๘
ตารางที่ ๓๓ แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๓๙
ตารางที่ ๓๔ แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้าตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๓๙
ตารางที่ ๓๕ แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๔๑
ตารางที่ ๓๖ แสดงต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว้า ปี ๒๕๖๖/๖๗ ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๔๗

ตารางที่ ๓๗ แสดง SMART FARMER ต้นแบบในด้านการผลิตไม้ผลและพืชผัก ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๔๘
ตารางที่ ๓๘ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกพริกชี้หนู ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๔๘
ตารางที่ ๓๙ แสดงพื้นที่ปลูกพริกชี้หนู ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๕๐
ตารางที่ ๔๐ แสดงพื้นที่ปลูกพริกชี้หนูตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๕๐
ตารางที่ ๔๑ แสดงปริมาณการปลูกพริกชี้หนู ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๕๒
ตารางที่ ๔๒ แสดงต้นทุนการผลิตพริกชี้หนู ปี ๒๕๖๕/๖๖ ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๕๓
ตารางที่ ๔๓ แสดง SMART FARMER ต้นแบบในด้านการผลิตพืชผัก ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๕๘
ตารางที่ ๔๔ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๕๙
ตารางที่ ๔๕ การวิเคราะห์ตาราง TOWS MATRIX	๖๑
ตารางที่ ๔๖ ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล	๖๕

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ ๑ ภาพแสดงอาณาเขตติดต่อตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๑
ภาพที่ ๒ ภาพแสดงความลาดชันตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๓
ภาพที่ ๓ ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๕
ภาพที่ ๔ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๓ ปี ตั้งแต่ ปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖	๖
ภาพที่ ๕ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ ๓ ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖	๗
ภาพที่ ๖ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล อำเภอ	๘
ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๙
ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงแหล่งน้ำธรรมชาติ ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๐
ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงพื้นที่ตามโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๑๑
ภาพที่ ๑๐ แสดงจำนวนประชากร ครั้วเรือน และครั้วเรือนเกษตรกร ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๑๓
ภาพที่ ๑๑ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๕
ภาพที่ ๑๒ กราฟแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๖
ภาพที่ ๑๓ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๑๗
ภาพที่ ๑๔ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๙
ภาพที่ ๑๕ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๐
ภาพที่ ๑๖ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๑
ภาพที่ ๑๗ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๑
ภาพที่ ๑๘ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย	๒๔
ภาพที่ ๑๙ กราฟแสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๕
ภาพที่ ๒๐ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๕
ภาพที่ ๒๑ กราฟแสดงแหล่งน้ำใต้ดินตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๖
ภาพที่ ๒๒ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๖
ภาพที่ ๒๓ กราฟแสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๗
ภาพที่ ๒๔ แสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๗
ภาพที่ ๒๕ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๒๘
ภาพที่ ๒๖ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๒๙
ภาพที่ ๒๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๓๐
ภาพที่ ๒๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๓๐
ภาพที่ ๒๙ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๓๑
ภาพที่ ๓๐ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๒
ภาพที่ ๓๑ แสดงวิธีการตลาดข้าว ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๖
ภาพที่ ๓๒ แสดงแหล่งรับซื้อข้าว ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๓๗
ภาพที่ ๓๓ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๓๘
ภาพที่ ๓๔ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๓๘
ภาพที่ ๓๕ แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๓๙
ภาพที่ ๓๖ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้าตามเขตเกษตรกรรม ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๔๐
ภาพที่ ๓๗ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้าตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๔๐

ภาพที่ ๓๘ แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๔๑
ภาพที่ ๓๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกกล้วยน้ำว้าในตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๔๓
ภาพที่ ๔๐ แสดงวิธีการตลาดกล้วยน้ำว้า ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๔๔
ภาพที่ ๔๑ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกพริกชี้หนู ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๔๙
ภาพที่ ๔๒ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกพริกชี้หนู ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๔๙
ภาพที่ ๔๓ แสดงพื้นที่ปลูกพริกชี้หนู (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๕๐
ภาพที่ ๔๔ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกพริกชี้หนูตามเขตเกษตรกรรม ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๕๑
ภาพที่ ๔๕ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกพริกชี้หนูตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ	๕๑
ภาพที่ ๔๖ แสดงปริมาณการปลูกพริกชี้หนู ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๕๒
ภาพที่ ๔๗ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกพริกชี้หนูในตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๕๓
ภาพที่ ๔๘ แสดงวิธีการตลาดพริกชี้หนู ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๕๔

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

ตำบลปากท่า ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอท่าเรือ มีเนื้อที่ทั้งหมด ๖,๘๐๓ ไร่

๑.๒. อาณาเขต

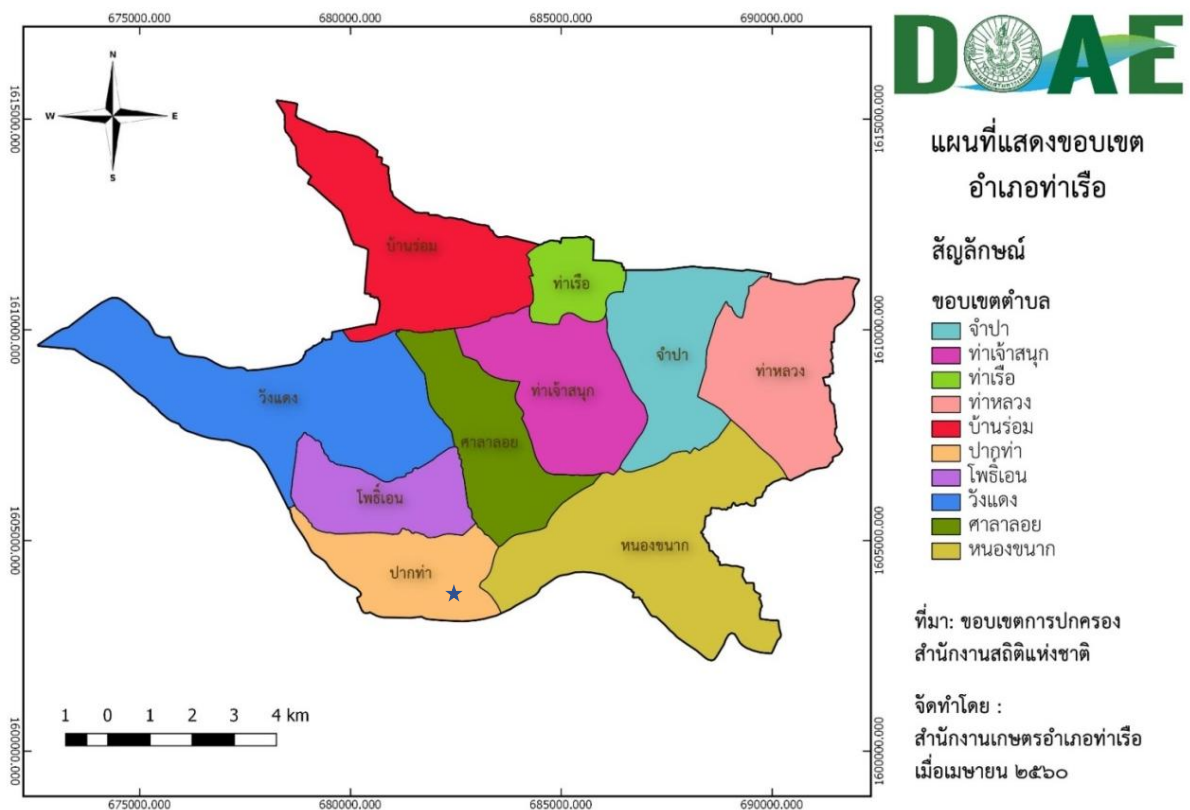
ตำบลปากท่า มีอาณาเขตติดต่อกับตำบล และอำเภอ ใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลโพธิ์เอน อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๑ ภาพแสดงอาณาเขตติดต่อด้านปากท่า อำเภอท่าเรือ
(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๐)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตการปกครองเป็น ๑ ตำบล ๘ หมู่บ้าน
- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑ แห่ง

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงเขตการปกครอง อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่ ตำบล	ตำบลปากท่า
๑	บ้านสวนหลวง
๒	บ้านตะเคียนทอง
๓	บ้านท้ายตลาด
๔	บ้านอรัญญิก
๕	บ้านอิสลาม
๖	บ้านโคกมะขวิด
๗	บ้านชายหนอง
๘	บ้านหัวถนน

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, พ.ศ.๒๕๕๔

ตารางที่ ๒ ตารางสรุปเขตการปกครอง ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด(ไร่)	อบต	เทศบาล ตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวนบ้าน (ครัวเรือน)
ปากท่า	๕,๘๘๘.๑๘	๑	-	๘	๙๕๙
รวม	๕,๘๘๘.๑๘	๑	-	๘	๙๕๙

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, พ.ศ.๒๕๖๗

๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำป่าสักไหลผ่าน ตั้งแต่ทิศเหนือของตำบลลงมาทางทิศใต้ แบ่งหมู่ที่ ๑ ออกไปคนละฝั่งกับหมู่อื่นๆ โดยพื้นที่ราบลุ่มมากอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของตำบล ได้แก่ พื้นที่ในหมู่ที่ ๗ และ ๘ และพื้นที่ราบลุ่มอยู่ทางทิศตะวันตกของตำบลพื้นที่ในหมู่ที่ ๒, ๓, ๔, ๕ และ ๖ พื้นที่ไม่มีภูเขา และไม่มีป่าไม้

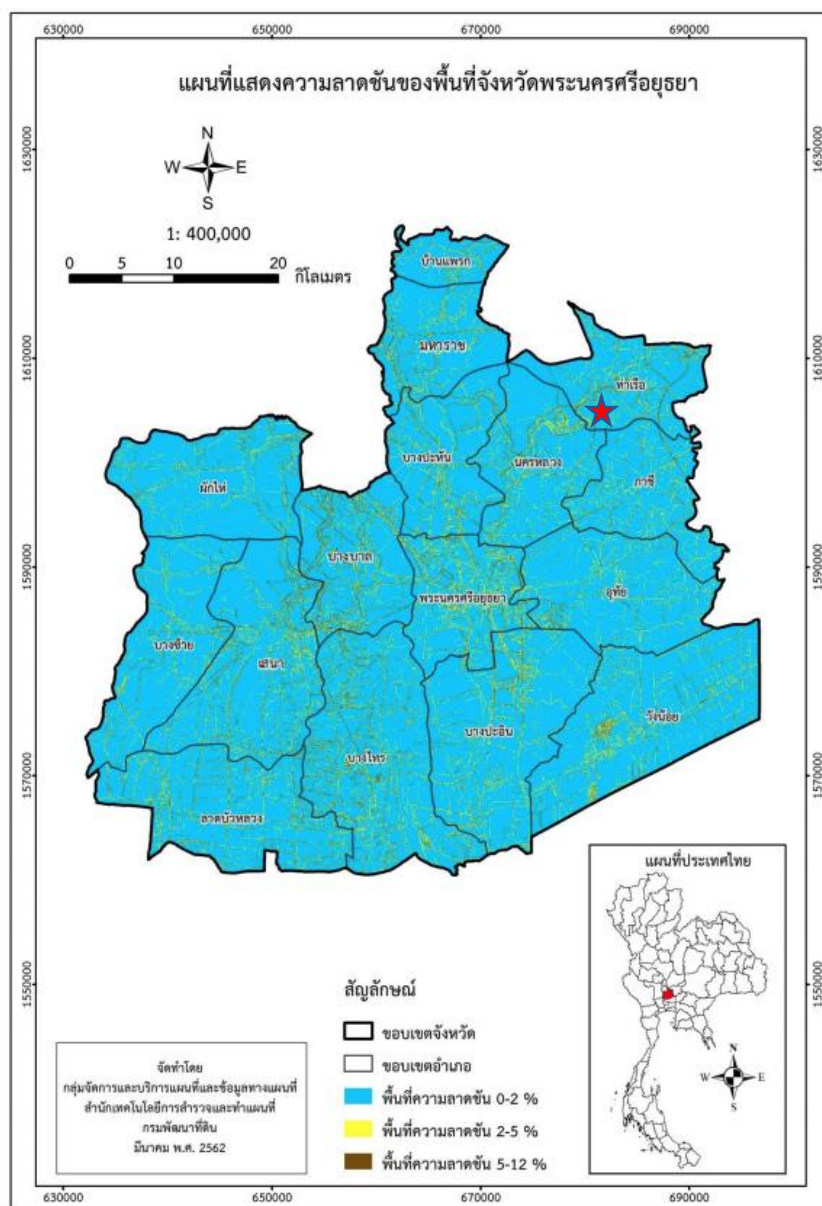
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

กลุ่มจัดการและบริการแผนที่และข้อมูลทางแผนที่ สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ กรมพัฒนาที่ดิน (มีนาคม, ๒๕๖๒) ได้ทำการวิเคราะห์และจำแนกความลาดชันของพื้นที่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่ามีพื้นที่ความลาดชัน ๐ - ๑๒ เปอร์เซ็นต์ กระจายตัวอยู่ทั่วไปของพื้นที่ทั้งจังหวัด ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น

พื้นที่ความลาดชัน ๐ - ๒ เปอร์เซ็นต์ ลักษณะพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ

พื้นที่ความลาดชัน ๒ - ๕ เปอร์เซ็นต์ ลักษณะพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชันน้อยมาก เป็นลักษณะต่อเนื่องตามแนวทิศทางการไหลของน้ำจากพื้นที่ตอนบนลงสู่พื้นที่ตอนล่าง

พื้นที่ความลาดชัน ๕ - ๑๒ เปอร์เซ็นต์ ลักษณะพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชันเล็กน้อย มีความลาดชันน้อยมาก เป็นลักษณะต่อเนื่องตามแนวทิศทางการไหลของน้ำจากพื้นที่ตอนบนลงสู่พื้นที่ตอนล่าง หรือตามแนวเส้นทางคมนาคมที่มีการยกระดับจากพื้นผิวภูมิประเทศ

ภาพที่ ๒ ภาพแสดงความลาดชันตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ
(ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๒)

๒.๓ ลักษณะดิน และกลุ่มชุดดิน

ดินในตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืชจำนวน ๒ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๔

ชุดดิน : ชุดดินบางมูลนาก (Ban) ชุดดินบางปะอิน (Bin) ชุดดินชัยนาท (Cn) ชุดดินชุมแสง (Cs) ชุดดินพินาย (Pm) ชุดดินราชบุรี (Rb) ชุดดินสระบุรี (Sb) ชุดดินสิงห์บุรี (Sin) ชุดดินศรีสงคราม (Ss) ชุดดินท่าพล (Tn) และชุดดินท่าเรือ (Tr)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำนํ้าที่มีอายุน้อย ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : โครงสร้างแน่นทึบ ดินแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ให้ความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ : การปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านสอฮัฟริกัณหรือสออินเดียน ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในกรณีที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

การปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๒) กลุ่มชุดดินที่ ๓๓

ชุดดิน : ชุดดินดงยางเอน (Don) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) ชุดดินกำแพงแสน (Ks) ชุดดินลำสนธิ (Ls) ชุดดินน้ำคอก (Nd) ชุดดินธาตุพนม (Tp) และชุดดินตะพานหิน (Tph)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินทรายแป้งละเอียดหรือดินร่วนละเอียดลึกมากที่เกิดจากตะกอนแม่น้ำหรือตะกอนน้ำพารูปพัด ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

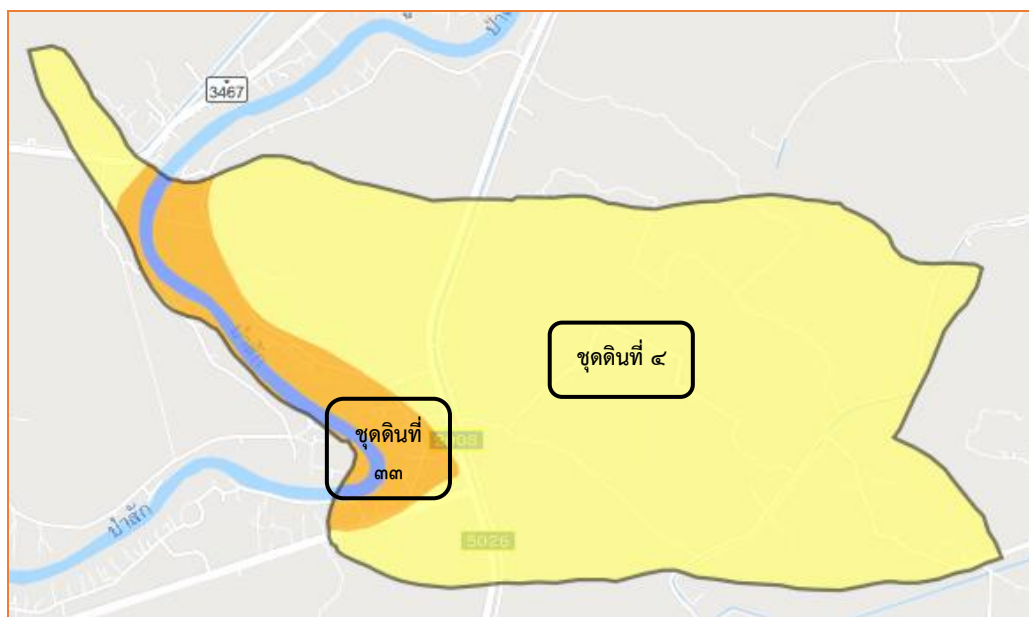
ปัญหา : ขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งช่วงนาน บางพื้นที่อาจพบชั้นดานแข็งที่เกิดจากการเกษตรกรรม

แนวทางการจัดการ : การปลูกข้าวหรือทำนา ปัญหาดินขาดธาตุอาหารพืชบางอย่างหรือมีแต่ไม่เพียงพอ ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ได้แก่ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ใส่ระยะการไถเตรียมดินก่อนปักดำข้าว หรืออาจจะมีการปลูกพืชตระกูลถั่วพอกพอเทือง สอฮัฟริกัณ เพื่อเป็นปุ๋ยพืชสด โดยใช้อัตราเมล็ดพันธุ์ ๕ กก./ไร่หว่านก่อนถึงฤดูทำนา ประมาณ ๒-๓ เดือน แล้วจึงไถกลบ การใส่ปุ๋ยเคมี ควรใส่ ๒ ครั้ง ครั้งแรก ใส่ก่อนปักดำ ๑ วัน หรือ ใส่วันปักดำแล้ว คราดกลบโดยใช้ปุ๋ย ๑๖-๒๐-๐ หรือ ๒๐-๒๐-๐ อัตรา ๒๐ กก./ไร่ สำหรับข้าวพันธุ์ไวต่อช่วงแสง และอัตรา ๓๕ กก./ไร่ สำหรับข้าวพันธุ์ไม่ไวต่อช่วงแสง ครั้งที่สอง ใส่ก่อนระยะข้าวออกดอก ประมาณ ๓๐ วัน หรือ หลังจากปักดำแล้ว ประมาณ ๓๐-๔๕ วัน โดยหว่านให้ทั่วแปลงเป็นการใส่ปุ๋ยแต่งหน้าด้วยปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟตอัตรา ๑๕ กก./ไร่ หรือปุ๋ยยูเรีย อัตรา ๖ กก./ไร่ สำหรับข้าวพันธุ์ไวต่อแสงหรือใส่ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต อัตรา ๑๓ กก./ไร่ สำหรับข้าวพันธุ์ไม่ไวต่อช่วงแสง

การปลูกพืชไร่หรือพืชผัก ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสมและที่ความแตกต่างกันในแต่ละปี เพื่อทำลายชั้นดานและป้องกันการเกิดชั้นดาน จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนให้มีการปลูกพืชบำรุงดินอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านเมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือพอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมี

หรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก มีการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ไม่ให้เสื่อมโทรมลง พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

การปลูกไม้ผล ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ไม่ให้เสื่อมโทรมลง พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในพื้นที่ปลูก

ภาพที่ ๓ ข้อมูลกลุ่มเขตดิน ตำบลปากท่า อำเภอกำแพง
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๑)

๓. สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของตำบลปากท่า อำเภอกำแพง โดยทั่วไปอากาศร้อน ความชื้นส่วนใหญ่ไม่ค่อยมากนัก ในหนึ่งวันจะมีช่วงที่ได้รับแดดมากเฉลี่ยวันละ ๗ - ๘ ชั่วโมง

๓.๒ ฤดูกาล

เมื่อพิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศทั่วไปของประเทศไทย แบ่งฤดูกาลของตำบลปากท่า อำเภอกำแพง ออกเป็น ๓ ฤดู ดังนี้

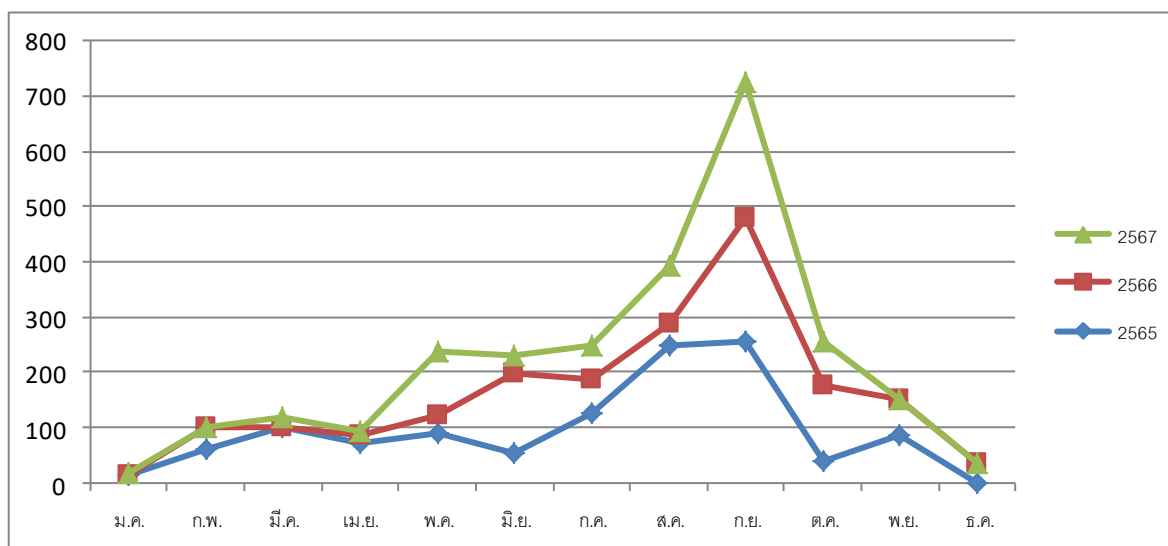
- ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม – กุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีน ซึ่งมีคุณสมบัติเย็นและแห้งจะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ แต่เนื่องจากอำเภอกำแพงอยู่ในภาคกลางอิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีน ที่แผ่ลงมาปกคลุมในช่วงฤดูหนาวช้ากว่าภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเริ่มอากาศหนาวเย็นประมาณกลางเดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไป

- ฤดูร้อน เริ่มเมื่อมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือสิ้นสุดลง ประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้จะมีหย่อมความกดอากาศต่ำ เนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบนประกอบกับลมที่พัดปกคลุมประเทศไทย ในช่วงนี้เป็นลมฝ่ายใต้ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าว และร้อนจัดในเดือนเมษายน

- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ร่องความกดอากาศต่ำที่พัดผ่านบริเวณภาคใต้ของประเทศไทย จะเลื่อนขึ้นมาพัดผ่านบริเวณภาคกลางและภาคเหนือ ทำให้มีฝนตกชุกขึ้นตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป

๓.๓ ปริมาณน้ำฝน

ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปี ๒๕๖๗ โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ ๕๖.๑๘ มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือนกรกฎาคม - กันยายนของทุกปี มีปริมาณน้ำฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือนธันวาคม โดยมีปริมาณ ๐ มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนสูงสุดในเดือนกันยายน โดยมีปริมาณ ๒๕๕.๖ มิลลิเมตร (ภาพที่ ๔)

ภาพที่ ๔ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๓ ปี ตั้งแต่ ปี ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

(ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ.๒๕๖๘)

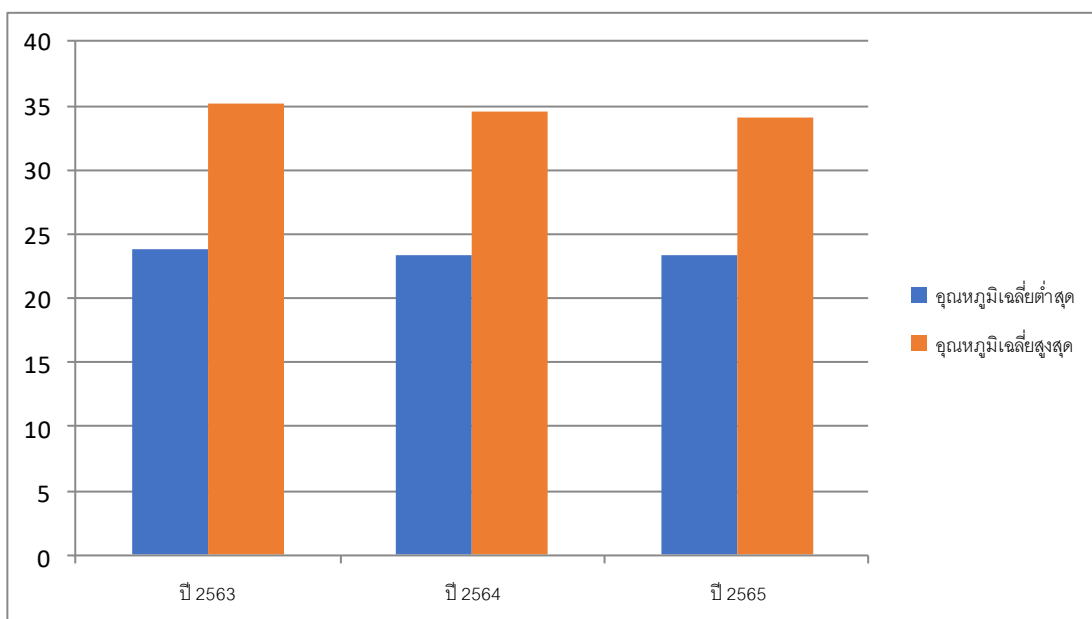
ตารางที่ ๓ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๓ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

ที่	เดือน	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย (มม.) ปี ๒๕๖๕	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย (มม.) ปี ๒๕๖๖	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย (มม.) ปี ๒๕๖๗
๑	มกราคม	๑๔	๑	๓.๔
๒	กุมภาพันธ์	๖๐	๓๙	๐
๓	มีนาคม	๙๙	๐	๒๐
๔	เมษายน	๗๒	๑๔	๘.๗
๕	พฤษภาคม	๘๙	๓๒	๑๑๘.๔
๖	มิถุนายน	๕๔	๑๔๕	๓๒.๑
๗	กรกฎาคม	๑๒๖	๖๒	๕๙.๙
๘	สิงหาคม	๒๔๗	๔๒	๑๐๕.๕
๙	กันยายน	๒๕๗	๒๒๓	๒๕๕.๖
๑๐	ตุลาคม	๔๑	๑๓๔	๘๐.๕
๑๑	พฤศจิกายน	๘๘	๖๓	๐
๑๒	ธันวาคม	๐	๓๕	๐
	รวม	๑,๑๔๗	๗๙๐	๖๗๔.๑
	เฉลี่ย/ปี	๘๘.๘๓	๙๕.๕๘	๖๕.๘๓

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ.๒๕๖๘

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีปริมาณอุณหภูมิเฉลี่ยปี ๒๕๖๖ โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด ๒๓.๕ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๔.๔ องศาเซลเซียส (ตารางที่ ๔)

ภาพที่ ๕ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ ๓ ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗
(ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ.๒๕๖๘)

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

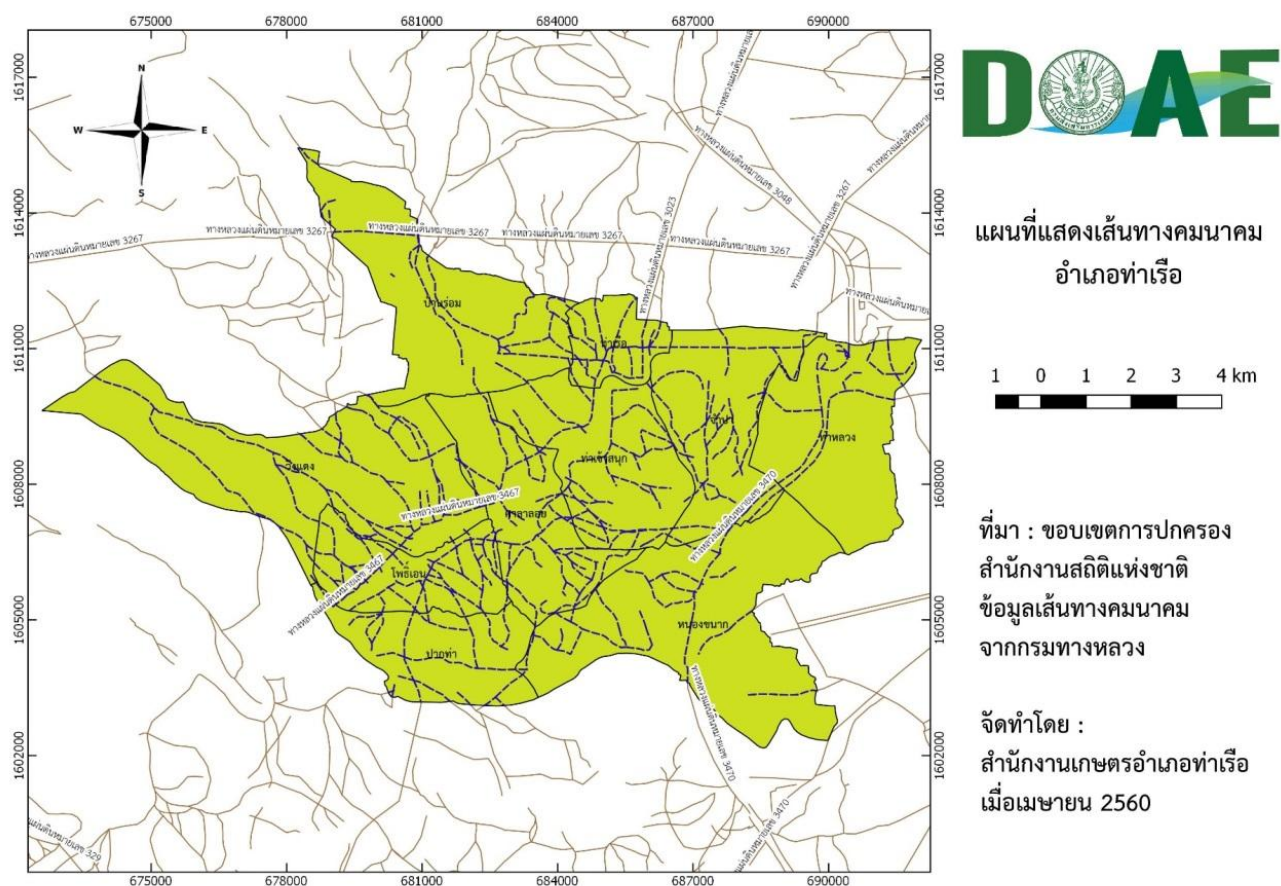
ที่	เดือน	อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด			อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด		
		ปี ๒๕๖๕	ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๕	ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗
๑	มกราคม	๒๐.๒	๑๙.๗	๒๒.๐	๓๔.๑	๓๒.๗	๓๓.๐
๒	กุมภาพันธ์	๒๒.๑	๒๑.๗	๒๔.๐	๓๓.๖	๓๔.๓	๓๔.๐
๓	มีนาคม	๒๔.๓	๒๔.๓	๒๖.๐	๓๕.๘	๓๖.๓	๓๖.๐
๔	เมษายน	๒๓.๖	๒๔.๖	๒๗.๐	๓๖.๑	๓๖.๘	๓๖.๐
๕	พฤษภาคม	๒๔.๔	๒๔.๗	๒๗.๐	๓๔.๓	๓๖.๑	๓๕.๐
๖	มิถุนายน	๒๔.๔	๒๔.๖	๒๖.๐	๓๕.๕	๓๕.๖	๓๔.๐
๗	กรกฎาคม	๒๔.๗	๒๔.๘	๒๖.๐	๓๔.๓	๓๔.๖	๓๓.๐
๘	สิงหาคม	๒๔.๔	๒๔.๖	๒๖.๐	๓๓.๓	๓๔.๓	๓๓.๐
๙	กันยายน	๒๔.๔	๒๔.๕	๒๕.๐	๓๒.๙	๓๓.๓	๓๒.๐
๑๐	ตุลาคม	๒๓.๙	๒๔.๓	๒๕.๐	๓๒.๖	๓๓.๑	๓๒.๐
๑๑	พฤศจิกายน	๒๓.๓	๒๓.๐	๒๔.๐	๓๓.๘	๓๓.๑	๓๒.๐
๑๒	ธันวาคม	๒๐.๖	๒๐.๘	๒๒.๐	๓๑.๖	๓๒.๔	๓๒.๐
	รวม	๒๘๐.๓	๒๘๑.๖	๓๐๐.๐	๔๐๗.๙	๔๑๒.๖	๔๐๒.๐
	เฉลี่ย/ปี	๒๓.๔	๒๓.๕	๒๕.๐	๓๔	๓๔.๔	๓๓.๕

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ.๒๕๖๘

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางสายท่าเรือ - นครหลวง เป็นเส้นทางในเชื่อมต่อ และขนส่งผลผลิตทางการเกษตร (ภาพที่ ๖)

ภาพที่ ๖ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล อำเภอ

(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๔)

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (ภาพที่ ๗)

ทางรถไฟ เป็นเส้นทางรถไฟสายเหนือ มีสถานีรถไฟจำนวน ๒ แห่ง และป้ายหยุดรถ ๑ แห่ง ได้แก่

- สถานีรถไฟท่าเรือ เป็นสถานีรถไฟระดับชั้น ๑ ตั้งอยู่ในเขตตำบลท่าเรือ อยู่ห่างจากสถานีรถไฟกรุงเทพเป็นระยะทาง ๑๐๒ กม.
- สถานีรถไฟหนองวิวัฒน์ เป็นสถานีรถไฟระดับชั้น ๓ ตั้งอยู่ในเขตตำบลหนองขนาก อยู่ห่างจากสถานีรถไฟกรุงเทพเป็นระยะทาง ๙๖ กม.
- ป้ายหยุดรถบ้านปลักแรด ตั้งอยู่ในเขตตำบลหนองขนาก

ทางรถยนต์ สามารถแบ่งเป็นถนนหลวงที่เชื่อมต่อระหว่างจังหวัด และอำเภอ สภาพถนนเป็นถนนลาดยาง และถนนคอนกรีต สามารถเดินทางได้สะดวก มีสายเดินรถประจำทางระหว่างอำเภอ/จังหวัด ได้แก่ รถโดยสารประจำทาง ท่าเรือ – อยุธยา วินรถตู้หลวงพ่โต ท่าเรือ – อยุธยา – กรุงเทพฯ

ทางหลวงแผ่นดิน ดังนี้

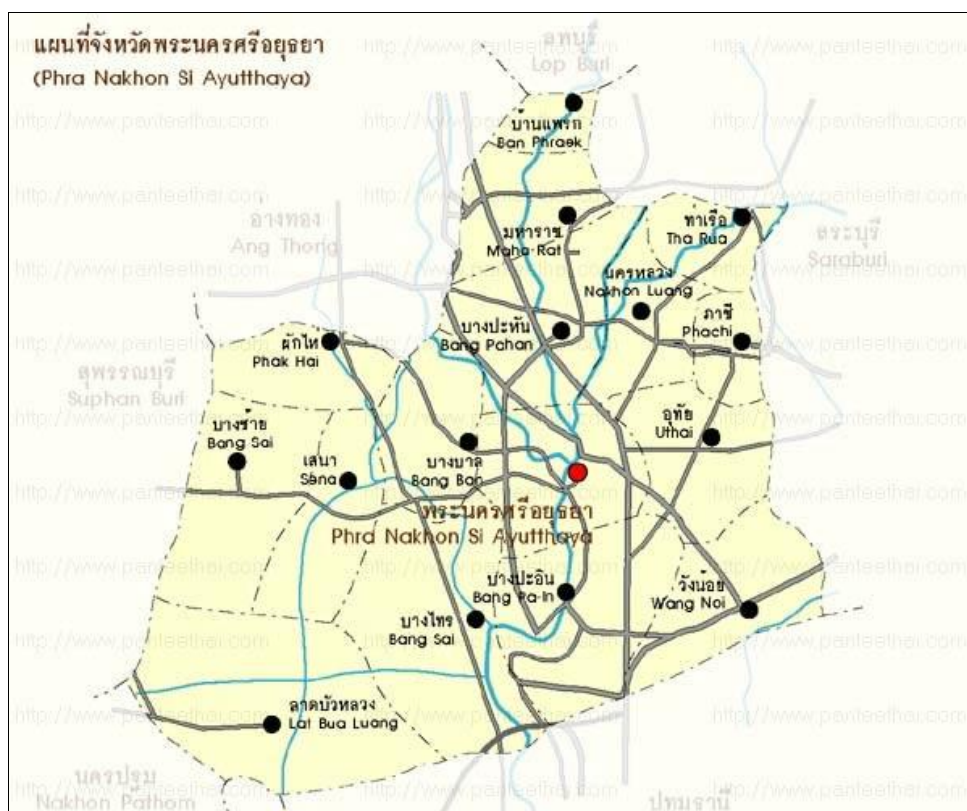
- ทางหลวงหมายเลข ๓๔๖๗ เส้นทางระหว่าง อำเภอท่าเรือ ถึง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระยะทาง ๔๐ กิโลเมตร

- ทางหลวงหมายเลข ๓๒๖๗ เส้นทางระหว่าง จังหวัดอ่างทอง ถึง ตำบลบางโหนด อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี เป็นถนนเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดอ่างทอง พระนครศรีอยุธยา (บริเวณตำบลบ้านร่อม อำเภอท่าเรือ) และ สระบุรี

- ทางหลวงหมายเลข ๓๐๓๔ เส้นทางระหว่าง อำเภอภาชี ถึง อำเภอท่าเรือ เป็นถนนเชื่อมต่อระหว่างอำเภอภาชี และอำเภอท่าเรือ

- ทางหลวงหมายเลข ๓๐๒๒ เส้นทางระหว่าง อำเภอพระพุทธรบาท ถึง อำเภอท่าเรือ เป็นถนนเชื่อมระหว่างอำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี และอำเภอท่าเรือ

ทางน้ำ เนื่องจากมีแม่น้ำป่าสักไหลผ่าน ทำให้ใช้ในการคมนาคมขนส่งสินค้าจากโกดังเก็บสินค้าไปยังที่ต่างๆ และชาวบ้านยังมีการสัญจรโดยใช้เรืออยู่บ้าง

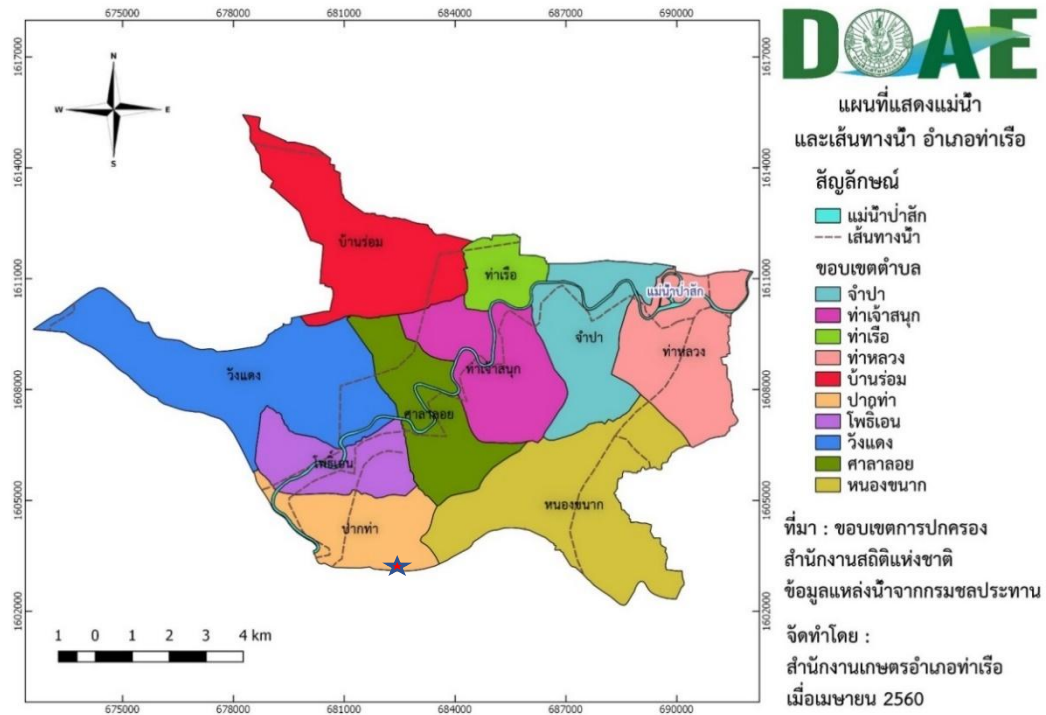
ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา: แผนที่ไทย.คอม, พ.ศ.๒๕๕๓ - ๒๕๕๖)

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

ตำบลปากท่า อำเภอกำแพงเพชร เป็นพื้นที่ ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ๆ หลายแห่ง ดังนี้

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง (ภาพที่ ๘)

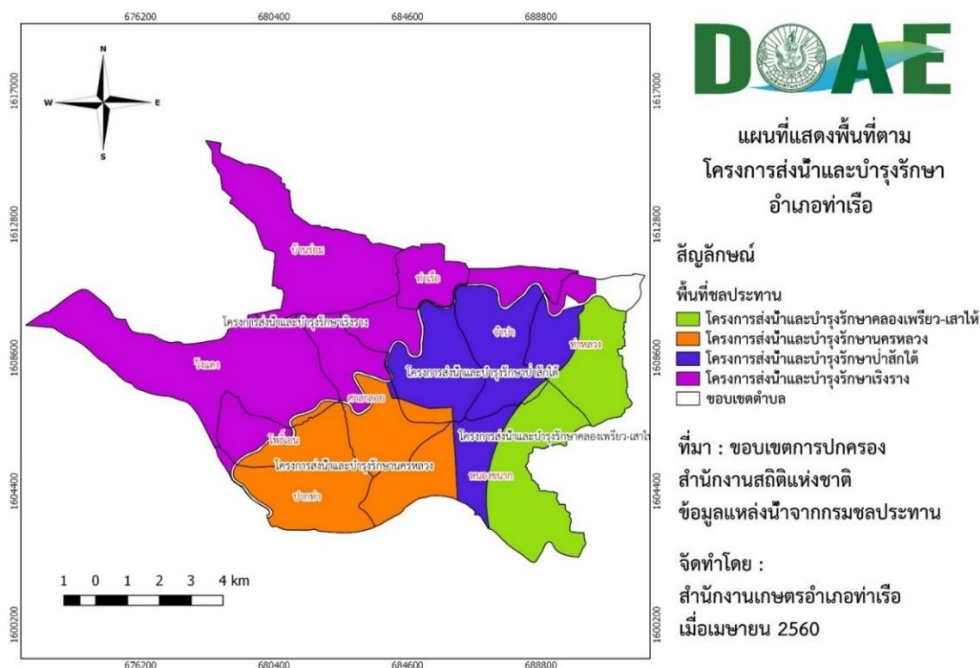
ตำบลปากท่ามีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำป่าสักที่ไหลผ่านตำบลแยกหมู่ที่ ๑ ออกเป็นอีกฝั่งจากหมู่อื่นๆ นอกจากนี้ยังมีหนองน้ำธรรมชาติ ได้แก่ หนองลาดแตง พื้นที่ประมาณ ๔ ไร่ เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่ตั้งอยู่ในหมู่ที่ ๓ เป็นแหล่งน้ำให้เกษตรกรรอบข้างได้ใช้ประโยชน์

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงแหล่งน้ำธรรมชาติ ตำบลปากท่า อำเภอกำแพงเพชร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอกำแพงเพชร, พ.ศ. ๒๕๖๐)

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ (โครงการชลประทาน) (ภาพที่ ๙) ได้แก่

- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครหลวง พื้นที่ใช้น้ำในหมู่ที่ ๒ - ๘ ตำบลปากท่า
- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเรณูรัง พื้นที่ใช้น้ำในหมู่ที่ ๑ ตำบลปากท่า

ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงพื้นที่ตามโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ
(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๔)

๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ประชากรตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ ประชากรมีอาชีพหลักคือ เกษตรกรรม มีพื้นที่การเกษตร ๕,๘๗๓.๕๐ ไร่ (ร้อยละ ๙๖ ของพื้นที่ตำบล) โดยพื้นที่อยู่ในเขตชลประทานทั้งหมด (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ พ.ศ.๒๕๖๕) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมด้านเกษตร

ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีการส่งเสริมการเกษตรด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านพืช ด้านสัตว์ และด้านประมง ดังนี้

ตารางที่ ๕ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจ ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ ปี ๒๕๖๗

หมู่ที่	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร ๕,๘๖๗.๒๕ (ไร่)								รวม
		ข้าวนาปี	ไม้ผล	ไม้ยืนต้น	พืชผัก	พืชไร่	ไม้ดอก	ไม้ประดับ	สมุนไพร/เครื่องเทศ	
๑	๑,๕๒๕.๐๐	๑,๔๔๙.๐๐	๒๐.๕๐	๐.๗๕	๔.๒๕		๐.๕๐	๐.๗๕		๑,๔๗๕.๗๕
๒	๕๑๘.๐๐	๔๖๕.๐๐	๑๐.๕๐	๒.๕๐	๑.๒๕			๐.๒๕	๐.๒๕	๔๗๙.๗๕
๓	๑,๐๗๘.๐๐	๙๑๑.๐๐	๙.๕๐	๖.๒๕	๐.๕๐					๙๒๗.๒๕
๔	๕๑๐.๐๐	๔๔๒.๐๐	๙.๒๕	๒.๒๕	๑.๒๕				๐.๕๐	๔๕๕.๒๕
๕	๑๕๗.๐๐	๔๗.๐๐	๑.๐๐	-						๔๘.๐๐
๖	๑๘๕.๐๐	๑๕๙.๐๐	๑.๐๐	๐.๕๐	๐.๒๕					๑๖๐.๗๕
๗	๘๙๖.๐๐	๘๑๓.๐๐	๖.๗๕	๔.๐๐	๑.๒๕					๘๒๕.๐๐
๘	๑,๐๑๙.๐๐	๙๙๒.๐๐	๘.๗๕	๕.๒๕				๐.๒๕		๑,๐๐๖.๒๕
พื้นที่รวม	๕,๘๘๘.๑๘	๕,๒๗๘.๐๐	๖๗.๒๕	๒๑.๕๐	๘.๗๕		๐.๕๐	๑.๒๕	๐.๗๕	๕,๓๗๘.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ.๒๕๖๘

ตารางที่ ๖ ข้อมูลด้านปศุสัตว์

ตำบล	เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
ปากท่า	๙๑	-๓๘	-	๖๒	-	๖,๒๕๙	๑,๓๐๖	-๑๐๕	-
รวมทั้งหมด	๙๑	-๓๘	-	๖๒	-	๖,๒๕๙	๑,๓๐๖	-๑๐๕	-

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอท่าเรือ, พ.ศ.๒๕๖๗

ตารางที่ ๗ ข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ตำบล	เกษตรกรรวม (ราย)	กุ้งทะเล	กุ้งน้ำจืด	ปลาทะเล	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำสวยงาม	สัตว์น้ำอื่นๆ
ปากท่า	๒				๒		
รวมทั้งหมด	๒				๒		

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอท่าเรือ, พ.ศ.๒๕๖๗

๒) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนเกษตรกรอยู่ในช่วงประมาณ ๖๐,๐๐๐ - ๑๒๐,๐๐๐ บาทต่อปี

๓) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

หนี้สินเฉลี่ยของครัวเรือนเกษตรกรอยู่ในช่วงประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ - ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี

๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา/ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี พ.ศ.๒๕๖๓ เท่ากับ ๓๕๕,๑๗๗ ล้านบาท เทียบกับปีที่แล้ว (ปี พ.ศ.๒๕๖๒) มีมูลค่า เท่ากับ ๓๙๙,๖๒๑ ล้านบาท ลดลง ๔๔,๔๔๔ ล้านบาท หดตัวร้อยละ ๑๒.๕

ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว (Per Capita GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ มีรายได้ต่อคนต่อปีเท่ากับ ๔๕๙,๗๒๔ บาท เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว (ปี.พ.ศ. ๒๕๖๒รายได้) ที่มีต่อคนต่อปี จำนวน ๔๓๙,๑๕๙ บาท เพิ่มขึ้น ๒๐,๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๔.๕

ตารางที่ ๘ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ณ ราคาของปี พ.ศ. ๒๕๖๓

(ล้านบาท) รายการ	ปี พ.ศ.				
	๒๕๖๓	๒๕๖๒	๒๕๖๑	๒๕๖๐	๒๕๕๙
ภาคเกษตร		๑๑,๓๘๗	๑๑,๓๗๗	-	-
ภาคบริการ		๑๒๕,๔๑๕	๑๒๒,๒๖๔	-	-
ภาคอุตสาหกรรม		๒๖๒,๘๑๙	๒๗๙,๐๖๐	-	-
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	๓๕๕,๑๗๗	๓๙๙,๖๒๑	๔๑๒,๗๐๑	๓๙๙,๑๗๖	๖๙๑,๖๔๑
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)	๔๕๙,๗๒๔	๔๓๙,๑๕๙	๔๕๔,๙๕๓	๔๖๐,๒๒๓	๗๙๗,๔๑๖
จำนวนประชากร (๑,๐๐๐ คน)	๘๑๙,๐๘๘	๘๒๐,๑๘๘	๘๑๗,๔๔๑	๘๑๓,๘๕๒	๘๑๐,๓๒๐

ที่มา: สำนักงานคลังจังหวัดพระนครศรีอยุธยา,พ.ศ. ๒๕๖๔

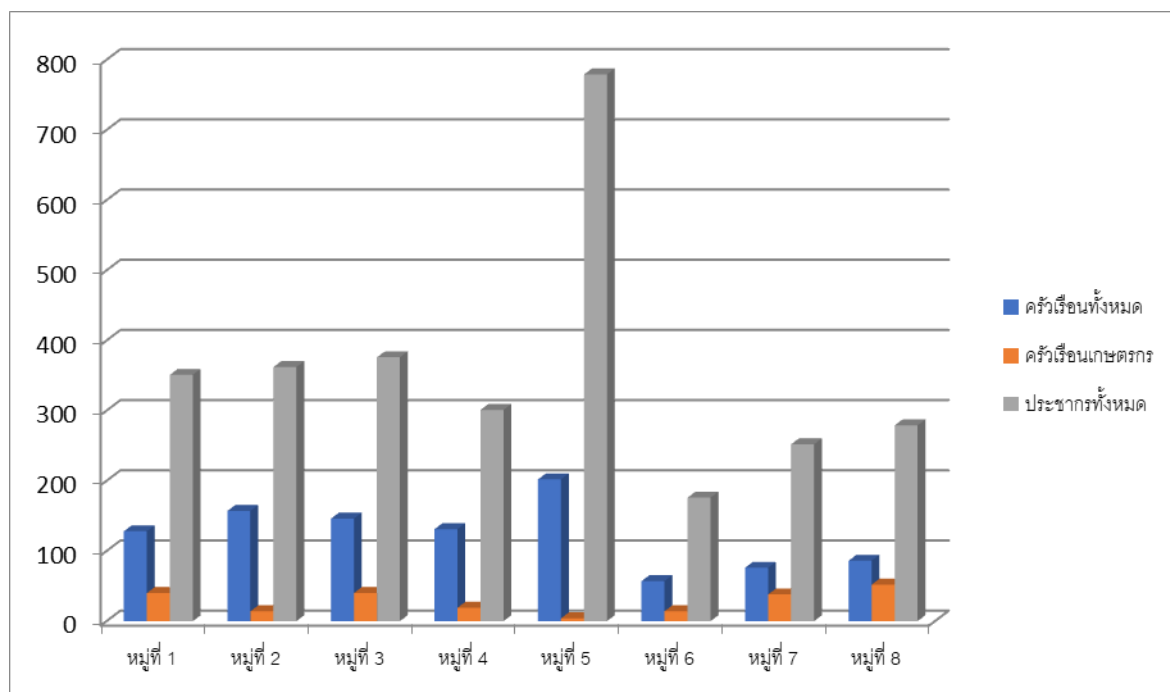
๖.๓ จำนวนครัวเรือน

ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีประชากรทั้งสิ้น ๒,๙๐๑ คน จำนวนครัวเรือน ๙๕๔ ครัวเรือน แบ่งเป็นชาย ๑,๓๘๓ คน หญิง ๑,๕๑๘ คน ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอนับถือศาสนาพุทธ มีรายละเอียดแยกเป็นหมู่บ้าน ดังนี้

ตารางที่ ๙ ตารางแสดงจำนวนประชากรในตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ครัวเรือนทั้งหมด	ครัวเรือนเกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	สวนหลวง	๑๒๘	๔๐	๑๗๐	๑๘๑	๓๕๑
๒	ตะเคียนทอง	๑๕๗	๑๔	๑๘๒	๑๘๐	๓๖๒
๓	ท้ายตลาด	๑๔๖	๔๐	๑๖๗	๒๐๙	๓๗๖
๔	อรัญญิก	๑๓๑	๑๙	๑๓๓	๑๖๘	๓๐๑
๕	อิสลาม	๒๐๒	๔	๓๗๔	๔๐๕	๗๗๙
๖	โคกมะขวิด	๕๗	๑๔	๙๑	๘๕	๑๗๖
๗	ชายหนอง	๗๖	๓๘	๑๑๘	๑๓๔	๒๕๒
๘	หัวถนน	๘๖	๕๒	๑๔๔	๑๓๕	๒๗๙
รวม		๙๘๓	๒๒๑	๑,๓๗๙	๑,๕๒๒	๒,๙๐๑

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอท่าเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๐ แสดงจำนวนประชากร ครัวเรือน และครัวเรือนเกษตรกร ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา: สำนักทะเบียนอำเภอท่าเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๖.๔ การศึกษา

ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีสถานศึกษา หรือโรงเรียนทั้งสิ้น ๒ แห่ง แยกออกเป็น

๑. โรงเรียนอนุบาล หรือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑ แห่ง คือ

๑.๑ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านอรัญญิก

๒. โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา ๑ แห่ง คือ

๒.๑ โรงเรียนวัดแค ตำบลปากท่า ระดับชั้น อนุบาล-ประถมศึกษา

๖.๕ การสาธารณสุข

๑. สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุข

๑.๑ สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุขของรัฐ ประกอบด้วย

๑.๑.๑ สถานบริการ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่

๑) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ๑ แห่ง

๑.๒ จำนวนบุคลากรทางการแพทย์

๑.๒.๑ พยาบาล จำนวน ๑ คน

๑.๒.๒ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน ๒ คน

๑.๒.๓ อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) จำนวน ๓๔ คน

๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม

๑) การนับถือศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่ในตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ นับถือศาสนาพุทธ และอีกส่วนนับถือศาสนาอิสลามซึ่งอยู่ในหมู่ที่ ๕ ของตำบล

๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

ประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญ ได้แก่

- ประเพณีทำบุญตักบาตรวันขึ้นปีใหม่

- ประเพณีถวายเทียนพรรษา

- ประเพณีสงกรานต์และวันผู้สูงอายุ

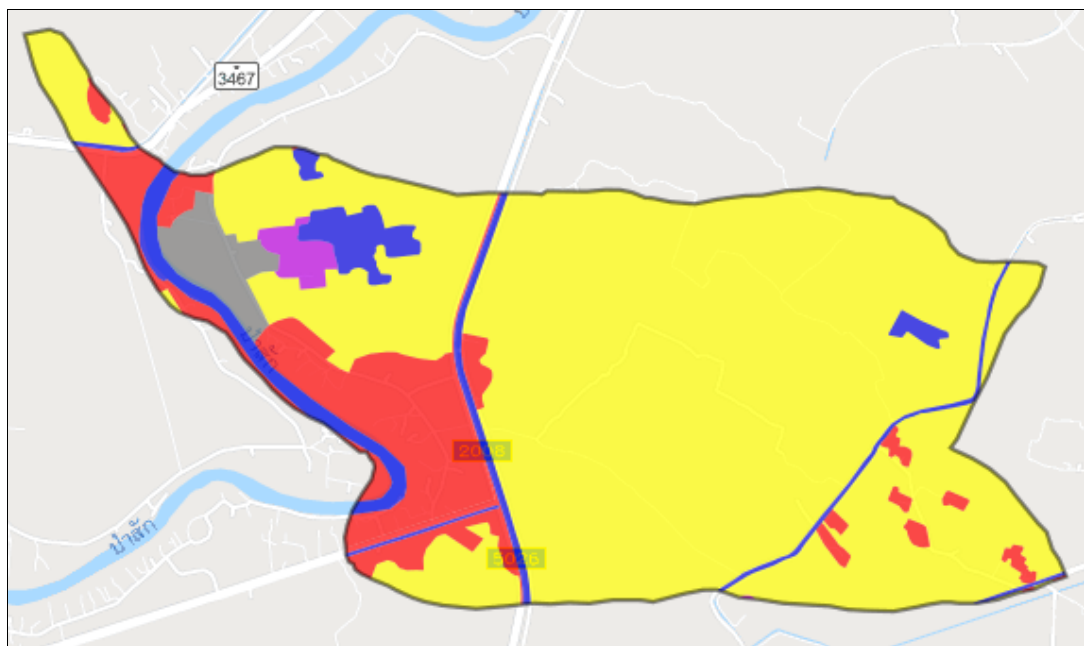
- ประเพณีกวนข้าวทิพย์ในวันวิสาขบูชา

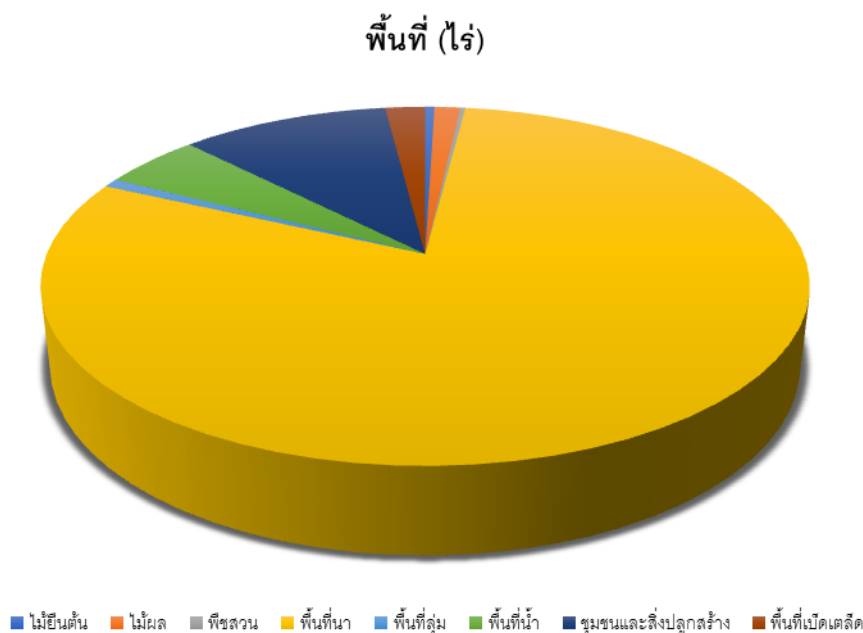
๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา จำนวน ๔,๗๓๙ ไร่ ร้อยละ ๗๙.๘๗ รองลงมาคือ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน ๖๑๘.๗๕ ไร่ ร้อยละ ๑๐.๔๓ และพื้นที่น้ำ จำนวน ๒๙๒ ไร่ ร้อยละ ๔.๙๒

ตารางที่ ๑๐ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลปากท่า อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	-	-
พืชไร่	-	-
ไม้ยืนต้น	๒๗.๕๐	๐.๔๖
ไม้ผล	๗๖.๗๕	๑.๒๙
พืชสวน	๑๔.๗๕	๐.๒๕
พื้นที่นา	๔.๗๓๙.๐๐	๗๙.๘๗
พืชน้ำ	-	-
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	-	-
ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	-	-
พื้นที่ลุ่ม	๔๖.๕๐	๐.๗๘
พื้นที่น้ำ	๒๙๒.๐๐	๔.๙๒
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๖๑๘.๗๕	๑๐.๔๓
พื้นที่เปิดเตล็ด	๑๑๘.๐๐	๑.๙๙

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๑ภาพที่ ๑๑ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลปากท่า อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๑)

ภาพที่ ๑๒ กราฟแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๑)

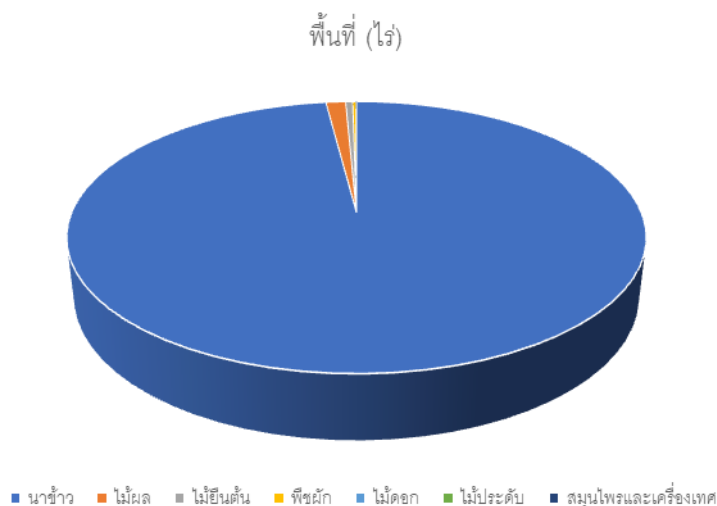
๘. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ นาข้าว มีพื้นที่ปลูกมากจำนวน ๕,๘๖๗.๒๕ ไร่ รองลงมา คือ ไม้ผล มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๘๒.๕๐ ไร่ และไม้ยืนต้น มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๓๐.๕๐ ไร่ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ปลูกพืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ และสมุนไพร/เครื่องเทศด้วย

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่	ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร (ไร่) ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา								
	พื้นที่ทั้งหมด	ข้าว	ไม้ผล	ไม้ยืนต้น	พืชผัก	พืชไร่	ไม้ดอก	ไม้ประดับ	สมุนไพร/ เครื่องเทศ
๑	๑,๔๗๕.๗๕	๑,๔๔๙.๐๐	๒๐.๕๐	๐.๗๕	๔.๒๕		๐.๕๐	๐.๗๕	
๒	๔๗๙.๗๕	๔๖๕.๐๐	๑๐.๕๐	๒.๕๐	๑.๒๕			๐.๒๕	๐.๒๕
๓	๙๒๗.๒๕	๙๑๑.๐๐	๙.๕๐	๖.๒๕	๐.๕๐				
๔	๔๕๕.๒๕	๔๔๒.๐๐	๙.๒๕	๒.๒๕	๑.๒๕				๐.๕๐
๕	๔๘.๐๐	๔๗.๐๐	๑.๐๐	-					
๖	๑๖๐.๗๕	๑๕๙.๐๐	๑.๐๐	๐.๕๐	๐.๒๕				
๗	๘๒๕.๐๐	๘๑๓.๐๐	๖.๗๕	๕.๐๐	๑.๒๕				
๘	๑,๐๐๖.๒๕	๙๙๒.๐๐	๘.๗๕	๕.๒๕				๐.๒๕	
รวม	๕,๓๗๘.๐๐	๕,๒๗๘.๐๐	๖๗.๒๕	๒๑.๕๐	๘.๗๕		๐.๕๐	๑.๒๕	๐.๗๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ.๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๓ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ
(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ.๒๕๖๘)

๙. องค์กรและสถาบันต่าง ๆ

ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีกลุ่มสถาบันเกษตรกร กลุ่มอาชีพการเกษตร ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ หลายกลุ่ม กลุ่มอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีกลุ่มต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ ๑๒ รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน

ที่	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม/เจ้าของกิจการ	ชื่อผลิตภัณฑ์	สถานที่ตั้ง		
				เลขที่	หมู่ที่	ตำบล
๑	นายสุภัทร มามะมาก	นาย สุภัทร มามะมาก	ซอญ – ส้อม, ถาดผลไม้		๓	ปากท่า
๒	นายทองมี หล้าวงศา	นาย ทองมี หล้าวงศา	เครื่องมือการเกษตร		๒	ปากท่า
๓	ตะกร้าเชือกถัก บ้านตะเคียนทอง	นาง บุบผา ทองปลั่ง	ตะกร้าเชือกถัก		๒	ปากท่า
๔	ขนมบะปิ่นโบราณ	นาง ประเทือง ดาวอุดม	ขนมบะปิ่นโบราณ		๓	ปากท่า
๕	นางสาว ลัดดา สีนาคล้วน	นางสาว ลัดดา สีนาคล้วน	กล้วยฉาบ บ้านโคกมะขวิด		๖	ปากท่า

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอท่าเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๗

ตารางที่ ๑๓ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๒
เครื่องมือ	-
ผ้า เครื่องแต่งกาย	-
ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	๓
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	-
รวม	๕

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอท่าเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๗

ตารางที่ ๑๔ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
ไม่มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชน					

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ.๒๕๖๗

ตารางที่ ๑๕ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรแปรรูปสินค้าเกษตรกรปากท่าสามัคคี	๑๖	๖	ปากท่า	๑๔	นางสาวลัดดา สีนาคล้วน
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มเกษตรกรเพาะปลูกพืชบ้านปากท่าน้อย	๓๔	๗	ปากท่า	๑๙	นายบุญเรือง มาสกุล

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ.๒๕๖๗

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์การเกษตรกร

๑) เกษตรกร

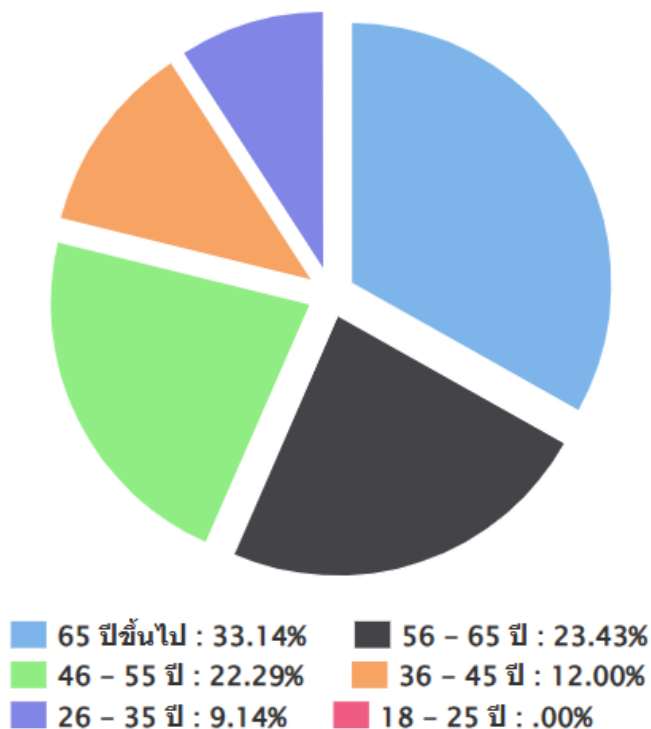
(๑) ครุว์เรือนเกษตรกร

ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีครุว์เรือนเกษตรกร จำนวน ๑๗๕ ครุว์เรือน โดยมีหัวหน้าครุว์เรือน เกษตรกร อายุ ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๕๘ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๑๔ รองลงมาอายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี จำนวน ๔๑ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๔๓ และอายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี จำนวน ๓๙ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒๙ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๖ แสดงหัวหน้าครุว์เรือนจำแนกตามอายุ ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ช่วงอายุ (ปี)	ครุว์เรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๕๘	๓๓.๑๔
๕๖ - ๖๕ ปี	๔๑	๒๓.๔๓
๔๖ - ๕๕ ปี	๓๙	๒๒.๒๙
๓๖ - ๔๕ ปี	๒๑	๑๒.๐๐
๒๖ - ๓๕ ปี	๑๖	๙.๑๔
๑๘ - ๒๕ ปี	๐	๐.๐๐
รวม	๑๗๕	๑๐๐

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๔ แสดงหัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗)

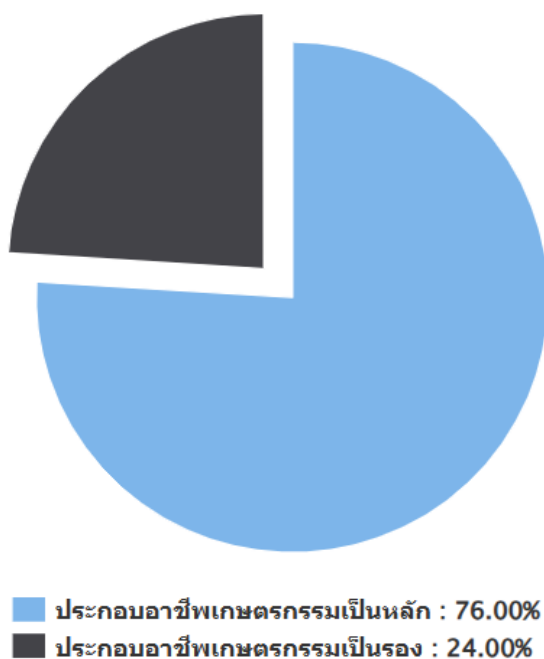
(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๑๓๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๖ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๔๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๔

ตารางที่ ๑๗ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๑๓๓	๗๖.๐๐
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๔๒	๒๔.๐๐

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๕ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗)

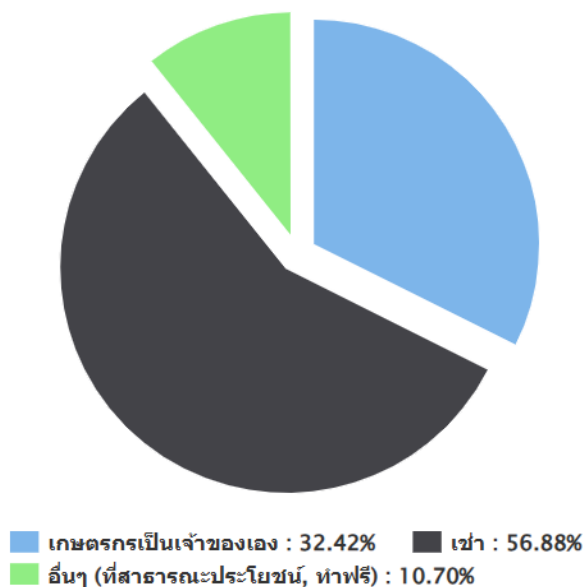
(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เช่า จำนวน ๑๘๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๘๘ รองลงมาคือ เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๑๐๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๔๒ และอื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๓๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๗๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๘ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๑๐๖	๓๒.๔๒
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๓๕	๑๐.๗๐
เช่า	๑๘๖	๕๖.๘๘

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๖ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗)

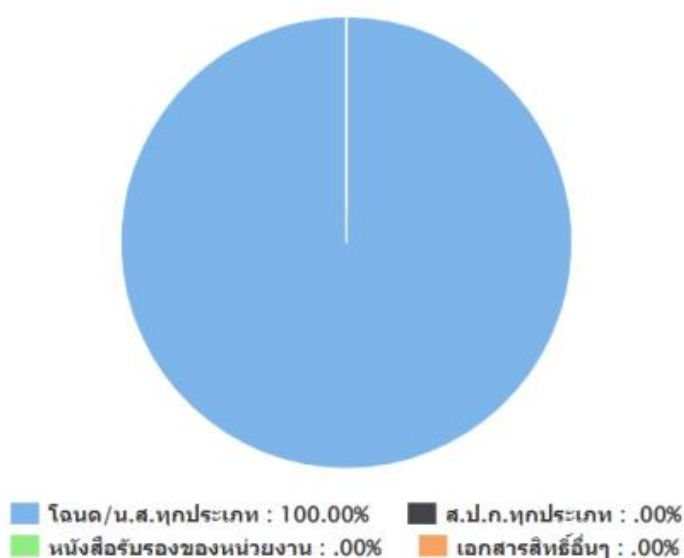
(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

เกษตรกรตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๑๐๖ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ตารางที่ ๑๙ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครั้วเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๑๐๖	๐	๐	๐	๑๐๖

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๗ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๒ กลุ่ม สมาชิก ๓๓ ราย วิสาหกิจชุมชน ๑ แห่ง สมาชิก ๗ ราย และกลุ่มเกษตรกร ๖ กลุ่ม สมาชิก ๑๕๔ ราย

ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ ที่	กลุ่มส่งเสริม อาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	แห่ง	สมาชิก	แห่ง	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก
๑											๑	๒๗
๒											๑	๒๕
๓												
๔											๑	๒๗
๕												
๖	๑	๑๔									๑	๒๕
๗	๑	๑๙									๒	๕๐
๘												
รวม	๒	๓๓									๖	๑๕๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ พ.ศ. ๒๕๖๘

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศพก. เครือข่าย

๑ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๑ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑ ศูนย์

ตารางที่ ๒๑ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศดปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยี ด้านการ
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏูป	
๒					๑				
๖				๑					
๘		๑							
รวม		๑		๑	๑				

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ พ.ศ. ๒๕๖๘

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๑๐ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด จำนวน ๘ ราย รองลงมาคือหมอดินอาสา ๗ ราย และครูบัญชีอาสา ๑ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาสมัคร บางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๒ หน้าที่

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสาปศุ สัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตรกร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
๑		๑			๑	๑			
๒					๑	๑			
๓					๒	๑			
๔						๑			
๕						๑			
๖					๑	๑			
๗					๑	๑			
๘					๑	๑			
รวม		๑			๗	๘			

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ พ.ศ. ๒๕๖๘

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

ไม่มี

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลวังแดง อำเภอท่าเรือ

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายสุวิน กฤษสุริยา

บ้านเลขที่ ๑๐๑/๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลวังแดง อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สถานการณ์ของพื้นที่ : เกษตรกรพบปัญหาต้นทุนการผลิตสูงเนื่องจากปุ๋ยเคมี และสารกำจัดศัตรูพืชมีราคาแพง พื้นที่เพาะปลูกขาดความอุดมสมบูรณ์ มีการแพร่ระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช ทำให้ผลผลิตที่ได้รับมีปริมาณน้อย คุณภาพต่ำ

แนวทางการพัฒนา : พัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีการลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมกับพื้นที่ให้เกษตรกรนำไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่ของตนเอง

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

หลักสูตรเรียนรู้ : ๑. การลดต้นทุนการผลิต

๒. มาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร (GAP)

๓. การผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย

๔. การรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร

๕. การทำบัญชีครัวเรือน

๖. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

๗. การจัดการกระบวนการเรียนรู้ด้านการจัดการศัตรูพืช
 ๘. การจัดการกระบวนการเรียนรู้ด้านการจัดการดินและปุ๋ย

หลักสูตรบังคับ

๑. ทฤษฎีใหม่
 ๒. เศรษฐกิจพอเพียง
 ๓. เกษตรผสมผสาน

หลักสูตรเสริม

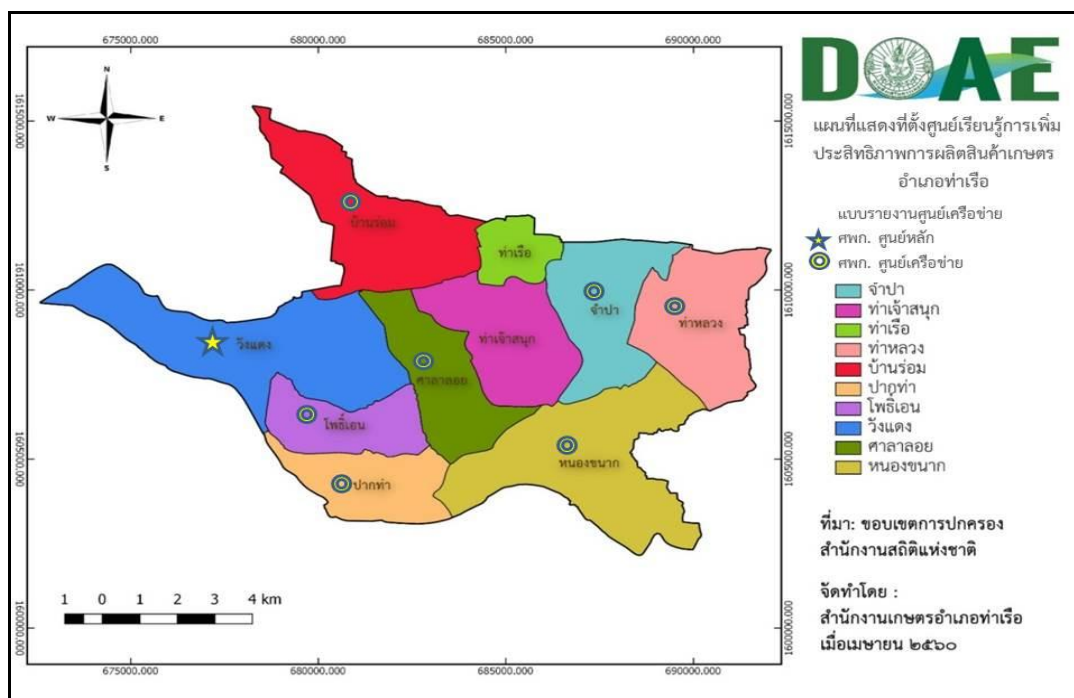
๑. การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า
 ๒. วิเคราะห์ศักยภาพและจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)

ศูนย์เครือข่าย จำนวน ๑๒ ศูนย์

ตารางที่ ๒๓ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/ กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์เรียนรู้ตำบลปากท่า	ทำนา	๘	ปากท่า	นางจำริญ พันผูก	๐๘-๙๐๑๕-๑๗๐๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๘ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย
 อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ พ.ศ. ๒๕๖๐)

(๔) กลุ่มเกษตรกรรมแปลงใหญ่

ไม่มี

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

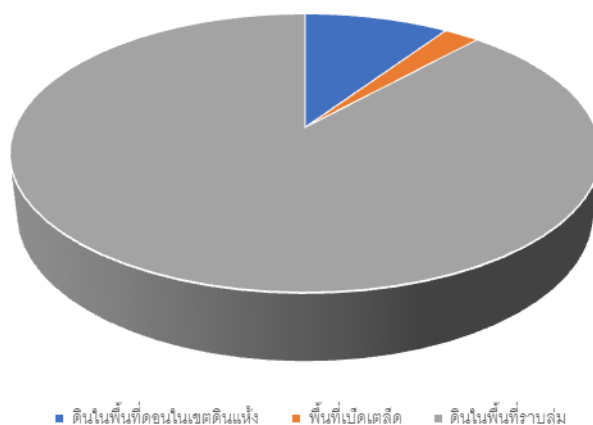
๑) ทรัพยากรดิน

ดินในพื้นที่ตำบลปากท่า อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่วนมากเป็นดินในพื้นที่ราบลุ่ม ร้อยละ ๘๘.๒๕ เป็นดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง ร้อยละ ๙.๔๒ และพื้นที่เบ็ดเตล็ด ร้อยละ ๒.๓๑ ตามลำดับ

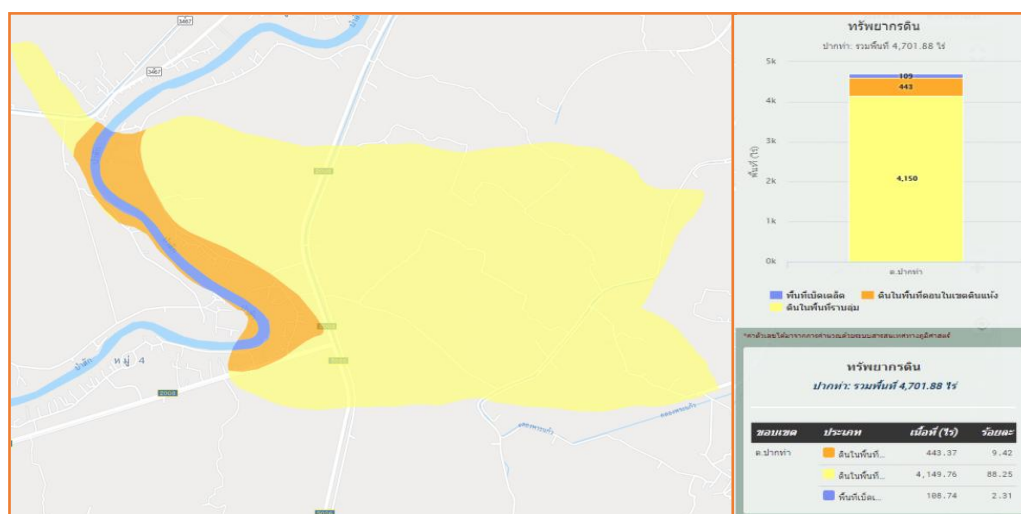
ตารางที่ ๒๔ แสดงทรัพยากรดิน ตำบลปากท่า อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	๔๔๓.๓๗	๙.๔๒
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๑๐๘.๗๔	๒.๓๑
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๔,๑๔๙.๗๖	๘๘.๒๕

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑

ภาพที่ ๑๙ กราฟแสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลปากท่า อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑)

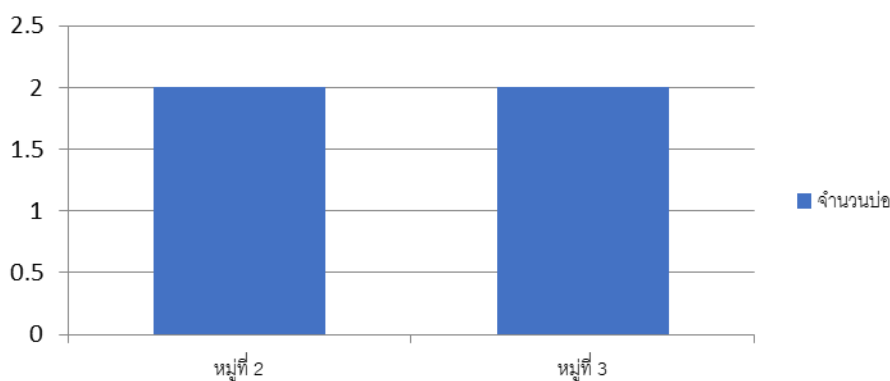
ภาพที่ ๒๐ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลปากท่า อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑)

๒) ทรัพยากรน้ำ

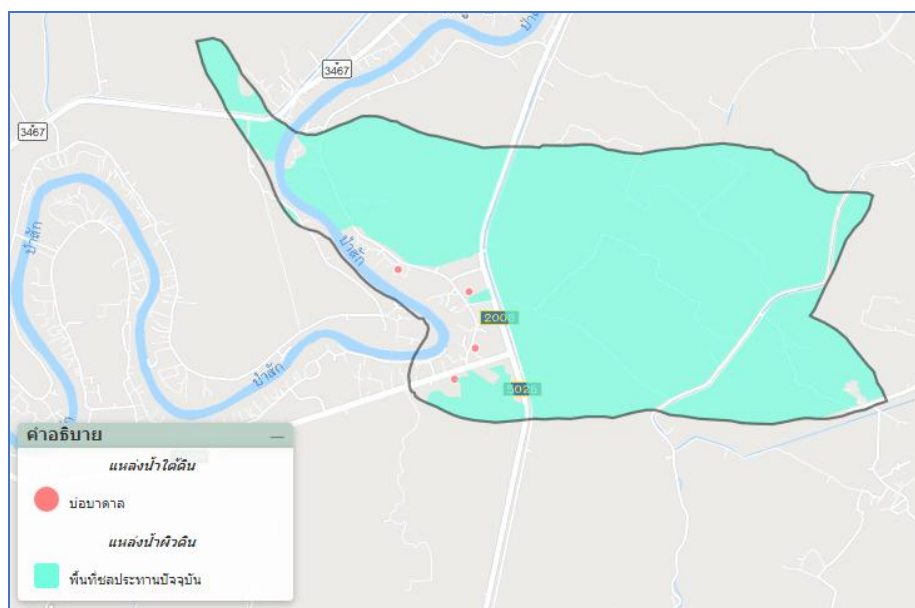
ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ เป็นพื้นที่อาศัยระบบชลประทานในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณร้อยละ ๙๙.๓๕ ของพื้นที่ทั้งหมดนอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

- แหล่งน้ำได้ดิน บ่อบาดาล ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งสิ้น ๔ บ่อ แยกรายหมู่ได้ดังนี้

หมู่ที่ ๒	จำนวน ๒ บ่อ
หมู่ที่ ๓	จำนวน ๒ บ่อ

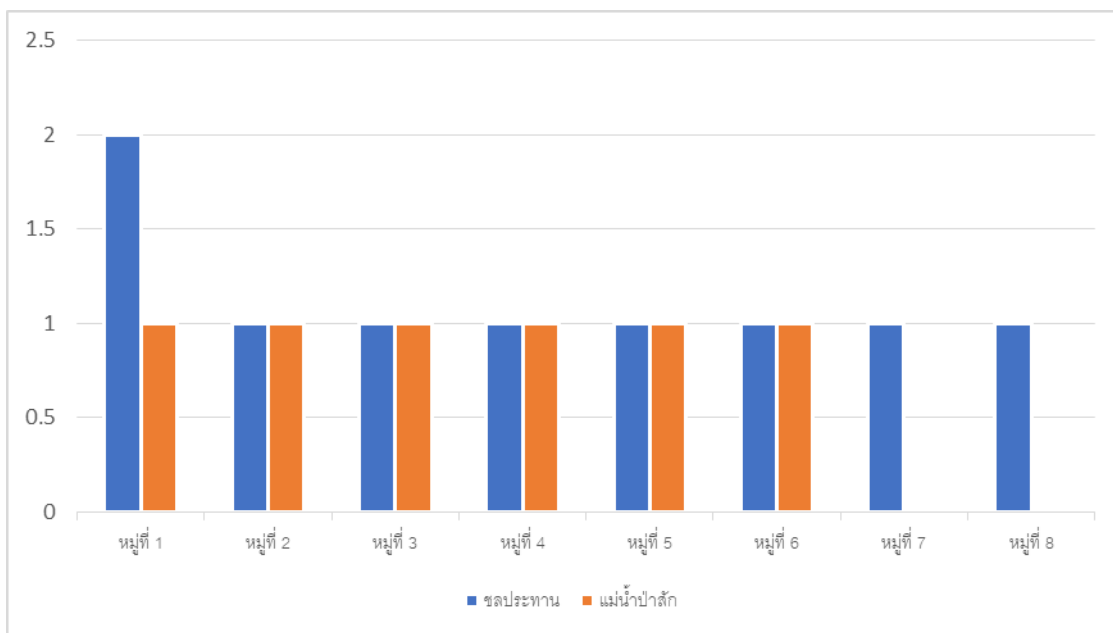

ภาพที่ ๒๑ กราฟแสดงแหล่งน้ำได้ดินตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑)

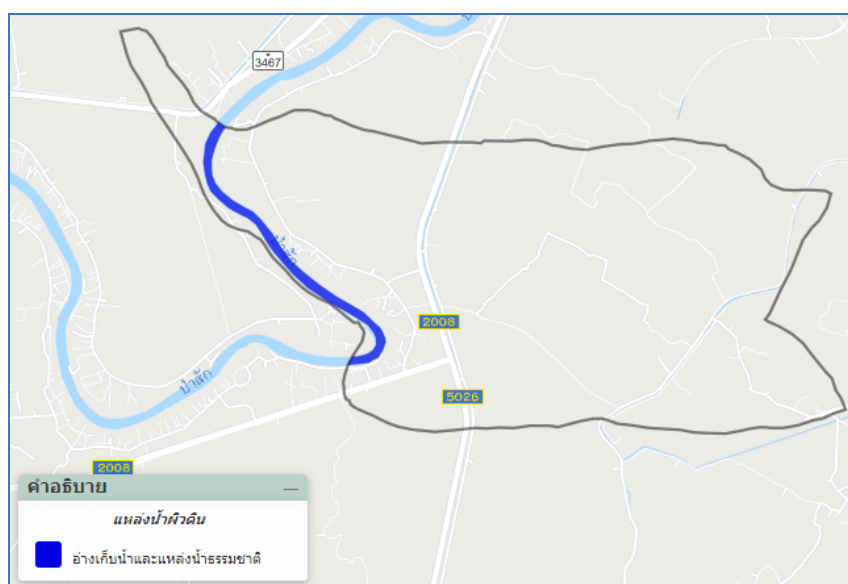

ภาพที่ ๒๒ แสดงแหล่งน้ำได้ดินตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑)

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดิน จะได้รับการเติมจากฝน ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตร ได้แก่ โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน ๒ แห่ง และแม่น้ำป่าสัก

ภาพที่ ๒๓ กราฟแสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑)

ภาพที่ ๒๔ แสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑)

๑.๓ สีนค่าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้ GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ด้วยว่า ไม่มี)
ไม่มี

๑.๔ สีนค่าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้า ข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมดจำนวน ๔,๗๐๑.๘๖ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๔,๑๑๖.๖๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๕๕ พื้นที่ที่มีความเหมาะสม ปานกลาง (S๒) จำนวน ๔๓๒.๘๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙.๒๑ และพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๕๒.๓๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓.๒๔

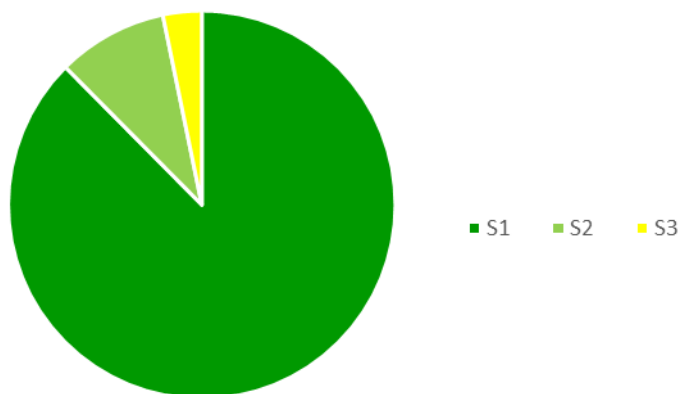
ตารางที่ ๒๕ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ๔,๑๑๖.๖๙ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลปากท่า	๔,๑๑๖.๖๙	๔๓๒.๘๓	-	๑๕๒.๓๔	๔,๗๐๑.๘๖

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑

ภาพที่ ๒๕ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ (ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑)

ภาพที่ ๒๖ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ตำบลปากท่า อำเภอนำเรือ
(ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑)

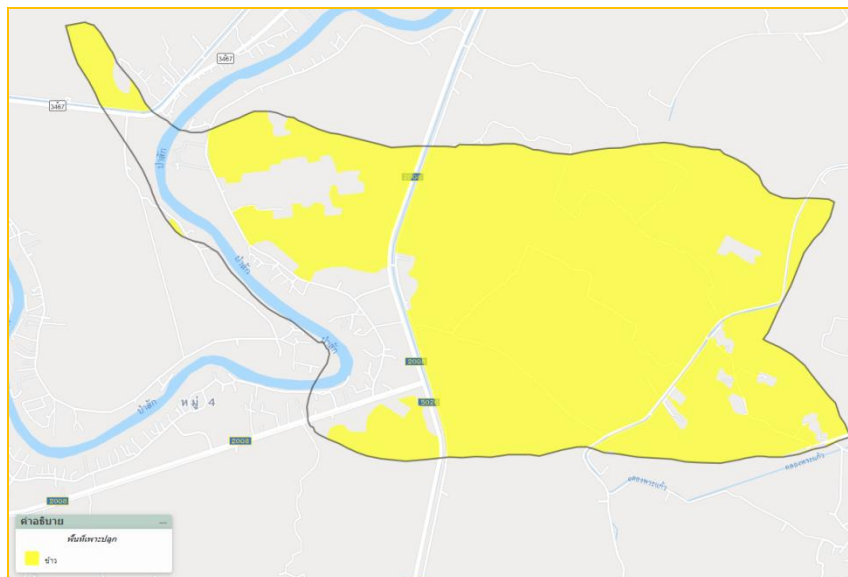
(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

ตำบลปากท่า อำเภอนำเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๕,๗๓๙ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ พื้นที่หมู่ที่ ๑ จำนวน ๑,๔๔๙ ไร่ รองลงมาคือ พื้นที่หมู่ที่ ๘ จำนวน ๙๙๒ ไร่ และพื้นที่หมู่ที่ ๓ จำนวน ๙๑๑ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๖ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลปากท่า อำเภอนำเรือ

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	พื้นที่ปลูกข้าว (ไร่)
๑	สวนหลวง	๑,๔๔๙.๐๐
๒	ตะเคียนทอง	๔๖๕.๐๐
๓	ท้ายตลาด	๙๑๑.๐๐
๔	อรัญญิก	๔๔๒.๐๐
๕	อิสสาม	๔๗.๐๐
๖	โคกมะขวิด	๑๕๙.๐๐
๗	ชายหนอง	๘๑๓.๐๐
๘	หัวถนน	๙๙๒.๐๐
รวม		๕,๒๗๘.๐๐

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอนำเรือ, พ.ศ.๒๕๖๘

ภาพที่ ๒๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลปากท่า อำเภотаเรือ
(ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑)

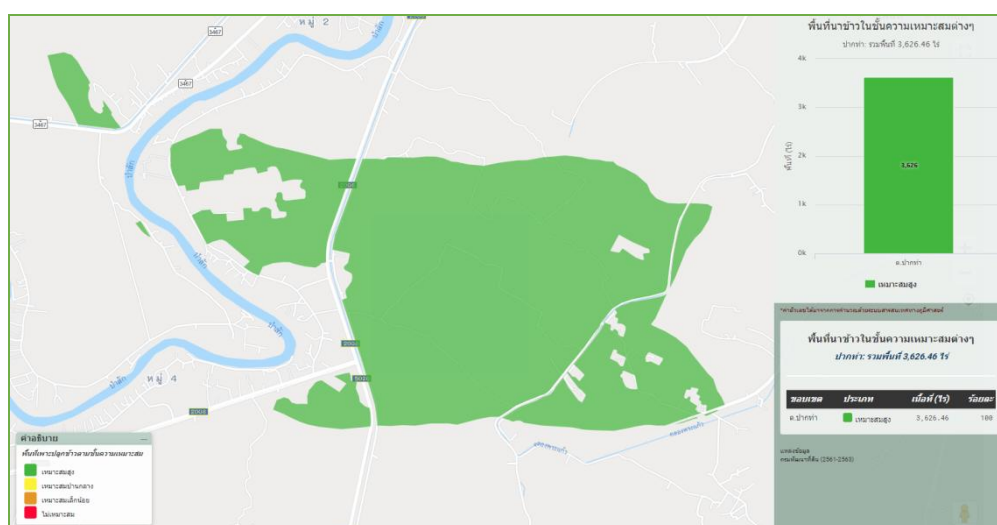
(๓) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลปากท่า อำเภотаเรือ มีพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๓,๖๒๖.๔๖ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๓,๖๒๖.๔๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

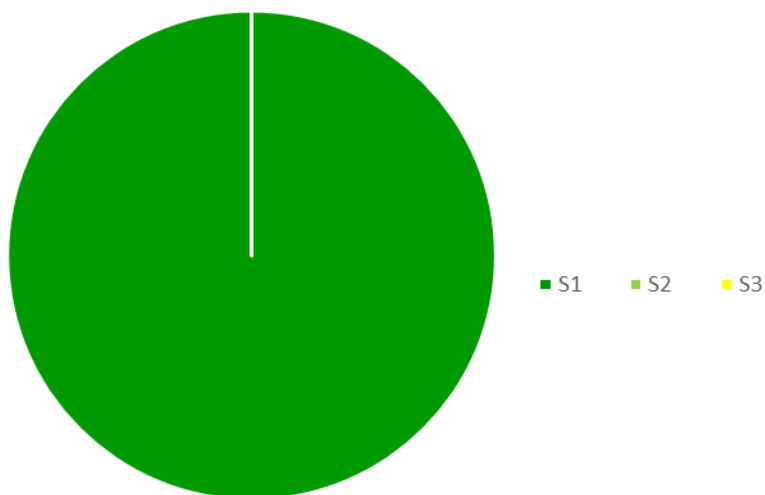
ตารางที่ ๒๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลปากท่า อำเภотаเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ปากท่า	๓,๖๒๖.๔๖				๓,๖๒๖.๔๖

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑

ภาพที่ ๒๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลปากท่า อำเภотаเรือ
(ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑)

ภาพที่ ๒๙ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลปากท่า อำเภอน้ำเหือง
(ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑)

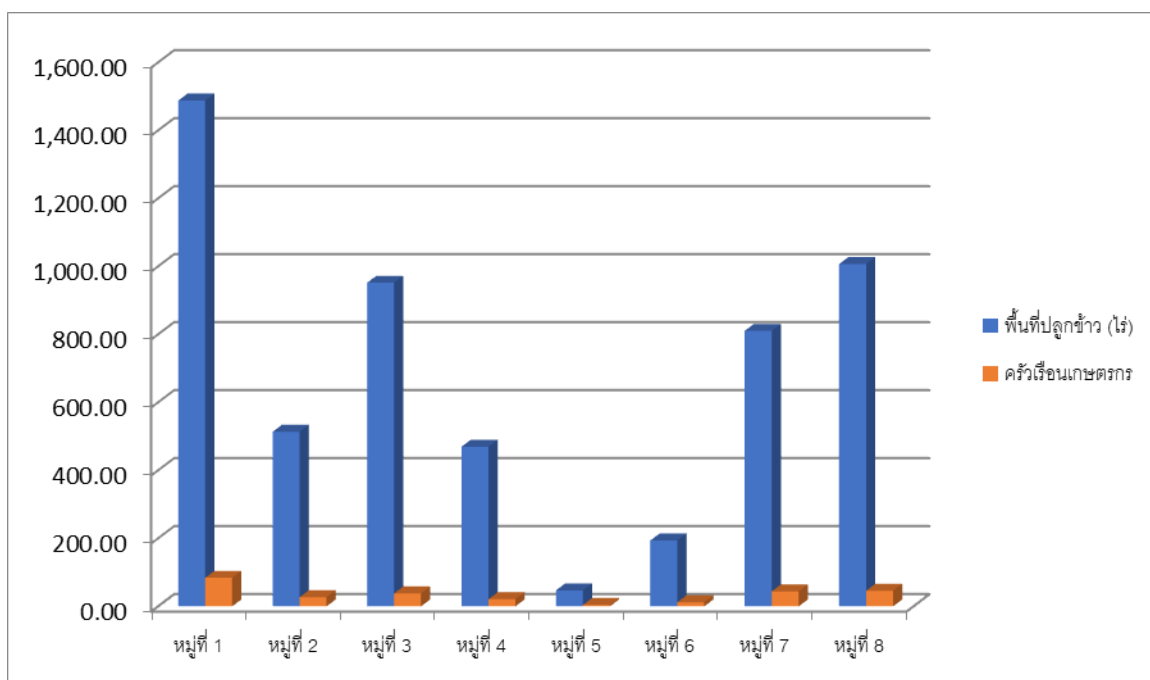
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลปากท่า อำเภอน้ำเหือง มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๕,๒๗๘ ไร่ ๒๕๗ ไร่ ๒๕๗ ไร่ โดยพื้นที่ปลูกมากในหมู่ที่ ๑ จำนวน ๑,๔๔๙ ไร่ จำนวน ๖๕ ไร่ ๒๕๗ ไร่ รองลงมาคือหมู่ที่ ๘ จำนวน ๙๙๒ ไร่ ๔๓ ไร่ ๒๕๗ ไร่ และหมู่ที่ ๓ จำนวน ๙๑๑ ไร่ ๔๓ ไร่ ๒๕๗ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๘ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลปากท่า อำเภอน้ำเหือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๑	๖๕	๑,๔๔๙.๐๐	๑,๔๔๙.๐๐	๑,๑๗๘.๘	๐.๘
๒	๒๗	๔๖๕.๐๐	๔๖๕.๐๐	๓๙๖	๐.๘
๓	๔๓	๙๑๑.๐๐	๙๑๑.๐๐	๘๔๓.๒	๐.๘
๔	๑๘	๔๔๒.๐๐	๔๔๒.๐๐	๓๙๓.๒	๐.๘
๕	๒	๔๗.๐๐	๔๗.๐๐	๓๙.๘	๐.๘
๖	๑๕	๑๕๙.๐๐	๑๕๙.๐๐	๑๕๓.๖	๐.๘
๗	๔๔	๘๑๓.๐๐	๘๑๓.๐๐	๖๗๙.๔	๐.๘
๘	๔๓	๙๙๒.๐๐	๙๙๒.๐๐	๙๐๗.๒	๐.๘
รวม	๒๕๗	๕,๒๗๘.๐๐	๕,๒๗๘.๐๐	๔,๕๙๑.๒	๐.๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำเหือง, พ.ศ.๒๕๖๘

ภาพที่ ๓๐ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ.๒๕๖๘)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

(๑) การใช้พันธุ์ดี เนื่องด้วยพื้นที่ปลูกข้าวในตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ เป็นพื้นที่ที่อยู่ในเขตชลประทานทั้งหมดพันธุ์ข้าวส่วนใหญ่ที่เกษตรกรนิยมใช้จะเป็นพันธุ์ข้าวที่ไม่ไวต่อช่วงแสงเป็นส่วนใหญ่ ดังนี้

พันธุ์ กข๓๑ (ปทุมธานี ๘๐) เป็นข้าวเจ้าไม่ไวต่อช่วงแสง อายุเก็บเกี่ยวประมาณ ๑๑๑ - ๑๑๘ วัน ทรงกอตั้ง ต้นแข็งไม่ล้มง่าย ใบสีเขียว กาบใบสีเขียว ใบธงตั้ง คอรวงยาว เมล็ดข้าวเปลือกสีฟางไม่มีหาง ข้าวกล้องสีขาว เป็นท้องไข่น้อย รูปร่างเรียวยาว ระยะพักตัวของเมล็ดพันธุ์ประมาณ ๕ สัปดาห์ ผลผลิตเฉลี่ย ๗๓๘ - ๗๔๕ กิโลกรัมต่อไร่

ลักษณะเด่น คุณภาพเมล็ดทางกายภาพสม่ำเสมอกว่าพันธุ์สุพรรณบุรี ๑ ด้านทานต่อเพลี้ยกระโดดหลังขาว ค่อนข้างต้านทานต่อเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล โรคขอบใบแห้ง โรคใบจุดสีน้ำตาล และโรคเมล็ดด่าง ทรงกอตั้ง ต้นแข็ง ไม่ล้มง่าย ผลผลิตสูงกว่าผลผลิตของพันธุ์สุพรรณบุรี ๑ ประมาณร้อยละ ๕

ข้อควรระวัง อ่อนแอต่อโรคไหม้ โรคใบหงิก และโรคใบสีส้ม

พันธุ์ กข๔๑ เป็นข้าวเจ้าไม่ไวต่อช่วงแสง ความสูงประมาณ ๑๐๔ เซนติเมตร อายุเก็บเกี่ยว ๑๐๕ วัน กอตั้ง ต้นแข็ง ใบและกาบใบสีเขียว ในธงตั้งตรง คอรวงโผล่พ้นจากกาบใบธงเล็กน้อย ยอดเกสรตัวเมียสีขาว เมล็ดข้าวเปลือกสีฟาง เปลือกเมล็ดมีขนสั้น รูปร่างเรียวยาว คุณภาพการสีดีได้ข้าวเต็มเมล็ด ระยะพักตัวของเมล็ดพันธุ์ประมาณ ๙ - ๑๐ สัปดาห์ ผลผลิตประมาณ ๗๒๒ กิโลกรัมต่อไร่

ลักษณะเด่น ผลผลิตสูงกว่า สุพรรณบุรี ๑ และชัยนาท ๑ แต่ไม่แตกต่างจากพิษณุโลก ๒ ค่อนข้างต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และโรคไหม้ คุณภาพเมล็ดทางกายภาพดีเป็นข้าวเจ้าเมล็ดยาวเรียวยาว ท้องไข่น้อย คุณภาพการสีดีสามารถสีเป็นข้าวสาร ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ได้

ข้อควรระวัง อ่อนแอต่อโรคขอบใบแห้ง ไม่ควรใส่ปุ๋ยไนโตรเจนในระดับสูงเกินไปจะทำให้เกิดโรคไหม้

พันธุ์ กข๔๔ เป็นข้าวเจ้านาสวนไม่ไวต่อช่วงแสง ต้นสูงประมาณ ๘๐ - ๘๙ เซนติเมตร อายุเก็บเกี่ยว ๑๐๒ - ๑๐๗ วัน ทรงกอตั้ง ใบสีเขียวเข้ม ใบธงตั้ง รวงแน่นปานกลาง ระแงะ คอรวงสั้น ฟางแข็ง เมล็ดข้าวเปลือกสีฟาง ผลผลิตเฉลี่ย ๗๓๓ กิโลกรัมต่อไร่

ลักษณะเด่น ผลผลิตสูง สามารถให้ผลผลิตสูงถึง ๙๓๙ กิโลกรัมต่อไร่ ผลิตเป็นข้าว ๑๐๐%
 ชั้น ๑ ได้ ค่อนข้างต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และโรคไหม้

พันธุ์ กข๕๗ เป็นข้าวเจ้าไม่ไวต่อช่วงแสง สูงประมาณ ๑๑๕ – ๑๒๐ เซนติเมตร อายุเก็บเกี่ยว ๑๐๗ – ๑๑๐ วัน ลักษณะกอตั้ง ลำต้นค่อนข้างแข็ง ใบสีเขียว มุมปลายใบตั้งตรง รวงแน่นปานกลาง คอรวงไหลเล็กน้อย เมล็ดร่วงง่าย ผลผลิตเฉลี่ย ๗๑๔ กิโลกรัมต่อไร่

ลักษณะเด่น ศักยภาพการให้ผลผลิตสูงถึง ๑,๑๖ กิโลกรัมต่อไร่

(๒) การเตรียมดิน เหมือนการพรวนดินก่อนที่จะปลูกต้นไม้อายุ ๒ ปี สามารถแบ่งได้เป็น ๒ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การไถตะ เป็นการไถครั้งแรกตามแนวยาวของพื้นที่นา จะช่วยพลิกดินเพื่อให้ดินชั้นล่างได้ขึ้นมาสัมผัสอากาศรับออกซิเจน และเป็นการตากดินเพื่อทำลายวัชพืช โรคพืชบางชนิด การไถตะอาจจะไถหลังฝนตกเพื่อดินเกิดความชุ่มชื้น หรือใช้การวิดน้ำเข้านาแทนการปล่อยน้ำเข้านานั้นต้องดูสภาพดินด้วยว่าควรปล่อยน้ำ มากน้อยเพียงใด การปล่อยน้ำเข้านาเพื่อทำให้ดินนุ่มขึ้น จะได้ไถนาได้ง่ายขึ้น หลังจากไถตะแล้วจะตากดินเอาไว้ประมาณ ๑ – ๒ สัปดาห์

๒. การไถแปร หรืออาจเรียกว่าการตึน และคราด หลังจากที่ได้ตากดินเอาไว้พอสมควรแล้ว การไถแปร จะช่วยพลิกดินที่กลบไว้เอาขึ้นมาอีกครั้ง เพื่อทำลายวัชพืชที่ขึ้นใหม่ และเป็นการย่อยดินให้มีขนาดเล็กลงเหมาะแก่การเจริญเติบโตของข้าว ทั้งยังเป็นการปรับระดับพื้นที่ให้มีความสม่ำเสมอ เพื่อสะดวกในการควบคุมดูแลการให้น้ำ ทั้งนี้จำนวนครั้งของการไถแปรขึ้นอยู่กับชนิดและปริมาณของวัชพืช ลักษณะดิน และระดับน้ำ

(๓) การปลูก สามารถแบ่งออกเป็นหลายวิธีดังนี้

๑. การทำนาหว่าน เป็นการปลูกข้าวโดยการหว่านเมล็ดลงไปในพื้นที่เตรียมพื้นที่ไว้แล้วโดยตรง เป็นวิธีที่นิยมมากที่สุด เนื่องจากประหยัดแรงงานและเวลา โดยแบ่งเป็น ๒ วิธี ดังนี้

- การหว่านนํ้าตม เป็นวิธีที่เกษตรกรนิยมมากที่สุดเนื่องจากอยู่ในเขตชลประทาน โดยหลังจากเตรียมดินเป็นเทือกดีแล้ว ระบายน้ำออกหรือให้เหลือน้ำขังบนนาอย่างน้อยที่สุด นำเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ถูกละในน้ำให้พอเหมาะ (มีรากงอกประมาณ ๑ – ๒ มิลลิเมตร) หว่านลงในนา แล้วคอยควบคุมการให้น้ำ

- การหว่านสำรวย เป็นการหว่านข้าวแห้งเพื่อคอยฝน ซึ่งเกษตรกรจะนิยมใช้วิธีการนี้เมื่อเกิดภัยแล้งไม่มีน้ำพอที่จะทำการเพาะปลูกแต่เนื่องจากอยู่ในช่วงที่เหมาะสมแก่การทำนาปี จึงได้ทำการหว่านข้าวแห้งเพื่อรอฝนดังในปี ๒๕๕๘ – ปี ๒๕๕๙ ที่น้ำชลประทานมีไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก โดยหลังจากการไถแปรครั้งสุดท้ายแล้วหว่านเมล็ดข้าวลงไป โดยไม่ต้องคราดกลบเมล็ดจะตกลงไปอยู่ในระหว่างก้อนดิน เมื่อฝนตกลงมาเมล็ดข้าวจะงอกขึ้นมาหรือหลังจากการหว่านข้าวแห้งแล้วมีการคราดหรือไถกลบ

๒. การทำนาดำ เป็นวิธีการทำนามีการนำเมล็ดข้าวไปเพาะในแปลงที่เตรียมไว้ (แปลงกล้า) ให้งอกเป็นต้นกล้า แล้วถอนต้นกล้าไปปักดำในกระถางนาที่เตรียมไว้ และมีการดูแลรักษาจนให้ผลผลิต ซึ่งส่วนมากแล้วเกษตรกรนิยมซื้อกล้าที่เพาะไว้แล้วมาปักดำเลย โดยเกษตรกรส่วนมากที่ทำนาดำจะเป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์กับกรมการข้าว หรือสหกรณ์การเกษตร วิธีการทำนาดำมีดังนี้

- การตกกล้า (ใช้ถาดเพาะกล้า) การเตรียมต้นกล้าให้แข็งแรงต้องเตรียมเมล็ดพันธุ์ที่บริสุทธิ์ปราศจากสิ่งเจือปนมีเปอร์เซ็นต์ความงอกสูง ปราศจากการทำลายของโรคและแมลง นำเมล็ดข้าวที่เตรียมไว้บรรจุในภาชนะ เช่น กระสอบป่าน หรือถุงผ้า ไปแช่น้ำสะอาดนานประมาณ ๒๔ – ๔๘ ชั่วโมง บ่มข้าวโดยนำข้าวขึ้นจากน้ำให้สะเด็ดน้ำเป็นเวลา ๑ คืน ให้ข้าวแตกตมตาประมาณ ๑ มิลลิเมตร อุณหภูมิในการบ่มไม่ควรต่ำกว่า ๑๐ องศาเซลเซียส และไม่สูงกว่า ๔๐ องศาเซลเซียส ใส่วัสดุเพาะกล้า เช่น ขี้เถ้ากลบหรือดินละเอียด ลงในถาดเพาะสูงประมาณ ๒๐ มิลลิเมตร ปาดวัสดุเพาะให้เสมอกันแล้วรดน้ำให้ชุ่ม โรยเมล็ดพันธุ์ที่เตรียมไว้ประมาณถาดละ ๑๘๐ – ๒๒๐ กรัมต่อถาด โรยวัสดุเพาะปิดหน้าประมาณ ๓ – ๕ มิลลิเมตร ซ้อนถาดบ่มไว้ในที่ร่มประมาณ ๒ คืน จนกล้าเริ่มงอก ย้ายถาดไปไว้ในแปลงที่มีความชื้นโดยยังไม่ต้องใส่ปุ๋ย จนวันที่ ๓ ค่อยปล่อยน้ำเข้าแปลงให้น้ำสูงครึ่งขอบถาดเพาะกล้าใช้ระยะเวลา

ประมาณ ๑๘ วัน ถ้าจะพร้อมนำไปปลูก ก่อนนำกล้าออกจากแปลงเพาะควรระบายน้ำออกให้แปลงแห้งประมาณ ๒ - ๓ วัน เพื่อให้ต้นกล้าแข็งแรงเหนียว ไม่หักเสียหายง่ายขณะปักดำ

- การปักดำ ควรทำเป็นแถวเป็นแนวซึ่งจะง่ายต่อการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ย การพ่นยากำจัดโรคแมลง และยังทำให้ข้าวแต่ละกอมีโอกาสได้รับอาหารและแสงแดดอย่างสม่ำเสมอ ระยะปักดำระหว่างแถว และระหว่างกอ ๒๐x๒๐ เซนติเมตร หรือ ๒๐x๒๕ เซนติเมตร ในข้าวไม่ไวแสง และ ๒๕x๒๕ เซนติเมตร ในข้าวไวแสง ปักดำจึบละ ๓ - ๕ ต้น ลึกประมาณ ๓ - ๕ เซนติเมตร อายุกล้าที่เหมาะสมสำหรับปักดำควรมีอายุประมาณ ๒๐ - ๒๕ วัน ในข้าวไม่ไวแสง ๒๕ - ๓๐ วัน ในข้าวไวแสง ระดับน้ำในการปักดำควรมีระดับน้ำในนาอย่างน้อยที่สุดเพียงแค่คลุมผิวดิน หรือลึกประมาณ ๑ ฝ่ามือ (๑๐ เซนติเมตร) เพื่อป้องกันวัชพืชและประคองต้นข้าวไว้ไม่ให้ล้ม ซึ่งโดยส่วนมากในปัจจุบันจะนิยมใช้รถปักดำนา

(๔) ระบบการให้น้ำ การจะทำให้ผลผลิตข้าวได้ผลผลิตที่สูงการควบคุมระดับน้ำเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะตั้งแต่ เริ่มหว่านจนข้าวแตกกอ ระดับน้ำไม่ควรเกิน ๕ เซนติเมตร เมื่อข้าวแตกกอเต็มที่ ระดับน้ำอาจเพิ่มสูงขึ้นได้เพื่อจะได้ไม่ต้องสูบน้ำบ่อยๆ แต่ไม่ควรเกิน ๑๐ เซนติเมตร เพราะถ้าระดับน้ำสูงจะทำให้ต้นข้าวที่แตกกอเต็มที่เพิ่มความสูงของต้น และความยาวของใบ โดยไม่ได้ประโยชน์อะไร เป็นเหตุให้ต้นข้าวล้ม เกิดการทำลายของโรคและแมลงได้ง่าย

(๕) การดูแลรักษา สามารถแบ่งออกเป็นการใช้ปุ๋ย และการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

(๖) การใส่ปุ๋ย เกษตรกรในตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีทั้งที่ใช้ปุ๋ยเคมีเพียงอย่างเดียว และใช้ปุ๋ยชีวภาพร่วมด้วย โดยปุ๋ยส่วนมากที่ใช้ ได้แก่

- ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ในครั้งที่ ๑ เป็นปุ๋ยรองพื้น ในอัตรา ๒๕ - ๓๐ กก./ไร่ ประมาณ ๒๐ - ๓๐ วัน หลังต้นข้าวออก และในบางครั้งเกษตรกรใส่ในครั้งที่ ๒ ด้วย ในอัตรา ๑๕ กก./ไร่ ในระยะ ๓๐ วัน ก่อนข้าวออกดอก

- ปุ๋ยเคมีสูตร ๔๖-๐-๐ ใส่ในครั้งที่ ๒ เป็นปุ๋ยแต่งหน้า ในอัตรา ๑๐ - ๑๕ กก./ไร่ ในระยะ ๓๐ วัน ก่อนข้าวออกดอก

- ปุ๋ยอินทรีย์ เกษตรกรจะหว่านถั่วเขียวไว้ก่อนที่ฝนจะเริ่มตก และทำการไถกลบเมื่อทำการไถตะเพื่อเตรียมทำนา

- ฮอร์โมนไข่ ใช้ในอัตรา ๑ ซ่อนโต๊ะ ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นได้ตั้งแต่ข้าวอายุ ๖๐ วันขึ้นไป จะทำให้ต้นข้าวมีความสมบูรณ์ ถ้าฉีดพ่นในช่วงที่ข้าวเริ่มตั้งท้อง ทุกสัปดาห์ รวงจะมีขนาดใหญ่ เมล็ดสมบูรณ์ มีความแข็งแรงต้านทานโรค

(๗) การเก็บเกี่ยว โดยส่วนมากแล้วจะจ้างรถเพื่อมาเก็บเกี่ยวข้าวเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งปัญหาที่ตามมาโดยมากคือ เมื่อปลูกครั้งต่อไปจะมีการปะปนของหญ้าและข้าววัชพืช

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ส่วนมากเกษตรกรจะนำผลผลิตที่ได้ขายให้กับโรงสีในพื้นที่เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้นยังเก็บไว้บริโภค และไว้เป็นเมล็ดพันธุ์ในฤดูกาลปลูกต่อไป

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู เกษตรกรส่วนใหญ่ในอำเภอท่าเรือยังคงใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช แต่ยังมีบางส่วนที่ใช้การป้องกันและกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน ดังนี้

- การใช้ชีววิธี คือ การใช้สิ่งมีชีวิตที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เพื่อช่วยในการควบคุมศัตรูพืช ซึ่งส่วนมากจะเป็นเชื้อจุลินทรีย์ ได้แก่ เชื้อราบิวเวอร์เรีย เชื้อราไตรโคเดอร์มา และเชื้อรามेटาไรเซียม

- การใช้วิธีกล คือ การใช้เครื่องมือกลต่างๆช่วยในการกำจัดศัตรูพืช ได้แก่ การตัดใบข้าว เพื่อป้องกันเชื้อโรคและแมลงศัตรูพืช

- การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ได้แก่ สารเคมีกำจัดศัตรูพืช สารเคมีกำจัดโรคพืช การกำจัดวัชพืช ซึ่งการใช้จะใช้ในช่วงที่เกิดการระบาดรุนแรง และใช้อย่างถูกวิธี เพื่อไม่ให้สารพิษตกค้างทั้งในร่างกายเกษตรกร และในผลผลิต

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีการปลูกข้าว ดังนี้

ตารางที่ ๒๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในอำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปี	-----→			←-----		△		←-----		▽		
ข้าวนาปรัง		←-----	▽			-----→					←-----	△

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ.๒๕๖๘)

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←...→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีต้นทุนการผลิตข้าว โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตข้าวเป็นเงิน ๖,๐๑๕ บาท

ตารางที่ ๓๐ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวนาปี ปี ๒๕๖๗/๖๘ ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	รายการ	จำนวนเงิน (บาท/ไร่)
๑	ค่าเตรียมดิน (ไถ - บาท / ตีดิน ๒๘๐ บาท / ย่ำ+ลูกเทือก+ซักร่อง ๒๔๒ บาท)	๔๙๐
๒	ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว อัตรา ๓๐ กก./ไร่	๔๘๐
๓	ค่าจ้างปลูก (หว่าน/หยอด/ปักดำ)	๗๐
๔	ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช (คุมและฆ่าหญ้า)	๑๗๐
๕	ค่าจ้างฉีดสารเคมีกำจัดวัชพืช ๑-๒ ครั้ง	๑๔๐
๖	ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๑ สูตร ๑๖-๒๐-๐/๔๖-๐-๐ อัตรา ๓๐ กก./ไร่, กก. ละ - บาท	๔๙๐
๗	ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๒ สูตร ๑๖-๒๐-๐/๔๖-๐-๐/๑๘-๘-๘ อัตรา ๒๕ กก./ไร่, กก. ละ -	๔๒๕
๘	ค่าจ้างใส่ปุ๋ย (รวมปุ๋ยเคมีและอินทรีย์) ๒ - ๓ ครั้ง	๑๔๐
๘	ค่าสารบำรุงต่างๆ เช่น ฮอร์โมน น้ำหมัก ฯลฯ	๑๕๐
๙	ค่าจ้างใส่สารบำรุงต่างๆ ๑ - ๒ ครั้ง	๗๐
๑๑	ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	๓๕๐
๑๒	ค่าจ้างฉีดสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ๑ - ๒ ครั้ง	๗๐
๑๓	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (ต่อรอบการผลิต)	๖๕๐
๑๔	ค่าทำความสะอาดแปลง เช่น ตัดหญ้า ฯลฯ	๒๐๐
๑๕	ค่าเก็บเกี่ยว	๕๐๐
๑๖	ค่าขนส่งข้าวไปโรงสี	๑๒๐
๑๗	ค่าเช่านา (ต่อรอบการผลิต)	๑,๕๐๐

๑๘	รวมต้นทุนการผลิต	๖,๐๑๕
๑๙	ผลผลิต (กก./ไร่) ความขึ้น ๒๕ %	๘๐๐
๒๐	ราคาจำหน่าย (บาท/กก.)	๙
๒๑	รายได้	๗,๔๔๐
๒๒	กำไรสุทธิ	๑,๔๒๕

(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

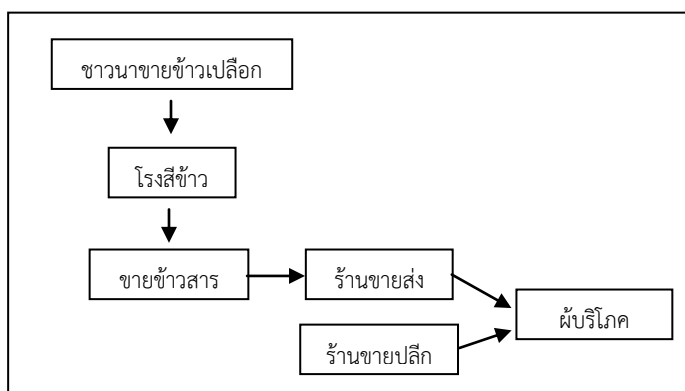
ผลผลิตข้าวที่ได้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายทาง เช่น เก็บไว้บริโภคเองในครัวเรือน ใช้ทำพันธุ์ข้าวปลูก หรือจำหน่ายให้กับโรงสี รายละเอียดดังนี้

- ใช้บริโภคในครัวเรือน ๕๗๕.๖๓ ตัน/ปี
- ใช้ทำพันธุ์ ๓๕๖.๙๑ ตัน/ปี
- จำหน่ายให้โรงสี ๓,๖๕๘.๖๖ ตัน/ปี

รวมปริมาณความต้องการผลผลิต (Demand) ๔,๕๙๑.๒ ตัน/ปี จะเห็นได้ว่าผลผลิตส่วนใหญ่จะส่งจำหน่ายให้กับโรงสี ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเป็นโรงสีที่อยู่ในพื้นที่เนื่องจากค่าขนส่งถูก จะมีส่วนน้อยมากที่จะขายให้กับโรงสีนอกพื้นที่ หรือจูดรับซื้อย่อยซึ่งจะเป็นส่วนที่อยู่ติดกับเขตจังหวัดอื่น

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ส่วนใหญ่เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วจะจำหน่ายข้าวเปลือกให้กับโรงสีที่อยู่ใกล้เคียง

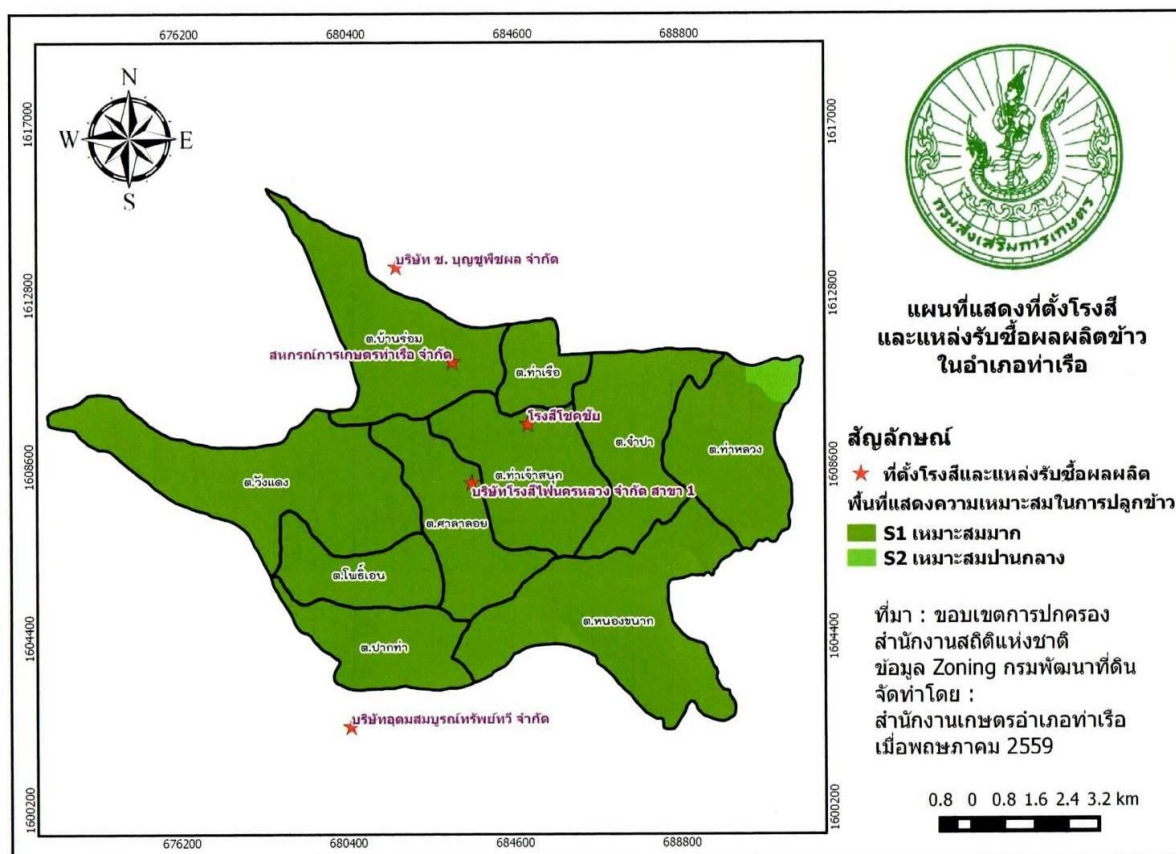

ภาพที่ ๓๑ แสดงวิธีการตลาดข้าว ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๑)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีแหล่งรับซื้อผลผลิต รวม ๑ แห่ง ได้แก่ โรงสีรวยทรัพย์ทองทวี ตั้งอยู่ที่ ๗๒ หมู่ ๔ ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๓๒ แสดงแหล่งรับซื้อข้าว ตำบลปากท่า อำเภوتاเรือ
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภوتاเรือ, พ.ศ. ๒๕๕๙)

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลปากท่า อำเภوتاเรือ มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านข้าว จำนวน ๓ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๑ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว ตำบลปากท่า อำเภوتاเรือ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นางจำรูญ พันผูก	๘	ปากท่า	ท่าเรือ	๒๕๕๙	ทำนา
๒	นางสาวจรรวรณ์ สุมานิตย์	๘	ปากท่า	ท่าเรือ	๒๕๖๔	ทำนา
๓	นางละออ ทรงโฉม	๗	ปากท่า	ท่าเรือ	๒๕๖๔	พืชผัก

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภوتاเรือ, พ.ศ.๒๕๖๗)

๑.๔.๒ ชนิดสินค้า กล้วยน้ำว้า

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

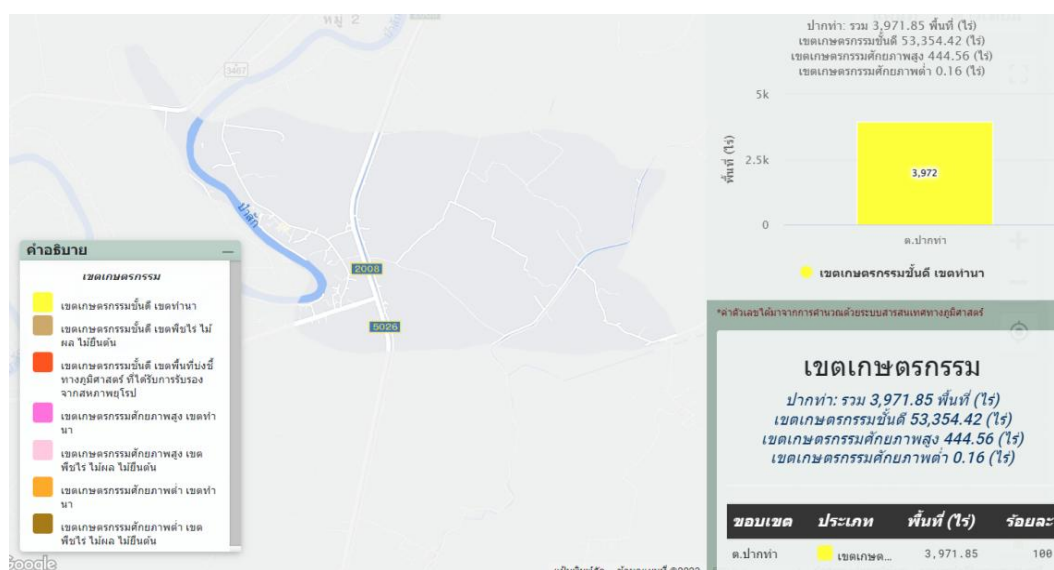
(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกกล้วยน้ำว้าทั้งหมด จำนวน ๓,๙๗๒ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๔,๑๖๖.๖๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

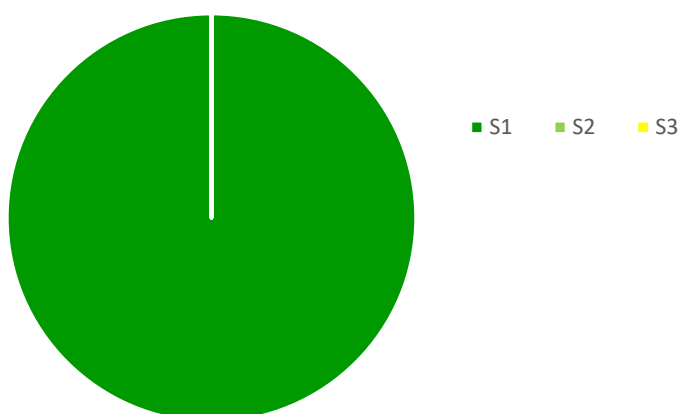
ตารางที่ ๓๒ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูก ๓,๙๗๒ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลปากท่า	๓,๙๗๒	-	-	-	๓,๙๗๒

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑

ภาพที่ ๓๓ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ (ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑)

ภาพที่ ๓๔ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ (ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑)

(๒) พื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า

ตำบลปากท่า อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า จำนวน ๒๘.๕๐ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ พื้นที่หมู่ที่ ๑ จำนวน ๑๐.๑๔ ไร่ รองลงมาคือ พื้นที่หมู่ที่ ๓ จำนวน ๖.๔๕ ไร่ และพื้นที่หมู่ที่ ๒ จำนวน ๓.๑๕ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๓ แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลปากท่า อำเภอกำแพง

ที่	หมู่ที่	พื้นที่ปลูก ๒๘.๕๐ (ไร่)
๑	สวนหลวง	๑๐.๑๔
๒	ตะเคียนทอง	๓.๑๕
๓	ท้ายตลาด	๖.๔๕
๔	อรัญญิก	๓.๑๖
๕	อิสสาม	-
๖	โคกมะขวิด	๑.๐๕
๗	ชายหนอง	๒
๘	หัวถนน	๒.๕๕
	รวม	๒๘.๕๐

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอกำแพง, พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๓๕ แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลปากท่า อำเภอกำแพง

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกำแพง, พ.ศ.๒๕๖๗)

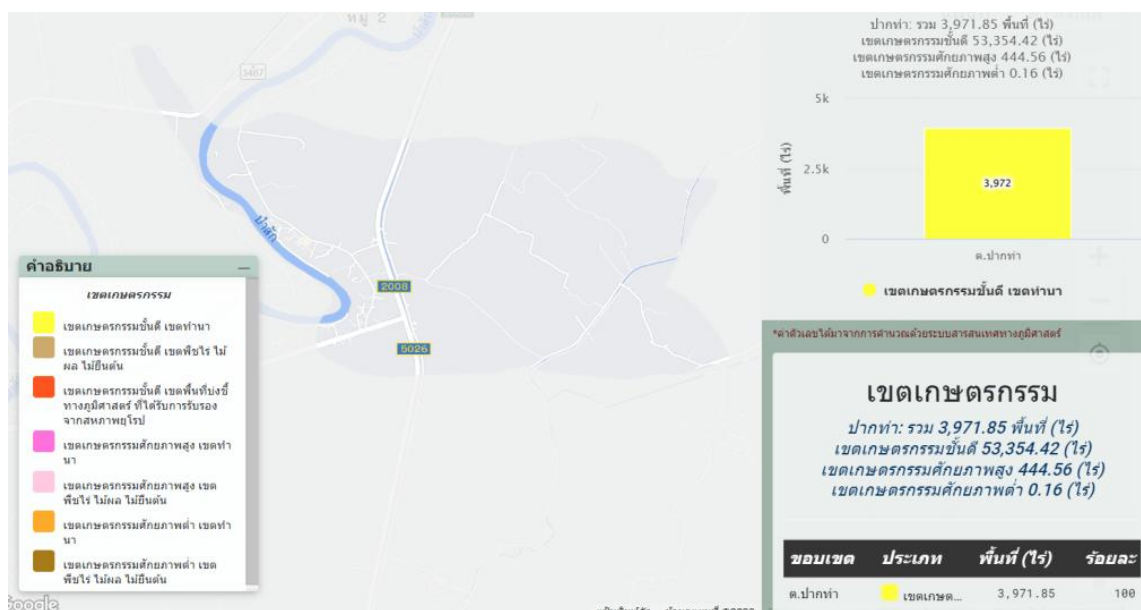
(๓) พื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้าตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลปากท่า อำเภอกำแพง มีพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๒๘.๕๐ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๒๘.๕๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

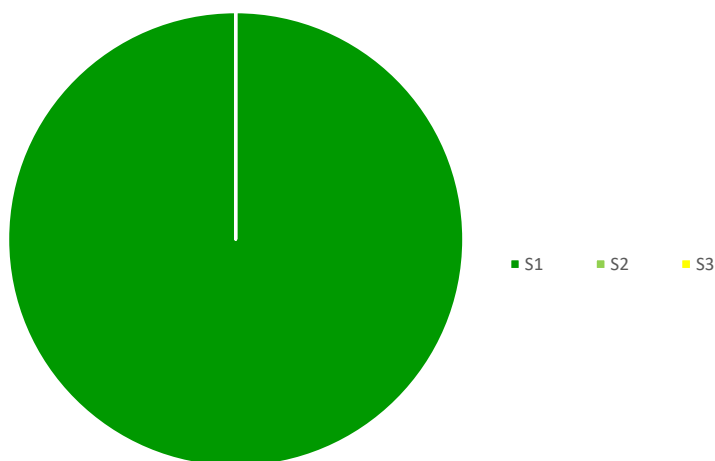
ตารางที่ ๓๔ แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้าตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลปากท่า อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูก ๒๓.๕๐ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลปากท่า	๒๘.๕๐				๒๘.๕๐

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอกำแพง, พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๓๖ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้าตามเขตเกษตรกรรม ตำบลปากท่า อำเภอนาทวี
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑)

ภาพที่ ๓๗ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้าตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลปากท่า อำเภอนาทวี
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑)

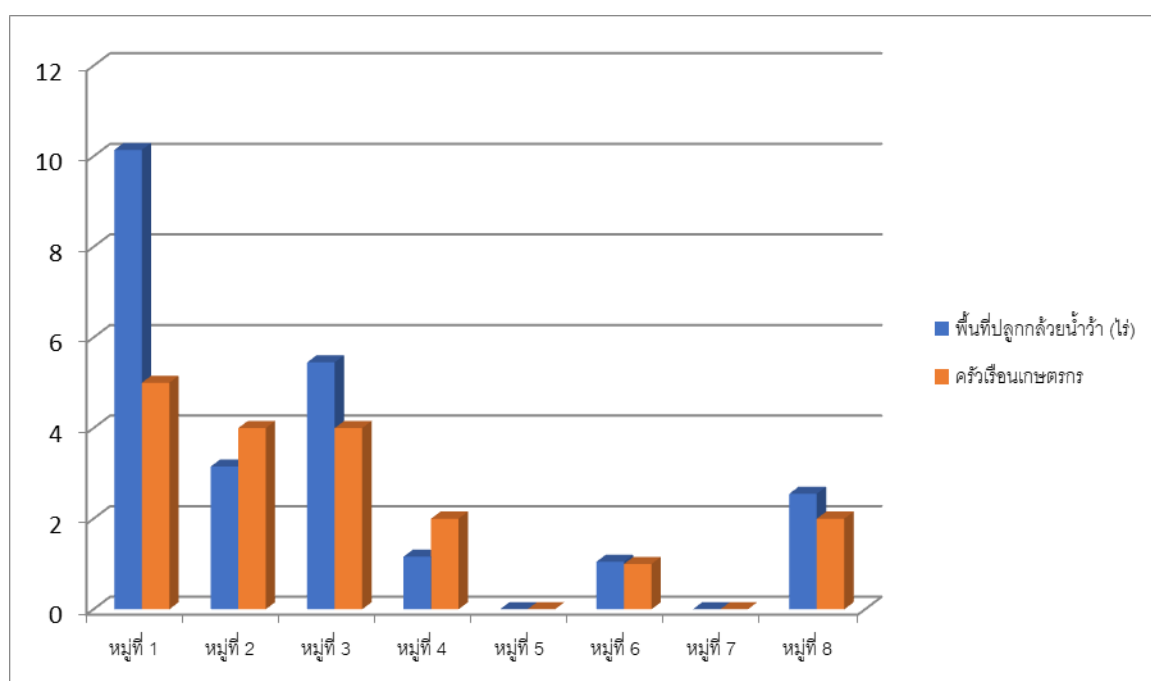
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลปากท่า อำเภอนาทวี มีพื้นที่การปลูกกล้วยน้ำว้า จำนวน ๒๘.๕๐ ไร่ ๒๒ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากในหมู่ที่ ๑ จำนวน ๑๐.๑๔ ไร่ จำนวน ๕ ครัวเรือน รองลงมาคือหมู่ที่ ๓ จำนวน ๖.๔๕ ไร่ ๔ ครัวเรือน และหมู่ที่ ๔ จำนวน ๓.๑๖ ไร่ ๒ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๕ แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๑	๕	๑๐.๑๔	๑๐.๑๔	๑๕.๔๑	๑.๕๒
๒	๔	๓.๑๕	๓.๑๕	๔.๗๘๘	๑.๕๒
๓	๔	๖.๔๕	๖.๔๕	๙.๘๐๔	๑.๕๒
๔	๒	๓.๑๖	๓.๑๖	๔.๘๐๓	๑.๕๒
๕	-	-	-	-	๑.๕๒
๖	๑	๑.๐๕	๑.๐๕	๑.๕๙๖	๑.๕๒
๗	๔	๒	๒	๓.๐๔๐	๑.๕๒
๘	๒	๒.๕๕	๒.๕๕	๓.๘๗๖	๑.๕๒
รวม	๒๒	๒๘.๕๐	๒๘.๕๐	๔๓.๓๑๗	๑.๕๒

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๓๔ แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ.๒๕๖๗)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในตำบล)

(๑) การใช้พันธุ์ดี สายพันธุ์กล้วยน้ำว้ามีมากกว่า ๑๐ สายพันธุ์ แต่สายพันธุ์กล้วยน้ำว้าที่มีมานาน และชื่อเสียงโด่งดังก็คือ กล้วยน้ำว้าพันธุ์มะลิอ่อน สายพันธุ์ที่มีการสนับสนุนให้ปลูกกันมาก คือ กล้วยน้ำว้าพันธุ์ปากช่อง ๕๐ ซึ่งก็เป็นพันธุ์ที่เกษตรกรในตำบลปากทานิยมปลูกด้วย

กล้วยน้ำว้ามะลิอ่อนหรือ กล้วยน้ำว้าขาว เป็นพันธุ์โบราณดั้งเดิม พบได้ในทุกภาคของประเทศไทย สามารถรับประทานได้ทั้งผลสดและแปรรูป ใช้หน่อในการขยายพันธุ์ มีหลายชื่อให้เรียกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น กล้วยน้ำว้าพันธุ์มะลิอ่อน เมื่อสุกมีรสชาติหวานไม่ฝาด เปลือกสีจะเหลืองทองเข้มกว่าพันธุ์อื่น เนื้อละเอียดนุ่ม ไข่ขาว ไม่มีเมล็ด แต่เวลาสุกงอม ลูกจะหลุดจากหีวง่ายเพราะข้าวอ่อน กล้วยน้ำว้าเขียว (หรือ กล้วยน้ำว้าทอง กล้วยน้ำว้าทองลอยมา กล้วยน้ำว้าดง

กล้วยน้ำว้าไส้แดง) ใช้ผลแปรรูปหรือรับประทานสด ลำต้นกาบด้านนอกมีสีเขียวอ่อนประดำ ก้านใบเขียวนวล ปลีค่อนข้างใหญ่ เปลือกผลสีเขียวสด กลม มีจุด เมื่อสุกจะมีสีเหลืองปนเขียว ก้านผลยาว

กล้วยน้ำว้าพันธุ์ปากช่อง ๕๐ (กล้วยน้ำว้าไส้เหลืองอุบล) เนื่องจาก อ. กัลยาณี สิริวิธ นักวิจัยชำนาญการพิเศษ สถานีวิจัยปากช่อง สถาบันอินทรีจันทร์สถิตย์เพื่อการค้นคว้าพัฒนาพืชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อำเภอบางบาล จังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้วิจัยกล้วยน้ำว้าพันธุ์ปากช่อง ๕๐ โดยศึกษา กล้วยน้ำว้าพันธุ์อุบลฯ ทำการคัดสายพันธุ์ และนำไปทดสอบจนสามารถออกพันธุ์ในนามกล้วยน้ำว้าปากช่อง ๕๐ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ในงานฉลองครบรอบ ๕๐ ปี สถานีวิจัยปากช่องผลดิบ มีสีเขียว ผลสุกมีสีเหลือง ไส้สีเหลือง เจริญเติบโตสูง ให้ผลผลิตสูง คุณภาพดี ผลใหญ่สม่ำเสมอ ก้านผลยาว เปลือกหนา เนื้อแน่น

(๒) การเตรียมดิน สำหรับการปลูกกล้วยน้ำว้า

การเตรียมพื้นที่ปลูก ควรเป็นพื้นที่ที่น้ำท่วมไม่ถึง ถ้าหากปลูกในดินร่วนซุย หรือดินเหนียวปนทรายจะเหมาะสมมาก พื้นที่ที่เป็นดินเหนียว ควรยกร่องและปลูกบนสันร่องทั้ง ๒ ข้าง พื้นที่ควรระบายน้ำได้ดี ไม่เป็นแอ่ง และมีความลาดเท เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน พื้นที่ควรมีธาตุอาหารสมบูรณ์ สามารถเพิ่มธาตุอาหารในดิน โดยการปลูกปอเทืองแล้วไถกลบ มีการกำจัดวัชพืชและศัตรูพืชที่ตกค้างในดิน โดยการพลิกหน้าดินตากทิ้งไว้ประมาณ ๕-๗ วัน หลังจากนั้น คลุกเคล้าปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักกับดินชั้นบน

วิธีการเตรียมพื้นที่ปลูก

- ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ดินร่วนซุย และดินเหนียวปนทราย ระบายน้ำได้ดี เหมาะในการปลูกกล้วย กล้วยเป็นพืชที่ดูดอาหารมาก เพราะฉะนั้น ดินควรแน่นพอสมควรเพื่อเก็บความชื้นไว้ได้นาน กล้วยจะเจริญเติบโตได้ดี มีผลผลิตให้เก็บตลอดทั้งปีถ้าอยู่ในพื้นที่ที่มีฝนตกตลอดทั้งปี หรือดินฟ้าอากาศคงที่ แต่จะชะลอการเจริญเติบโตในฤดูแล้งหรือฤดูหนาวการปลูกพืชตระกูลถั่วคลุมดินก่อนปลูกกล้วยช่วยฟื้นฟูและพลิกฟื้นดินที่เสื่อมโทรมให้กลับมามีความอุดมสมบูรณ์ เช่น ถั่วแระ ถั่วพุ่ม ปอเทือง ถั่วคุดชู ถั่วแลบแลบ ถั่วคาโลโปโกเนียมเมื่อเก็บเกี่ยวแล้วไถกลบให้พืชคลุมดินฝังลึกประมาณ ๖๐ ซม.ให้เป็นปุ๋ยสด เป็นธาตุอาหารแก่กล้วย ถ้าต้องการให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ควรเติมปุ๋ยคอกลงไปด้วยจะช่วยให้ดินอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น

- อุณหภูมิ ที่เหมาะสมคือ ไม่ต่ำกว่า ๑๕ องศาเซลเซียส หรือไม่สูงกว่า ๓๕ องศาเซลเซียส กล้วยน้ำว้าชอบอากาศอบอุ่นและร้อนขึ้นอุณหภูมิต่ำ ทำให้กล้วยแทงปลีช้า

- ฤดูที่เหมาะสมในการปลูกกล้วย คือ ฤดูฝนเริ่มลงมือปลูกต้นฤดู ภายใน ๑ เดือนหลังจากนั้น กล้วยจะมียอดอ่อนโผล่เมื่อได้รับน้ำฝนพื้นที่ที่มีฝนตกชุก สามารถปลูกได้หลังเก็บเกี่ยวผลทันที แต่น้ำฝนต้องมีปริมาณไม่น้อยกว่า ๕๐ นิ้วต่อปี

- แหล่งน้ำ เป็นปัจจัยสำคัญของการปลูกกล้วยลำต้นที่อวบของกล้วยนั้นจะอ้วนน้ำไว้มาก เพราะกล้วยต้องการน้ำมาก เกษตรกรควรหาแหล่งน้ำ หรือจัดทำระบบน้ำให้เข้าสวนอย่างมีระบบ เมื่อมีฝนตกน้อยหรืออยู่ในภาวะแห้งแล้ง ส่วนใหญ่นิยมยกแปลงทำร่องสวน ปลูกกล้วยน้ำว้าไว้บนแปลงที่ยกขึ้นมา และสูบน้ำไว้ในร่องน้ำที่ขุด น้ำที่ขังสามารถซึมเข้าใต้ผิวดินให้ความชุ่มชื้นกับกล้วยได้ตลอดปี

(๓) วิธีการปลูกกล้วยน้ำว้า

๑. แบบพื้นที่ราบ

- กำจัดพืชให้หมด แล้วพลิกหน้าดิน ปลอยตากแดดไว้ ๑ สัปดาห์

- ขุดหลุมขนาด กว้าง ๕๐ เซนติเมตร ยาว ๕๐ เซนติเมตร ลึก ๕๐ เซนติเมตร แต่ละหลุมควรห่างประมาณ ๕ เมตร (ปลูกได้ประมาณ ๖๔ ต้น ต่อพื้นที่ ๑ ไร่) เพื่อสะดวกในการพรวนดิน ใส่ปุ๋ย ตัดใบ และยังทำให้อากาศหมุนเวียนหรือถ่ายเทได้ดี ช่วยป้องกันแมลงศัตรูพืชได้อีกทางหนึ่ง

- รองก้นหลุมด้วยดินผสมปุ๋ยคอกสูงประมาณ ๒๐ เซนติเมตร

- ตัดรากหน่อกล้วยออกให้หมด แล้ววางลงกลางหลุม
- กลบดินหลวมๆ แล้วเหยียบดินรอบโคนต้นให้แน่น
- รดน้ำให้ชุ่ม

๒. แบบยกร่อง

- ขุดร่องสวน นำดินที่ขุดขึ้นมาทำแปลงยกขึ้น แล้วปลูกบนแปลงที่ยก โดยมีระยะห่างต่อแถวไม่เกิน ๓ เมตร ระยะระหว่างต้น ๓ เมตร
- ระยะการปลูกขึ้นอยู่กับดินด้วย ว่ามีความอุดมสมบูรณ์ สามารถปลูกทางได้ ถ้าดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ให้ปลูกถี่ เพื่อไม่ให้ต้นกล้วยมีขนาดเล็ก

(๔) ระบบการให้น้ำ โดยทั่วไปเกษตรกรจะปล่อยให้ได้รับน้ำจากน้ำฝน แต่หากพื้นที่ปลูกมีสภาพแห้งแล้งจัด และมีระบบชลประทานเข้าถึง เกษตรกรมักจะสูบน้ำเข้าแปลงเป็นระยะ โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง

(๕) การดูแลรักษา

การตัดแต่งหน่อ หลังจากปลูกประมาณ ๓-๔ เดือน จะมีหน่อขึ้นมารอบๆ โคนให้ตัดไปเรื่อยๆ จนกว่าจะเริ่มออกปลี หรือหลังปลูกแล้วประมาณ ๗-๘ เดือน ควรมีการไถหน่อทดแทน ๑-๒ หน่อ โดยหน่อที่ ๑ และที่ ๒ ควรมีอายุห่างกันประมาณ ๔ เดือน เพื่อให้ผลกล้วยมีความอุดมสมบูรณ์ โดยเลือกหน่อที่อยู่ในทิศทางที่ตรงกันข้าม

การตัดแต่งใบ ควรทำการตัดแต่งช่วงที่ต้นเริ่มโตจนถึงเก็บเกี่ยว โดยเลือกใบแก่ และใบที่เป็นโรคออก ตัดให้เหลือประมาณ ๗-๑๒ ใบ เพื่อป้องกันต้นกล้วยโคนช่วงออกปลี เพื่อใช้ใบปรุงอาหารและเพิ่มความเจริญเติบโตของผลกล้วย

(๖) การใส่ปุ๋ย

ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ หรือ ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑ กิโลกรัม ต้น/ปี โดยแบ่งใส่ ๔ ครั้ง ๆ ละ ๒๕๐ กรัม ดังนี้

ครั้งที่ ๑ ใส่หลังปลูก ๑ สัปดาห์ ใช้สูตร ๑๕-๑๕-๑๕

ครั้งที่ ๒ ใส่หลังจากครั้งที่ ๑ ประมาณ ๓ เดือน ใช้สูตร ๑๕-๑๕-๑๕

ครั้งที่ ๓ ใส่หลังจากครั้งที่ ๒ ประมาณ ๓ เดือน ใช้สูตร ๑๕-๑๕-๑๕

ครั้งที่ ๔ ใส่หลังจากครั้งที่ ๓ ประมาณ ๓ เดือน ใช้สูตร ๑๓-๑๓-๒๑

ใส่ปุ๋ยคอก หลังการปลูกประมาณ ๑-๓ เดือน แรก ควรให้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักบริเวณโคนต้น อัตรา ๒-๓ กก./หลุม

(๗) การเก็บเกี่ยว แบ่งเป็นการเก็บปลี และผลกล้วยน้ำว้า

กล้วยน้ำว้าที่ปลูกจากหน่อจะเริ่มออกปลีหรือดอกเมื่อมีอายุหลังการปลูกประมาณ ๘ เดือน หลังจากแทงปลีจนสุดแล้วจะเหลือส่วนปลายของดอกที่เรียกว่า ปลีกล้วย และมีระยะหลังการแทงดอก/ปลีกล้วย จนถึงดอกกล้วยบานจนหมดจะใช้เวลาประมาณ ๑๔ วัน ปลีกล้วยน้ำว้าจะมีลักษณะเป็นกาบหุ้มดอกหรือใบประดับดอกที่สีแดงหุ้มปกคลุมดอกไว้ โดยดอกที่เหลือจะเป็นดอกที่ไม่พัฒนาเป็นผล ดังนั้น การตัดปลีจะเริ่มตัดได้ เมื่อเห็นผลกล้วยของหวีสุดท้ายหรือที่เรียกว่า หวีตีนเต่า เป็นหวีที่มีผลกล้วยพัฒนาจนมีขนาดใกล้เคียงกัน ซึ่งจะอยู่เหนือหวีกล้วยที่มีลักษณะผลเตียบโตหรือพัฒนาไม่เท่ากัน ผลมีขนาดเล็กไม่สม่ำเสมอ การตัดปลีกล้วยน้ำว้า เกษตรกรจะตัดปลีออก ตรงบริเวณข้อด้านล่างของหวีตีนเต่า หรือเหนือหวีกล้วยที่มีผลเตียบโตไม่เท่ากันออก

เหตุผลการตัดปลีกล้วยน้ำว้า

- ป้องกันไม่ให้ปลีกล้วยบานต่อ ซึ่งหากปลีกล้วยบานต่อจะแย่งอาหารจากผลกล้วยด้านบน

– ป้องกันไม่ให้ผลกล้วยในหวีที่มีผลขนาดเล็กเจริญต่อ ทำให้สารอาหารถูกส่งไปเลี้ยงเฉพาะปลีกล้วยที่มีผลเติบโตสม่ำเสมอ

– เพื่อนำปลีกล้วยไปประกอบอาหารหรือเพื่อการจำหน่าย ซึ่งอาจเป็นผลพลอยได้จากการป้องกันปลีกล้วยบานหรือเป็นวัตถุประสงค์หลักสำหรับนำมาประกอบอาหารหรือการจำหน่าย

การเก็บผลกล้วยน้ำว้า

การเก็บผลดิบจะเก็บในขณะที่ยังเห็นเหลี่ยมของผลชัดเจน ซึ่งระยะนี้กล้วยจะแก่ประมาณร้อยละ ๗๕ ระยะนี้เหมาะสำหรับการนำกล้วยดิบไปแปรรูปหรือส่งออกต่างประเทศหลังการตัดปลีแล้ว กล้วยจะเริ่มแก่เต็มที่ และเริ่มสุกภายในเวลาประมาณ ๗๐-๘๐ วัน การเก็บกล้วยก่อนระยะสุกจะเก็บเมื่อผลอวบ ไม่มีเหลี่ยม เป็นระยะสำหรับเก็บจำหน่ายในประเทศเพื่อรับประทานผลสุก ซึ่งผลจะสุกเหลืองภายใน ๓-๗ วัน

การตัดเครือกล้วยจะใช้วิธีตัดต้นกล้วย ให้ค่อยๆ ล้มลงแล้วจึงตัดเครือออก การตัดเครือควรตัดที่ต้นเครือหรือให้เครือยาวประมาณ ๒๐-๓๐ ซม

ระยะการสุกของกล้วยน้ำว้า

ระยะที่ ๑ ผลแข็ง เป็นเหลี่ยมชัดเจน เปลือกสีเขียว ทั้งไว้จะไม่สุก

ระยะที่ ๒ ผิวเปลือกเริ่มเปลี่ยนสีจากสีเขียวออกเหลืองเล็กน้อย

ระยะที่ ๓ ผิวเปลือกเปลี่ยนสีเป็นเหลืองมากขึ้น แต่ยังมีสีเขียวมากกว่า

ระยะที่ ๔ ผิวเปลือกเปลี่ยนเป็นสีเหลืองมากขึ้น และมีสีเหลืองมากกว่าสีเขียว

ระยะที่ ๕ ผิวเปลือกบริเวณต้นผลเป็นสีเหลือง ส่วนปลายผลเป็นสีเขียว

ระยะที่ ๖ ผิวเปลือกทั่วผลจะมีสีเหลืองทั้งหมด เป็นระยะผลสุกพอดี แต่ยังไม่มิกลิ้น

ระยะที่ ๗ ผิวเปลือกมีสีเหลือง เริ่มมีจุดสีดำหรือน้ำตาลเป็นระยะผลสุกเต็มที่ และมีกลิ่นหอม

ระยะที่ ๘ ผิวเปลือกมีสีเหลือง และมีสีดำหรือน้ำตาลกระจายทั่วผล เป็นระยะที่ผลสุกมากเกินไป เนื้อกล้วยจะอ่อนนุ่ม มีกลิ่นแรง และจะเริ่มเน่าภายใน ๒-๓ วัน

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

- นำเครือกล้วยแขวนไว้บนราว ปล่อยให้ยางไหลจนแห้ง
- ทำความสะอาดถูกผล หรือบริเวณปลายผลที่มีกลิ้นแห้งติดอยู่ออกให้หมด
- ขำและเครือกล้วยออกเป็นหวี ๆ อย่างระมัดระวังอย่าให้รอยตัดซ้ำ
- คัดเลือกผลที่มีรอยตำหนิ หวีที่ไม่ได้ขนาดออก
- บรรจุหีบห่อ/บรรจุลงช่อง โดยมีใบตองรอง เพื่อป้องกันบอบซ้ำ

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

๑. โรคตายพราย/โรคเหี่ยว สาเหตุของโรคเกิดจากเชื้อรา มักจะแพร่ระบาดไปกับกล้วยที่ปลูกในดินเหนียวหรือในพื้นที่ที่มีการระบายน้ำไม่ดี เชื้อราจะมีอยู่มากบนผิวของเหง้าที่เป็นโรค โดยจะเห็นว่ามีส่วนขยายพันธุ์ของเชื้อรา(สปอร์)ติดอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้น การแพร่ระบาดจึงเป็นไปได้ทั้งการใช้หน่อที่มีเชื้อ, ทางดิน, การให้น้ำ และการใช้วัสดุอุปกรณ์ร่วมกัน

อาการของพืชที่เป็นโรค เชื้อราจะเข้าทำลายทางรากพืช แล้วไปเจริญอยู่ในท่อน้ำท่ออาหารของเหง้าและโคนต้น ทำให้ท่อน้ำท่ออาหารเกิดอุดตัน และเน่าเป็นสีน้ำตาล การส่งน้ำจากรากไปสู่ใบจึงเป็นไปได้ยากหรือเป็นไปไม่ได้เลย พืชจึงแสดงอาการเหี่ยวเฉาเหมือนขาดน้ำในเบื้องต้น ก่อนจะแสดงอาการที่หนักกว่าคือ ใบเหี่ยวและกิ่งหักพับลงมา วิธีการทดสอบ เมื่อพบว่ากล้วยมีการเหี่ยวเฉาเหมือนขาดน้ำ ให้เกษตรกรทำการให้น้ำกล้วยก่อนนั้นให้ชุ่มชื้นและเฝ้าดูว่า ภายใน ๓๐ นาที - ๑ ชม. นั้น พืชมีอาการฟื้นจากสภาพที่สลดเหี่ยวเฉาแล้วกลับมาตังเดิมหรือไม่

หากยังเหี่ยวเฉาอยู่ให้คาดว่าเป็นโรคเหี่ยวเพราะเชื้อรา หากพบสัญญาณของโรคให้นำไปเผาทำลายทิ้ง อีกอาการหนึ่งที่สังเกตได้ชัดในกล้วยที่อยู่ในระหว่างการเจริญเติบโตคือ ส่วนใบยอดหรือใบธงเป็นสีขาวอมเหลืองซีด ชูตั้งตรงอยู่บนยอด แต่ส่วนของกาบใบนั้นกลับหลุดออกหลวมๆ (เหมือนล่อนอกมา) หากกล้วยอยู่ในระยะของการเจริญเติบโตทางลำต้น จะหยุดชะงักการเจริญเติบโต-ไม่ออกปลีหรือตกเครือ

การป้องกันกำจัด :

- ใช้ส่วนขยายพันธุ์ที่ปลอดโรค
- ทำลายต้นกล้วยที่เป็นโรค
- ห้ามขุดย้ายหน่อที่เป็นโรคไปปลูก
- ทำความสะอาดเครื่องมือ
- เมื่อขุดต้นที่เป็นโรคทิ้งแล้ว ควรใส่ปูนขาว ๑-๒ กก./หลุม
- ราดโคนต้นที่เป็นโรคให้ชุ่มด้วยสารเคมี เช่น แคปแทน อัตรา ๔๐ กรัม ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- ฉีดสารเคมี คาร์เบนดาซิม เข้มข้น ๒% จำนวน ๓ม.ล./ต้น ทุก ๕, ๗ และ ๙ เดือน
- จัดระบบน้ำที่เหมาะสม

๒. โรคแอนแทรคโนส เป็นอีกหนึ่งโรคที่สำคัญของกล้วยทุกชนิดพันธุ์ มักพบเข้ามาสร้างปัญหาหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต หรือ ระยะระหว่างรอการจำหน่ายผลผลิต มักพบอาการของโรคที่ผลมากกว่าส่วนอื่นๆ สาเหตุของการเกิดโรคเกิดจากเชื้อรา การแพร่ระบาดเกิดจากการปลิวไปของสปอร์ โดยลมฝน ในช่วงใกล้เก็บเกี่ยวผลผลิตหรือหลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว

ลักษณะอาการของพืชที่เป็นโรค ผลกล้วยจะถูกเชื้อราเข้าทำลายในระยะแก่เต็มที่หรือใกล้จะสุก โดยสปอร์ของเชื้อราสาเหตุจะไปตกติดอยู่บนปลายสุดของผล เมื่อได้รับความชื้นก็จะงอกและเข้าทำลายปลายผลก่อน จนมองเห็นเป็นจุดสีดำ ฉ่ำน้ำ แล้วขยายวงกว้างไปเรื่อยๆ จนเข้าสู่เนื้อเยื่อภายในทำให้เนื้อในผลเน่ายุ่ย และเปลือกเป็นสีดำคล้ำหรือน้ำตาลดำ ขนาดและรูปร่างของแผลที่เกิดโรคนั้นไม่แน่นอน หากขยายด้วยกำลังกลิ้งที่มีความละเอียดสูงจะเห็น ผิวผลสีน้ำตาลดำที่เป็นโรคนั้นมีตุ่มนูนสีน้ำตาลเข้มขนาดเล็กๆ อยู่ทั่วไป โรคนี้นี้เป็นได้ทั้งก่อนและหลังเก็บเกี่ยว หากผลกล้วยเป็นโรคแล้วจะเน่าลุกลาม สร้างความเสียหายได้เร็วมาก

การป้องกันและกำจัด

- ฉีดพ่นด้วยคาร์เบนดาซิม ๕๐ % W/V SC อัตรา ๑๐-๒๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ เบนโนมิล ๕๐% WP อัตรา ๕-๑๕ กรัม ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

- ตัดแต่งกิ่งก้านให้โปร่งพร้อมกำจัดเศษซากพืช และกาบกล้วยที่เหี่ยวออกจากแปลงพืช
- เลือกไว้ต้นที่แข็งแรง และควรไว้ต้นเพียง ๓-๔ ต้นต่อกอ
- กำจัดวัชพืชออกจากแปลงปลูก เพื่อป้องกันการสะสมของเชื้อโรค หรือเชื้อโรคไปอาศัยอยู่
- บำรุงพืชปลูกให้แข็งแรงด้วยน้ำและปุ๋ยและคลุมดินด้วยเศษฟาง
- สร้างทางระบายน้ำในแปลงปลูกพืช เพื่อลดการท่วมขังหลังการให้น้ำหรือฝนตก

๓. หนอนม้วนใบ ตัวเต็มวัยของหนอนม้วนใบกล้วยนั้นเป็นผีเสื้อขนาด ๗๐-๗๗ มม. สามารถขยายพันธุ์ได้หลายครั้งต่อปี ตัวหนอนจะอาศัยกัดกินและอาศัยอยู่ที่ใบกล้วย นอกจากนี้ยังพบว่ามี การเข้าทำลายมะพร้าวและพืชตระกูลปาล์มอีกด้วย

ลักษณะการทำลาย หนอนม้วนใบกล้วยจะกัดกินใบและก้านใบอ่อน โดยใบและก้านใบจะแห้งหรือฉีกขาดอย่างรวดเร็ว จนใบหักพับลงมา ในขณะที่ใบอ่อนที่ถูกกัดกินนั้นยังอยู่ในสภาพที่ม้วนอยู่ จากนั้นใบกล้วยที่หักพับลงมาจะค่อยๆ เหี่ยวแห้งไป ซึ่งอาจทำให้กล้วยเติบโตไม่ดีหรือชะงักการเติบโต

การป้องกันกำจัด ตัดใบที่ถูกทำลายไปเผาไฟ เพื่อทำลายตัวอ่อนของผีเสื้อให้หมดไป

๔. ดั้วงวง หรือหนอนกอ ลักษณะการเข้าทำลายนั้น เกิดจากการที่ตัวหนอนเข้าไปอยู่อาศัยกัดกินเนื้อเยื่อในลำต้นหรือเหง้ากล้วย ทำให้ท่อน้ำท่ออาหารถูกตัดขาด ต้นกล้วยเติบโตให้ผลผลิตหรือยืนต้นต่อไปไม่ได้ ดั้วงวงจึงกลายเป็นศัตรูตัวร้ายที่ผู้ปลูกกล้วยควรเฝ้าระวัง ดั้วงวงจะเข้าทำลายกล้วยในระยะที่เป็นตัวหนอน ซึ่งเป็นระยะที่สร้างความเสียหายให้แก่ต้นกล้วยได้มากที่สุด ส่วนตัวแก่ของดั้วงวงนั้นก็สามารถสร้างความเสียหายให้เกิดขึ้นกับกล้วยได้เช่นกัน แต่ไม่มากเท่าในระยะตัวหนอน

ลักษณะการเข้าทำลาย งวงไขเหง้า ตัวหนอนจะเจาะเข้าไปกัดกินซอนไขอยู่ภายในเหง้ากล้วยระดับใต้ดินติดโคนต้นจึงสังเกตเห็นการเข้าทำลายได้ไม่ชัด โดยตัวหนอนจะอยู่ในต้นกล้วย อาศัยกัดกินเนื้อเยื่อภายในจนกว่าจะเข้าดักแด้ จึงทำให้ท่อน้ำท่ออาหารเสียหาย ต้นจึงชะงักการเติบโต หากพบว่ามีหนอนเพียงแค่ ๕ ตัวต่อต้นก็จัดว่าอาการหนักสาหัส ต้องเร่งจัดการตัดตอนก่อนที่จะเกิดการแพร่กระจายพันธุ์มากกว่าเดิม เมื่อกล้วยถูกหนอนทำลายหนักขึ้น ต้นกล้วยจะโตต่อไปไม่ได้ และตายในที่สุด ไม่ว่าจะปลูกกล้วยในฤดูไหนหรือต้นกล้วยมีอายุเท่าใดตัวหนอนดั้วงวงก็สามารถเข้าทำลายได้ทุกระยะ เมื่อตัวหนอนของดั้วงวงออกจากดักแด้ เป็นตัวเต็มวัย ก็จะอาศัยอยู่แถวโคนต้นในระดับซิดผิวดิน หรือต่ำกว่าเล็กน้อย เพื่อการผสมพันธุ์ต่อไป ดั้วงวงไขกล้วย ดั้วงวงชนิดนี้เป็นศัตรูที่มีการทำลายรุนแรงพอ ๆ กับดั้วงวงไขเหง้า ตัวหนอนจะไชทำลายต้นที่อยู่เหนือพื้นดินขึ้นไปถึงประมาณกลางต้น โดยไชต้นเป็นรูแล้วซอนเข้าไปถึงไส้กลางต้น มองเห็นข้างนอกเป็นรอยรอบต้นพรุนไปทั่ว มักชอบทำลายต้นกล้วยที่โตแล้ว หรือใกล้จะออกปลี หรือกำลังตกเครืออยู่ จึงทำให้เกิดเครือหักพับกลางต้นหรือเหี่ยวเฉายืนต้นตาย ซึ่งดั้วงวงชนิดนี้จะมีขนาดใหญ่กว่าดั้วงวงไขเหง้า

การป้องกันกำจัดดั้วงวงทั้งสองชนิด จะใช้แนวทางกำจัดแบบเดียวกันนั้นคือ

๑. ทำความสะอาดสวน อย่าปล่อยให้พื้นที่สวนรกร้างเต็มไปด้วยหญ้าวัชพืช เศษชิ้นส่วนของลำต้นกล้วย กล้วยกล้วย ถ้าเป็นกล้วยที่ตัดเครือแล้ว ควรสับให้เป็นชิ้นเล็ก ๆ หว่านกระจายในพื้นที่สวนแทนการสุมเป็นกองสูง เพื่อเลี่ยงการเข้ามาวางไข่ของตัวเต็มวัย

๒. การนำหน่อพันธุ์กล้วยมาปลูกในสวนจะต้องมั่นใจว่าปราศจากโรคหรือแมลง หากไม่แน่ใจเกษตรกรควรจุ่มหน่อพันธุ์ด้วย สารคลอร์ไพริฟอส ๔๐% EC อัตรา ๔๐ มล./น้ำ ๒๐ ลิตร

๓. หากมีการขุดหน่อกล้วยจากแปลงไปขยายปลูก ควรขุดออกจากแปลงในทันทีไม่ควรคาทิ้งไว้ข้ามคืนเพราะจะทำให้ตัวเต็มวัยดั้วงวงเข้ามาวางไข่ได้ และทุกครั้งที่มีการขุดหน่อออกไปควรฝังดินกลบหลุมทุกครั้งเป็นการป้องกันตัวเต็มวัยเข้าทำลายบริเวณรอยแผลหรือเหง้ากล้วยที่เหลือ

๔. ใช้สารเคมีชื่อ คลอร์ไพริฟอส ๔๐% EC ในอัตรา ๔๐ มล./น้ำ ๒๐ ลิตร หรือ สารฟิโพรนิล ๕% SC ในอัตรา ๑๐ มล./น้ำ ๒๐ ลิตร ราดรดโคนต้นกล้วยให้สูงจากพื้นดิน ๓๐ ซม. และราดบนพื้นดินรอบๆ โคนต้นภายในระยะรัศมีรอบโคนต้น ๓๐ ซม. จะเป็นการช่วยป้องกันการเข้ามาทำลายวางไข่ของตัวเต็มวัยบริเวณเหง้าและโคนต้นกล้วยได้ รวมทั้งยังเป็นการกำจัดตัวหนอนที่อยู่ตามโคนต้นกล้วยได้

๕. ควรแช่หน่อพันธุ์ในน้ำยาดีลตริน ๒๕% ในอัตรา ๑ ส่วน ต่อ น้ำ ๕๐ ส่วน โดยแช่หน่อพันธุ์ทิ้งไว้ ๑ คืน ก่อนนำไปปลูก

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีการปลูกกล้วยน้ำว้า ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
กล้วยน้ำว้า	←				△							→
	←								▽			→

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๓๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกกล้วยน้ำว้าในตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ.๒๕๖๗)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว้า เป็นเงิน ๑๓,๕๕๐ บาท

ตารางที่ ๓๖ แสดงต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว้า ปี ๒๕๖๗/๖๘ ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	รายการ	จำนวนเงิน (บาท/ไร่)	หมายเหตุ
๑	ค่าเตรียมดิน	๑,๓๐๐	
๒	ค่าห่อพันธุ์	๒,๕๐๐	
๓	ค่าจ้างปลูก	๑,๐๐๐	
๔	ค่าปุ๋ยเคมี+ปุ๋ยคอก	๑,๑๐๐	
๕	ค่าน้ำ	๑,๖๐๐	
๖	ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืชและศัตรูพืช	๗๐๐	
๗	ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา เช่น ใส่ปุ๋ย ฉีดยา เก็บเกี่ยว และตัดแต่งกิ่ง	๒,๔๕๐	
๘	รวมต้นทุน (บาท/ไร่)	๙,๖๕๐	
๙	ผลผลิต (กก./ไร่)	๑๑,๐๐	
๑๐	ราคาจำหน่าย (บาท/กก.)	๒๐	
๑๑	รายได้ (บาท/ไร่)	๒๒,๐๐๐	
๑๒	กำไร (บาท/ไร่)	๑๒,๓๕๐	

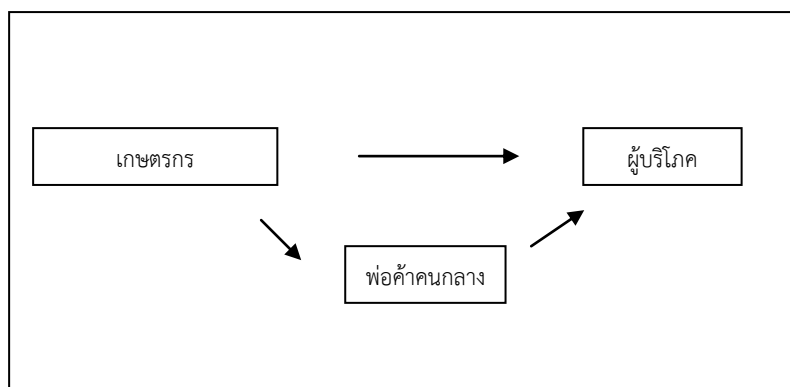
(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของตำบล)

ผลผลิตกล้วยน้ำว้าที่ได้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายทาง เช่น การขายผลผลิตสด และการนำไปแปรรูป เช่น การทำกล้วยตาก การทำกล้วยฉาบ เป็นต้น

(๑) วิถีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในตำบล)

เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยน้ำว้า ส่วนใหญ่เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วจะจำหน่ายในพื้นที่ด้วยตนเอง หรือพ่อค้าคนกลางที่ขายอยู่ในตลาด

ภาพที่ ๔๐ แสดงวิธีการตลาดกล้วยน้ำว้า ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ แหล่งรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูปใหญ่ๆไม่มี มีเพียงตลาดชุมชนเท่านั้น

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านไม้ผล พืชผัก จำนวน ๒ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๗ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตไม้ผลและพืชผัก ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นางละออ ทรงโฉม	๗	ปากท่า	ท่าเรือ	๒๕๖๔	พืชผัก
๒	นางสาวชลอศรี ทรงโฉม	๔	ปากท่า	ท่าเรือ	๒๕๖๕	ไม้ผล/ทำนา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ.๒๕๖๗)

๑.๔.๓ ชนิดสินค้า พริกชี้หนู

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

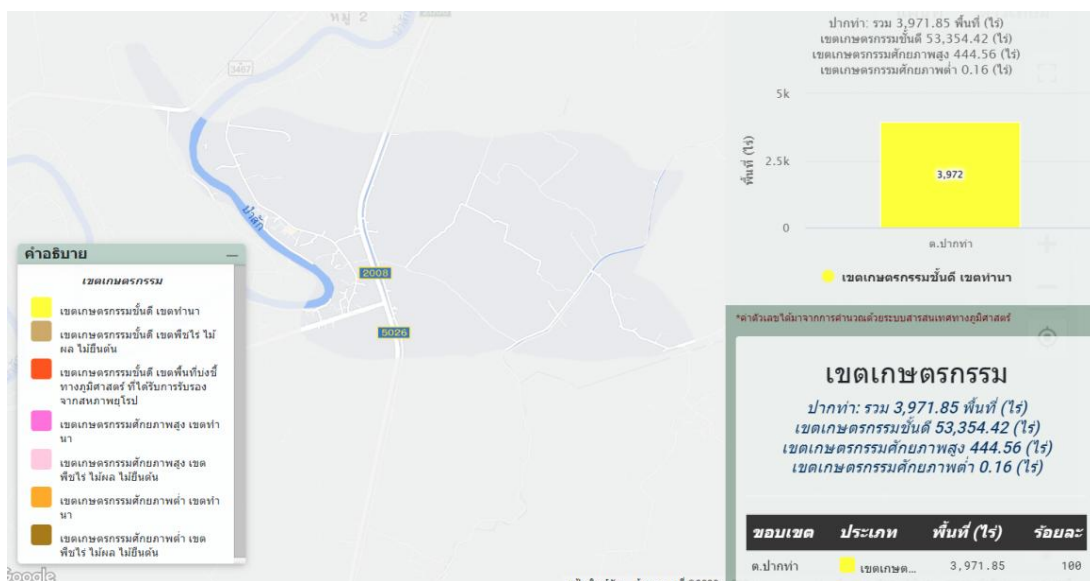
(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกพริกชี้หนูทั้งหมด จำนวน ๓,๙๗๒ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๓,๙๗๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

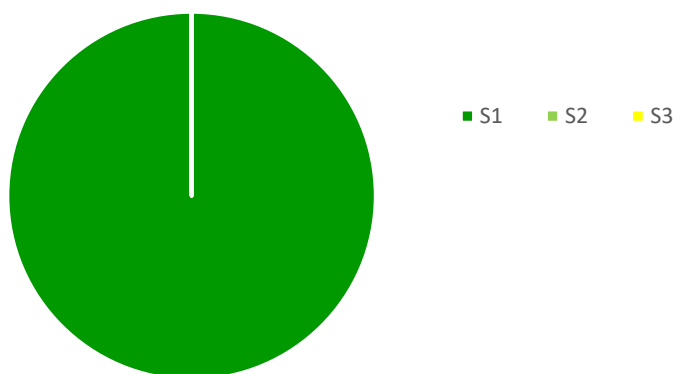
ตารางที่ ๓๘ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกพริกชี้หนู ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูก ๓,๙๗๒ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลปากท่า	๓,๙๗๒	-	-	-	๓,๙๗๒

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑

ภาพที่ ๔๑ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกพริกขี้หนู ตำบลปากทำ อำเภอนาทวี (ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑)

ภาพที่ ๔๒ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกพริกขี้หนู ตำบลปากทำ อำเภอนาทวี (ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑)

(๒) พื้นที่ปลูกพริกขี้หนู

ตำบลปากทำ อำเภอนาทวี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกพริกขี้หนู จำนวน ๓.๗๕ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ พื้นที่หมู่ที่ ๑ จำนวน ๑.๒๕ ไร่ รองลงมาคือ พื้นที่หมู่ที่ ๗ จำนวน ๑ ไร่ และพื้นที่หมู่ที่ ๔ จำนวน ๑ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๙ แสดงพื้นที่ปลูกพริกชี้หนู ตำบลปากท่า อำเภอดำรงวิทยารุข

ที่	หมู่ที่	พื้นที่ปลูก ๓.๗๕ (ไร่)
๑	สวนหลวง	๑.๒๕
๒	ตะเคียนทอง	๐.๒๕
๓	ท้ายตลาด	-
๔	อรัญญิก	๑
๕	อิสสาม	-
๖	โคกมะขวิด	๐.๒๕
๗	ชายหนอง	๑
๘	หัวถนน	-
	รวม	๓.๗๕

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอดำรงวิทยารุข, พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๔๓ แสดงพื้นที่ปลูกพริกชี้หนู (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลปากท่า อำเภอดำรงวิทยารุข

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดำรงวิทยารุข, พ.ศ.๒๕๖๗)

(๓) พื้นที่ปลูกพริกชี้หนูตามระดับชั้นความเหมาะสม

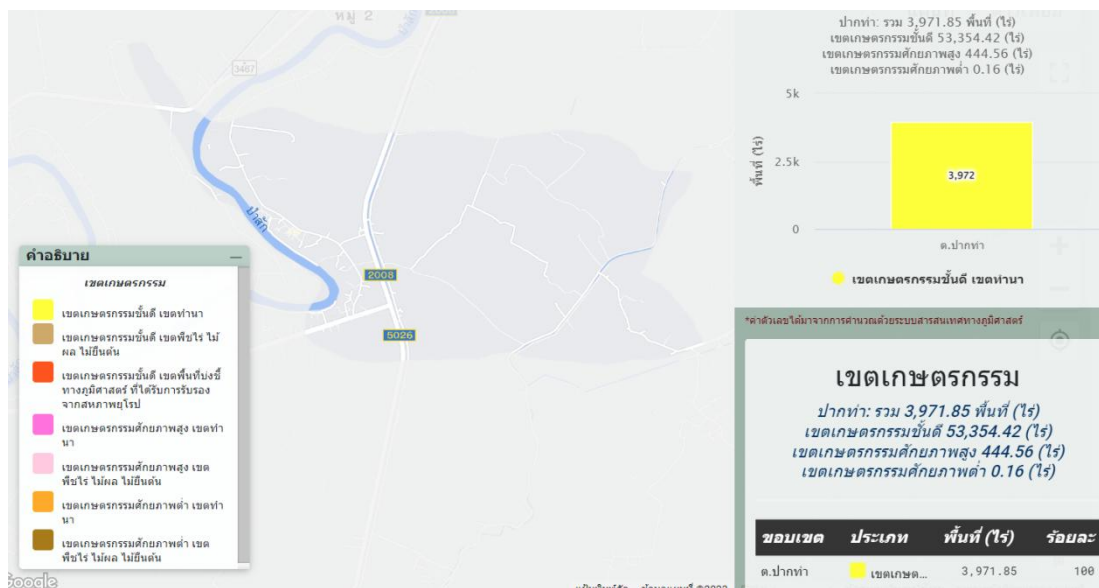
ตำบลปากท่า อำเภอดำรงวิทยารุข มีพื้นที่ปลูกพริกชี้หนู ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๓.๗๕ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๓.๗๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ตารางที่ ๔๐ แสดงพื้นที่ปลูกพริกชี้หนูตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลปากท่า อำเภอดำรงวิทยารุข

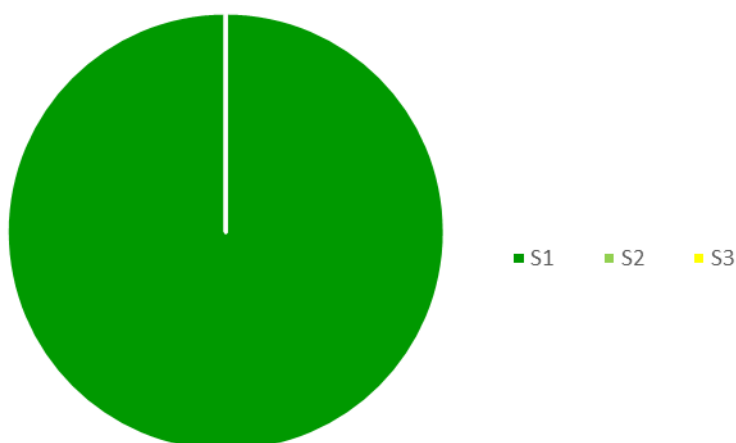
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูก ๓.๗๕ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลปากท่า	๓.๗๕				๓.๗๕

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอดำรงวิทยารุข, พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๔๔ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกพริกชี้หนุตามเขตเกษตรกรรม ตำบลปากท่า อำเภотаเรือ
 (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑)

ภาพที่ ๔๕ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกพริกชี้หนุตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลปากท่า อำเภотаเรือ
 (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑)

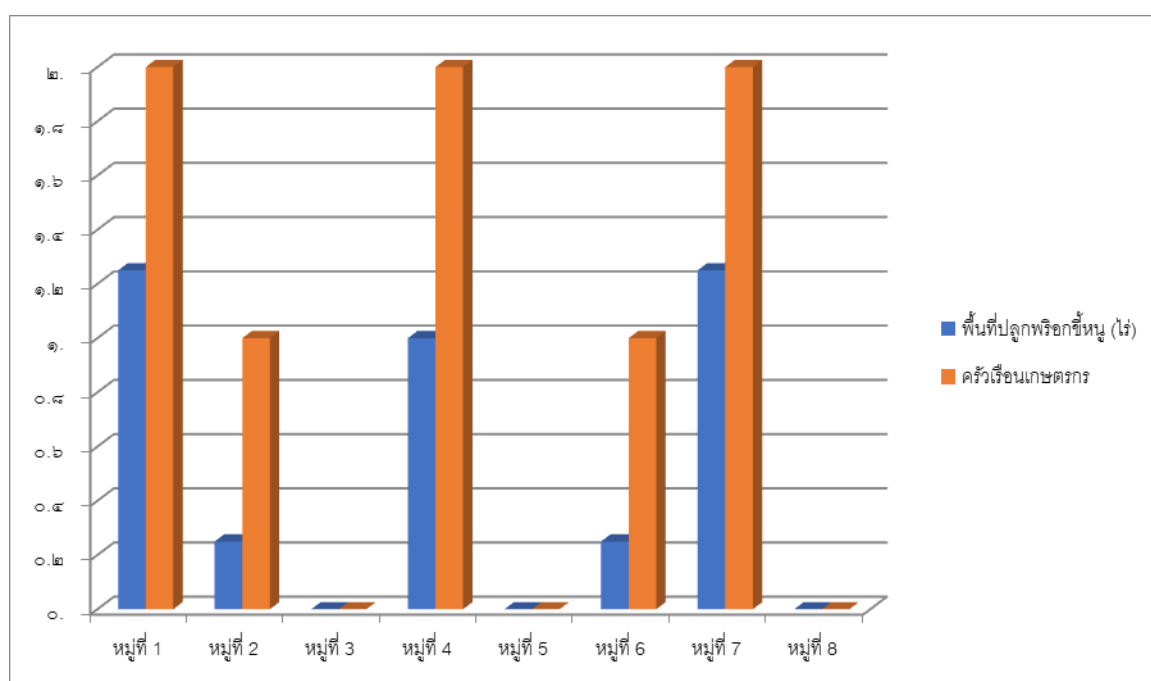
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลปากท่า อำเภотаเรือ มีพื้นที่การปลูกพริกชี้หนุ จำนวน ๓.๗๕ ไร่ ๘ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากในหมู่ที่ ๑ จำนวน ๑.๒๕ ไร่ จำนวน ๒ ครัวเรือน รองลงมาคือหมู่ที่ ๗ จำนวน ๑ ไร่ ๒ ครัวเรือน และหมู่ที่ ๔ จำนวน ๑ ไร่ ๒ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๑ แสดงปริมาณการปลูกพริกชี้หนู ตำบลปากท่า อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๑	๒	๑.๒๕	๑.๒๕	๑.๙๗	๑.๕๗
๒	๑	๐.๒๕	๐.๒๕	๐.๔๐	๑.๕๗
๓	-	-	-	-	-
๔	๒	๑	๑	๑.๕๗	๑.๕๗
๕	-	-	-	-	-
๖	๑	๐.๒๕	๐.๒๕	๐.๔๐	๑.๕๗
๗	๒	๑	๑	๑.๕๗	๑.๕๗
๘	-	-	-	-	-
รวม	๘	๓.๗๕	๓.๗๕	๕.๙๑	๑.๕๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกำแพง, พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๔๖ แสดงปริมาณการปลูกพริกชี้หนู ตำบลปากท่า อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกำแพง, พ.ศ.๒๕๖๗)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในตำบล)

(๑) การใช้พันธุ์ดี สายพันธุ์พริกที่เกษตรกรนิยมปลูกในตำบลปากทานิยม ได้แก่

- พริกจินดา ได้ถูกจัดอยู่ในกลุ่มพริกชี้หนูผลใหญ่ที่มีความสำคัญในฐานะพืชเศรษฐกิจของ ไทยเช่นกัน ซึ่งเป็นพริกที่มีผลมีขนาดเล็กเรียวยาว ผลชี้ขึ้นเป็นส่วนมาก ผลดิบมีสีเขียว แก่ผลสุกสีแดงเข้ม ใช้ได้ทั้ง ผลผลิตสด และแห้ง รวมไปถึงการทำซอสพริกด้วย ซึ่งผลที่ตากแห้งแล้วจะมีสีสวย กรอบ ต้มให้แก่ง่าย มีจำนวน เมล็ดมาก น้ำหนักมาก ทนทานต่อโรค เจริญเติบโตดี ทั้งนี้พริกจินดายังสามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี พันธุ์ที่ปลูกมีทั้งพันธุ์ พื้นเมือง และพันธุ์ลูกผสมที่พัฒนาวิจัยโดยหน่วยงานราชการ และเอกชน

- พริกยอตสน เป็นสายพันธุ์พริกที่มีความโดดเด่นในด้านการปลูกง่าย ผลดก ทนแล้ง ทนต่อการทำลายของโรค เนื้อพริกบาง เมล็ดพริกมาก เมื่อแห้งแล้วพริกมีสีแดงวาว ทั้งนี้เมื่อนำไปทำพริกป่นจะมีกลิ่นหอมรสชาติเผ็ดปานกลาง นอกจากนี้ ยังสามารถนำไปทำเป็นพริกแห้งได้อีกด้วย

- พริกซูปเปอร์ฮอต เป็นพริกชี้หูพันธุ์ลูกผสมที่มีจุดเด่นตรงที่ผลผลิตต่อไร่สูง เก็บเกี่ยวได้เร็วขึ้น คุณภาพของผลผลิตที่สม่ำเสมอ ตรงกับความต้องการของตลาด โดยมีลักษณะเด่นคือติดผลดก ทนทานโรค ผลดิบสีเขียว-เขียวเข้ม ผลสุกสีแดง-แดงเข้ม นอกจากนี้ยังมีการต่อยอด การพัฒนาสายพันธุ์พริกโดยได้พัฒนาพันธุ์พริกชี้หูลูกผสม ซูปเปอร์ฮอต ๒ ที่มีคุณสมบัติคือความยาวผลที่เพิ่มขึ้น และยาวสม่ำเสมอตลอดอายุการเก็บเกี่ยว เป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง สีแดงสด มีรสเผ็ดกว่า มีเนื้อผลหนา และแน่น จึงทำให้ผลพริกไม่เน่าง่าย ผลผลิตไม่เสียหายแม้ต้องขนส่งเป็นระยะทางไกล ๆ และสามารถนำไปแปรรูปได้หลากหลาย เช่น พริกป่น พริกแกง น้ำพริก ซอสพริก น้ำจิ้มไก่ เป็นต้น

(๒) การเตรียมดิน สำหรับการปลูกพริกชี้หู

การเตรียมเมล็ดพันธุ์

ควรเลือกใช้พันธุ์พริกที่ตลาดมีความต้องการมีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ปัจจุบันนิยมใช้พันธุ์ลูกผสมซูปเปอร์ฮอต ก่อนนำเมล็ดพันธุ์ไปเพาะ คัดเมล็ดพันธุ์ที่ไม่สมบูรณ์ออกโดยนำเมล็ดพันธุ์แช่น้ำสะอาด เมล็ดพันธุ์ที่เสียจะลอยน้ำแล้วคัดออก นำไปแช่น้ำอุ่นที่อุณหภูมิประมาณ ๕๐ องศาเซลเซียส เป็นเวลานานประมาณ ๓๐ นาที ก่อนนำไปเพาะกล้า

การเพาะเมล็ดพันธุ์ในแปลง

นำเมล็ดพันธุ์หว่านให้กระจายทั่วทั้งแปลงเพาะ หรือโรยเมล็ดเป็นแถวลงไปร่องลึก ๐.๖ - ๑ ซม. ห่างกันแถวละประมาณ ๑๐ ซม. กลบด้วยปุ๋ยหมักที่สลายตัวดีแล้ว หรือดินผสมละเอียดรดน้ำให้ชุ่มเสมอ คลุมด้วยฟางแห้งหรือหญ้าแห้งบางๆ เมื่อกำลังเริ่มงอกมีใบจริงอายุประมาณ ๑๒ - ๑๕ วัน ถอนแยกต้นที่เป็นโรค ไม่สมบูรณ์หรือต้นที่ขึ้นเบียดกันแน่นเกินไปทิ้งให้มีระยะห่างกันพอสมควร และควรให้ปุ๋ยเสริมทางใบเพื่อให้ต้นกล้าเจริญเติบโตและแข็งแรง เมื่อต้นกล้าอายุ ๓๐ - ๔๐ วัน จึงย้ายลงปลูกในแปลงใหญ่ได้

การเพาะเมล็ดพันธุ์ในกระบะเพาะ

การเพาะในถาดหลุมมีวัสดุเพาะเมล็ดเป็นส่วนผสมสำเร็จรูปที่อุ้มน้ำได้พอเหมาะ แต่ละถาดมี ๑๐๔ หลุม วัสดุเพาะ ๑ ถู ใส่ถาดเพาะได้ ๑๔-๑๖ ถาด เทคนิคการเพาะที่ทำให้ต้นกล้าแข็งแรงสมบูรณ์ก่อนย้ายปลูก จะต้องเพาะเมล็ดให้งอกก่อนในวัสดุเพาะอย่างอื่น เช่นทรายผสมแกลบดำและขุยมะพร้าวเมล็ดจะงอกใช้เวลาประมาณ ๑๐-๑๒ วัน หลังจากนั้นจึงย้ายไปปลูกในวัสดุเพาะสำเร็จรูปที่อยู่ในถาดเพาะใช้เวลาอีก ๑๔-๑๘ วัน จึงนำต้นกล้าย้ายปลูกได้

การเตรียมดินปลูก

การเตรียมดินปลูกพริกนั้น ควรพิจารณาความแตกต่างตามสภาพของดินและระดับน้ำดังนี้ คือ

๑. การเตรียมดิน ควรขุดหรือไถดินให้ลึกประมาณ ๑๕ ซม. ตากดิน ๕-๗ วัน ใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกที่สลายตัวแล้วประมาณ ๒๐ กก. ต่อเนื้อที่ ๕ ตารางเมตร พรุนย่อยผิวหน้าดินให้ละเอียด

๒. การเตรียมดินปลูกในเขตอาศัยน้ำฝน ต้องพิจารณาเลือกที่ซึ่งระบายน้ำได้ดีการกำหนดแถวปลูกให้กำหนดแถวคู่ห่างกัน ๑.๒๐ ม. และให้ระยะระหว่างแถวห่างกัน ๐.๕๐ ม. ระยะระหว่างต้น ๐.๕๐X ๐.๕๐ ม. เมื่อเตรียมแปลงปลูกแล้วให้ใส่ปุ๋ยคอกในอัตราไร่ละ ๑,๒๐๐ - ๓,๐๐๐ กก. ทำการคลุกปุ๋ยคอกให้เข้ากับดินแล้วใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ในอัตรา ๕๐ กก. ต่อไร่ และใช้สารเคมีป้องกันและในสภาพดินที่เป็นกรดจัดควรใช้ปูนขาวในอัตรา ๒๐๐ - ๔๐๐ กก.ต่อไร่

(๓) วิธีการปลูกกล้วยน้ำว้า

ปลูกได้ทั้งในสภาพไร่ และสภาพสวนแบบยกร่อง การปลูกสภาพไร่มักปลูกในที่ดอน อาศัยน้ำฝน และให้น้ำเสริมในช่วงฝนแล้ง จากบ่อน้ำหรือบ่อบาดาล ซึ่งทำให้การผลิตได้ผลไม่สม่ำเสมอ การปลูกในสภาพสวนส่วนใหญ่ ปลูกในบริเวณที่ลุ่มและยกร่องสวน จึงมีน้ำหล่อเลี้ยงได้เกือบตลอดปี ทำให้กำหนดการผลิตได้ในเวลาที่ต้องการ ส่วนของการ เพาะเมล็ดเพื่อปลูก ถ้าต้องการให้มีประสิทธิภาพการงอกของเมล็ด เริ่มต้นด้วยการห่อเมล็ดพันธุ์ในถุงผ้าและแช่ในน้ำทิ้งไว้ ๑ คืน ในน้ำควรใส่ยาป้องกันรา ลงไปด้วย เมื่อผ่าน ๑ คืนไปแล้วให้นำพริกไปล้างผ่านน้ำไหลอย่างน้อย ๓๐ นาที เก็บถุง ผ้าไว้ในที่ร่มและชื้นอีก ๒-๓ วัน เมื่อเมล็ดงอกตุ่มเป็นรากสีขาวเล็กจึงนำไปเพาะลงถุงชำดี ที่มีวัสดุเพาะคือ ดิน : ปุ๋ยคอก เก๋า : ขี้เถ้ากลบ อัตราส่วน ๒:๑:๑ โดยในช่วงนี้จะต้องรดน้ำอย่างสม่ำเสมอวันละ ๑-๒ ครั้ง เช้าและบ่าย จนต้นกล้าขึ้นใบ จริง ๓-๔ ใบ ค่อยย้ายลงแปลงปลูกแต่ถ้าไม่ต้องการเพาะเป็นต้นกล้า เมื่อเห็นว่าเมล็ดเริ่มแตกตุ่มราก สามารถนำไปหว่าน ในแปลงที่เตรียมไว้ได้เช่นกัน ช่วงปลูกที่ดีคือ ตอนเย็นที่มีแสงอาทิตย์อ่อนเพราะจะทำให้ต้นกล้าตั้งตัวได้เร็วกว่าในช่วงที่มี แสงแดดจ้า

(๔) ระบบการให้น้ำ พริกเป็นพืชที่ต้องการน้ำอย่างเพียงพอ และสม่ำเสมอในช่วงแรกของการ เจริญเติบโต ดินควรมีความชุ่มชื้นพอดีอย่าให้เปียกแฉะเกินไป จะทำให้ต้นพริกเหี่ยวตายได้ ในช่วงเก็บผลผลิตควรลด การให้น้ำเพื่อจะทำให้คุณภาพผลผลิตดี สีของผลสวย

การให้น้ำทำได้ ๒ วิธีคือ

๑) การให้น้ำด้วยระบบสปริงเกอร์ เป็นวิธีที่เกษตรกรใช้กันมาช้านาน เป็นสปริงเกอร์ แบบใบพัดหมุนวน ข้อดีคือน้ำกระจายตัวไปทั่วแปลงจ่ายปริมาณน้ำได้สูงใช้เวลาสั้นในการให้น้ำสร้างความชุ่มชื้น ให้ต้นพริกและแปลงปลูกและยังช่วยไล่แมลงศัตรูพืชได้อีกด้วย ข้อเสียคือ เกิดเชื้อโรคพืชได้ง่ายเนื่องจากความชื้น หลีกเลี่ยงการรดน้ำต้นพริกตอนเย็น และในกรณีที่แหล่งน้ำไม่สะอาดมีการปนเปื้อนของสารเคมีจากแหล่งน้ำก็จะมีผล ต่อต้นพริก

๒) มินิสปริงเกอร์แบบหัวฉีดฝอย ระบบนี้เหมาะกับการปลูกพริกต้นคู่ในแปลงปลูกเดินท่อ pe ตรงกลางแถวคู่และเปิดจ่ายน้ำผ่านหัวมินิสปริงเกอร์แบบฉีดฝอยรัศมีมีความกว้างของน้ำสามารถควบคุมได้โดย แรงดันจากปั้มน้ำระบบนี้สามารถปล่อยปุ๋ยไปพร้อมกับระบบน้ำได้ ระบบนี้ค่อนข้างจะเป็นที่นิยมเนื่องจากการเป็น การสร้างความชื้นให้ทั่วหน้าดินและรดได้ตรงพุ่มเท่านั้น ข้อเสียคือต้องใช้เวลาในการให้น้ำนานการระบบสปริงเกอร์แบบใบพัด และหัวฉีดดูดตันได้ง่ายกว่าดังนั้นน้ำที่ใช้ต้องผ่านระบบกรองที่ดีพอสมควรไม่มีเศษใดๆหรือลูกปลา ลูกกุ้งเข้ามาในระบบ การให้น้ำ

(๕) การดูแลรักษา

การกำจัดวัชพืช ในระยะที่ต้นพริกยังเล็กควรมีการกำจัดวัชพืชให้บ่อยครั้ง หากวัชพืชคลุม ต้นพริกช่วงระยะการเจริญเติบโต จะทำให้แคะแกร็นคุณภาพผลผลิตไม่ดี การกำจัดวัชพืชอาจใช้สารเคมีเท่าที่จำเป็น ขอแนะนำกรัสม็อกโซนิยาฆ่าหญ้าฉีดกดหัวต่ำๆ หน้าดินที่มีวัชพืชหรือใช้แรงงานคนถอน หรือหาวัสดุคลุมหน้าดิน เช่น ฟางหรือหญ้าแห้งหรือกลบ เป็นต้น

การตัดแต่งกิ่งแขนง

เกษตรกรหรือผู้ปลูกควรตัดแต่งกิ่งแขนงเพื่อต้นพริกนำอาหารไปเลี้ยงส่วนที่จำเป็นได้เต็มที่ ทำให้ทรงพุ่มโปร่ง ระบายอากาศได้ดี ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคต่างๆ สามารถกำจัดโรคและแมลงได้อย่างทั่วถึง และช่วยให้เก็บเกี่ยวผลผลิตได้สะดวก

กิ่งแขนงใต้งามแรก เมื่อมีกิ่งแขนงยาวไม่เกิน ๑๐ ถึง ๑๕ เซนติเมตร ให้ปลิดแขนงออกด้วยมือ ได้ แต่ถ้าปล่อยไว้ให้มีขนาดใหญ่ขึ้น ควรใช้กรรไกรที่สะอาดตัดออก เพื่อป้องกันการติดโรคจากสิ่งสกปรกที่กรรไกร และไม่ให้เกิดแผลใหญ่ซึ่งเป็นช่องทางแพร่ระบาดของโรคต่างๆ

ดอกแรกที่ย่างแรก ถ้าต้นกล้าพริกมีอายุเกิน ๔๐ วัน หลังย้ายปลูก แล้วติดดอกแรกที่ย่างแรก ให้เด็ดทิ้ง เพื่อช่วยให้ต้นพริกเจริญเติบโตได้ดี ป้องกันการเน่าเสียของผลพริกที่ห้อยลงติดกับดินหรือพลาสติกคลุมแปลง

(๖) การใส่ปุ๋ย พริกเป็นพืชที่มีอายุการเก็บผลค่อนข้างยาวนาน ปุ๋ยที่ใช้ควรเป็นปุ๋ยที่มีธาตุอาหารครบ เช่น ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๓-๑๓-๒๑ ในอัตรา ๒๕-๕๐ กก.ต่อไร่ ขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของดิน เพื่อเป็นการช่วยเสริมการเจริญเติบโตนอกจากนี้ ควรใส่ปุ๋ยน้ำทางใบบ้าง โดยทำการฉีดพ่นทุกครั้งหลังการเก็บเกี่ยว การใช้ปุ๋ยเคมีจะได้ผลต่อพืชสูงสุดขึ้นอยู่กับสภาพและคุณสมบัติของดินโดยเฉพาะ pH ความชื้นและระยะการเจริญเติบโตของพืชอีกทั้งปริมาณอินทรีย์วัตถุที่อยู่ในดินซึ่งจะต้องมีอย่างเหมาะสมอย่างเช่นถ้าดินเป็นกรดต้องใช้ปูนขาวช่วยปรับสภาพดินให้มี pH ค่อนข้างเป็นกลาง การใส่ปุ๋ยมีลงในดินจำเป็นต้องมีความชื้นอย่างเพียงพอ ถ้าไม่เช่นนั้นปุ๋ยเคมีไม่ละลายจะไม่เป็นประโยชน์ต่อพืชเลย บางครั้งอาจใช้วิธีละลายปุ๋ยเคมีด้วยน้ำให้มีความเข้มข้นพอติดปุ๋ยเคมีประมาณ ๑๐๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตรแล้วนำไปรดซึ่งจะเป็นการประหยัดปุ๋ยอย่างมาก

การใส่ปุ๋ยควรแบ่งใส่ ๒ ครั้ง ใส่ครั้งแรกปริมาณครึ่งหนึ่งก่อนปลูกเป็นปุ๋ยรองพื้นพรวนกลบลงในดินโรยปุ๋ยไนโตรเจนใส่ข้างต้นพริกห่างจากโคนพริกประมาณ ๒ นิ้ว เมื่ออายุ ๑๐ -๑๔ วัน หลังจากย้ายกล้า ใส่ครั้งที่สองปริมาณอีกครั้งหนึ่งที่เหลือ ใส่โรยข้างแล้วแต่งหน้าด้วยปุ๋ยไนโตรเจนพรวนกลบลงในดิน

(๗) การเก็บเกี่ยว แบ่งเป็นการเก็บปลี และผลกล้วยน้ำว้า

- หลังจากปลูก ๗๐-๗๕ วัน
- เก็บเกี่ยว ๑๕-๑๘ วันครั้ง (๑๐-๑๒ ครั้ง /รุ่น)
- ก่อนเก็บเกี่ยว ๗ วัน ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑ ช้อนโต๊ะ/ต้น ทำให้ต้นสมบูรณ์

แตกยอด ออกดอก

- หลังจากเก็บเกี่ยว ๔-๕ ครั้ง ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๑ ช้อนโต๊ะ/ต้น เพื่อเพิ่มผลผลิต
- ฉีดฮอร์โมนหลังการเก็บเกี่ยว แต่ละครั้ง เพื่อให้การแตกยอด ออกดอก ติดผลดี

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

หลังเก็บเกี่ยวผลพริกหมดรุ่นแล้วให้ใส่ปุ๋ยคอกมูลสัตว์ เช่น มูลไก่ เป็นต้น หรือปุ๋ยเคมีสูตรเดิม

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

โรคแอนแทรคโนส (Anthracnose) แอนแทรคโนสเป็นโรคที่ส่วนใหญ่แล้วจะเกิด และทำความเสียหายที่ผลพริก ซึ่งชาวบ้านทั่วๆ ไปรู้จักกันในชื่อของโรคกุ้งแห้ง เนื่องจากลักษณะอาการแห้ง หักงอ และสีของผลพริกที่เปลี่ยนไป โรคนี้พบระบาดทำความเสียหายให้แก่พริกชนิดต่างๆ เช่น พริกมันแดง พริกบางช้าง พริกเหลือง พริกหนุ่ม ฯลฯ ในแหล่งที่มีการปลูก

ลักษณะอาการ ผลพริกเริ่มเป็นแผลหรือจุดเข้าเป็นแอ่งยุบลง ลักษณะอาจกลมหรือไม่แน่นอน ขนาดก็ตั้งแต่จุดเล็กๆ ไปจนเต็มความกว้างของผลพริก อาจมีเพียงแผลเดียวหรือหลายแผลก็ได้ แผลเหล่านี้ต่อมาจะแห้งเป็นสีน้ำตาลหรือดำพร้อมกับการสร้าง fruiting body ซึ่งเป็นที่เกิดของสปอร์หรือโคนิเดีย เป็นจุดสีเหลืองส้มหรือน้ำตาลดำเป็นวงๆ เรียงซ้อนกันอยู่ที่แผลดังกล่าวเชื้อจะเข้าทำลายผลพริกได้ทุกระยะการเจริญตั้งแต่เริ่มเป็นผลเล็กๆ จนโตเต็มที่และสุกแดงแล้ว อย่างไรก็ตามหากเป็นระยะที่ยังอ่อนเซลล์บริเวณแผลซึ่งถูกทำลาย จะหยุดการเจริญเติบโตขณะเดียวกันส่วนรอบๆ จะเจริญไปเรื่อยๆ ทำให้เกิดอาการคดโค้งงอหรือบิดเบี้ยวขึ้นโดยมีแผล หรือเซลล์ที่ตายอยู่ด้านใน ลักษณะคล้ายกุ้งแห้ง พริกที่เป็นโรคตามธรรมชาติมักแสดงอาการให้เห็นชัดเจนบนผลพริกที่แก่จัดหรือผลสุก ส่วนอาการบนใบ ยอดอ่อน และกิ่งจะเกิดโรคต่อเมื่อสิ่งแวดล้อมเหมาะสม โรคนี้ถ้าเกิดกับต้นกล้าจะทำให้ต้นกล้าแห้งตาย (seedling blight)

การป้องกันกำจัด

๑. เมล็ดพันธุ์ควรเก็บจากแปลงที่ไม่เป็นโรคมามาก่อน ถ้าจำเป็นต้องเก็บจากแปลงที่เป็นโรค ก่อนปลูกควรทำ seed treatment เช่น hot water treatment ใช้อุณหภูมิ ๕๐-๕๒ องศาเซลเซียส นาน ๓๐ นาที พบว่าได้ผลดีมาก หรือใช้สารเคมี Delsene MX คลุกเมล็ดในอัตรา ๐.๘% ของน้ำหนักเมล็ดก็ได้ผลดีเช่นกัน

๒. ปลูกพืชหมุนเวียนสลับกับพืชที่ไม่อยู่ในวงศ์ Solanaceae และหมั่นทำลายวัชพืช จัดการระบายน้ำให้ดี ตลอดจนเก็บเศษซากพืชที่เป็นโรคนี้นำไปทำลายเสีย

๓. หลังจากเก็บพริกจากต้นแล้วและอยู่ในระหว่างการขนส่ง ควรเก็บไว้ในที่เย็น ภายใต้ อุณหภูมิคงที่ พริกจะไม่ค่อยเกิดโรค

๔. เมื่อต้นพริกโตแล้ว ฉีดสารเคมีป้องกันไม่ให้เกิดโรค เช่น imazalil, prochloraz, benomyl, carbendazim, mancozeb, maneb และ Delsene MX เป็นต้น

โรคเหี่ยวของพริกจากเชื้อราหรือโรคหัวโกรน การทำลาย โรคนี้จะแตกต่างจากอาการเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย โดยอาการเหี่ยวจากเชื้อราจะเริ่มจากใบล่างก่อน แล้วจึงค่อยแสดงอาการที่ใบบน ต่อมาใบที่ เหลืองจะเหี่ยวร่วงลงดินและร่วง ต้นพริกจะแสดงอาการในระยะผลิดอกออกผล ฉะนั้น อาจทำความเสียหายต่อดอก และลูกอ่อนด้วย เมื่อตัดดูลำต้นจะพบว่าเนื้อเยื่อท่อลำเลียงอาหารเป็นสีน้ำตาล หรือน้ำตาลไหม้ แสดงว่าต้นจะเหี่ยว ตายในที่สุด

การป้องกันกำจัด

๑. เมื่อปรับดินปลูกแล้วควรโรยด้วยปูนขาว จะเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดเชื้อรา

๒. ถอนหรือขุดต้นที่เป็นโรคเผาทิ้ง แล้วใช้สารเคมีเทอราคลอเฟสมัน้ำตามอัตราส่วน คำแนะนำในฉลากเทราดลงในหลุมที่เป็นโรค

๓. ควรปลูกพืชหมุนเวียนสลับกับพริก ไม่ควรปลูกพริกซ้ำที่บ่อยๆ

๔. ควรใช้ปุ๋ยอินทรีย์ให้มากกว่าปุ๋ยวิทยาศาสตร์ เพื่อป้องกันดินเป็นกรด และเป็นการ ปรับปรุงบำรุงดิน

๕. ปรับปรุงดินให้ร่วนซุย มีการระบายน้ำดี

เพลี้ยไฟ รูปร่างลักษณะ เพลี้ยไฟเป็นแมลงขนาดเล็ก สีสน้ำตาลอ่อน ลำตัวผอมยาว มีขนาด ๑.๐ มิลลิเมตร หากดูด้วยตาเปล่าจะต้องใช้ความสังเกตเป็นพิเศษจึงจะมองเห็นได้ ตัวแก่มีปีก ๒ คู่เรียวยาว ประกอบด้วยขนเส้นเล็ก ตัวอ่อนจะยังไม่มีปีกและมีขนาดเล็กกว่าตัวแก่ ตัวแก่เคลื่อนไหวได้เร็ว การทำลายเพลี้ยไฟ จะระบาดมากในฤดูแล้ง หรือเมื่อมีฝนทิ้งช่วงเป็นระยะเวลานาน โดยจะทำลายใบอ่อนและตาดอก ลักษณะการทำลาย ใบจะห่อปิด ขอบใบม้วนขึ้นข้างบน ลำต้นแคระแกร็น ไม่เจริญเติบโต และจะทำลายผลพริกให้หงิกงอไม่ได้คุณภาพ

การป้องกันกำจัด เพลี้ยไฟชอบหลบอยู่ตามใต้ใบ ตามซอกยอดอ่อนในดอก เวลาพ่นควรใช้ เครื่องมือที่สามารถพ่นได้อย่างทั่วถึงการเลือกยาที่เหมาะสมควรทำดังนี้ คือ ถ้าปลูกพริกในแหล่งที่มีการระบาดมานาน ควรเลือกใช้ยาที่ทำลายได้เฉพาะ เช่น อิมิดาคลอพริด แลนเนท เป็นต้น หรือใช้ระบบให้น้ำแบบสปริงเกอร์

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีการปลูกพริกชี้หนู ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
พริกชี้หนู	←											→
	←											→

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๔๗ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกพริกชี้หนูในตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ.๒๕๖๗)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีต้นทุนการผลิตพริกชี้หนู เป็นเงิน ๑๖,๐๐๐ บาท

ตารางที่ ๔๒ แสดงต้นทุนการผลิตพริกชี้หนู ปี ๒๕๖๗/๖๘ ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	รายการ	จำนวนเงิน (บาท/ไร่)	หมายเหตุ
๑	ค่าเตรียมดิน	๑,๘๐๐	
๒	ค่าต้นพันธุ์	๓,๒๐๐	
๓	ค่าปุ๋ยเคมี+ปุ๋ยคอก	๓,๐๐๐	
๔	ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืชและศัตรูพืช	๒,๐๐๐	
๕	ค่าน้ำ	๑,๐๐๐	
๖	ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา เช่น ใส่ปุ๋ย ฉีดยา เก็บเกี่ยว ตัดแต่งกิ่ง และค่าเก็บเกี่ยว	๕,๐๐๐	
๗	รวมต้นทุน (บาท/ไร่)	๑๖,๐๐๐	
๘	ผลผลิต (กก./ไร่)	๑,๕๗๐	
๙	ราคาจำหน่าย (บาท/กก.)	๒๐	
๑๐	รายได้ (บาท/ไร่)	๓๑,๔๐๐	
๑๑	กำไร (บาท/ไร่)	๑๕,๔๐๐	

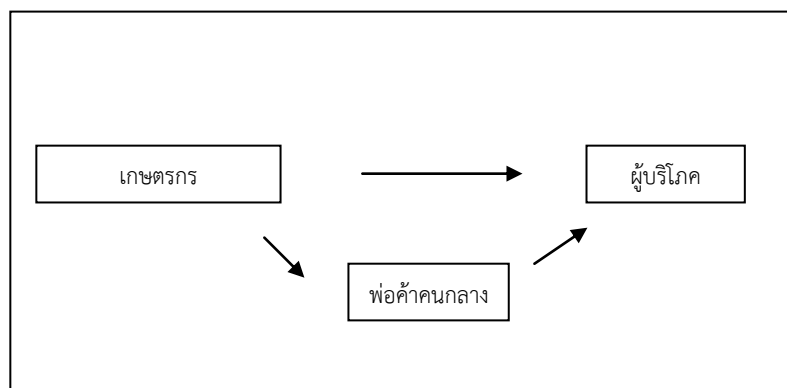
(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของตำบล)

ผลผลิตพริกชี้หนูที่ได้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายทาง เช่น การขายผลผลิตสด และการนำไปแปรรูป เช่น การทำพริกป่น การทำพริกแกง เป็นต้น

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิธีตลาดที่เกิดขึ้นในตำบล)

เกษตรกรผู้ปลูกพริกชี้หนู ส่วนใหญ่เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วจะจำหน่ายในพื้นที่ด้วยตนเอง หรือพ่อค้าคนกลางที่ขายอยู่ในตลาด

ภาพที่ ๔๘ แสดงวิถีการตลาดพริกชี้หนู ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ แหล่งรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูปใหญ่ๆไม่มี มีเพียงตลาดชุมชนเท่านั้น

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านไม้ผล พืชผัก จำนวน ๒ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๔๓ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตพืชผัก ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นางละออ ทรงโฉม	๗	ปากท่า	ท่าเรือ	๒๕๖๔	พืชผัก

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ, พ.ศ.๒๕๖๗)

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๔๔ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านพื้นที่และทรัพยากร ๑. ข้าว ๒. พืชสวน	๑. สภาพดินเสื่อมโทรม ๒. น้ำไม่เพียงพอต่อความต้องการ ในการทำการเกษตร	๑. จัดระบบการปลูกข้าวโดยควรปลูกข้าวเพียงปีละ ๒ ครั้ง เพื่อเป็นการ พักดินหรืออาจปลูกพืชตระกูลถั่วในระหว่างพักการทำนา เพื่อปรับปรุง บำรุงดิน ๒. ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจที่ใช้น้ำน้อย ๓. จัดตั้งกลุ่มบริหารจัดการน้ำ เพื่อจัดสรรน้ำอย่างเป็นธรรม	ทุกหมู่บ้าน	มาก
ด้านการผลิตสินค้าและ การตลาด ๑. ข้าว ๒. พืชสวน	๑. ภัยพิบัติ (แล้ง) ๒. การระบาดของโรคและแมลง พบการระบาดของแมลงหาล่า เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และโรค ไหม้ในนาข้าว ๓. ข้าวมีราคาตกต่ำ ปริมาณ ผลผลิตมากเกินความต้องการของ ตลาด ๔. ปุ๋ยเคมีราคาแพง มีความ ต้องการใช้ปุ๋ยเคมีในการผลิตพืช จำนวนมากและต้องนำเข้าวัตถุดิบ จากต่างประเทศ ๕. สารเคมีที่ใช้กำจัดศัตรูพืชมี ราคาแพงเนื่องจากมีมีการนำเข้า จากต่างประเทศ และมีความ ต้องการใช้สารเคมีจำนวนมาก	๑. บริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ มีการศึกษาก่อนทำ การเพาะปลูกพืช อาจมีการปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อยทดแทน ๒. มีการใช้แสงไฟฟ้าล่อแมลงและทำลายในช่วงที่มีการระบาด และใช้ เชื้อราบีเวอร์เรียในการป้องกันกำจัด ๓. ผลิตข้าวให้ตรงกับความต้องการของตลาด ทั้งชนิดและปริมาณ ๔. สนับสนุน ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ๕. ลดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช เนื่องจากมีราคาแพงและอาจทำให้ แมลงที่มีประโยชน์ต่อระบบนิเวศน์ ในนาข้าวหายไป ให้หันมาใช้สารชีว ภัณฑ์จำพวกเชื้อราบีเวอร์เรีย เชื้อราไตรโคเดอร์มา และสารชีวภัณฑ์ อื่นๆ แทน นอกจากสามารถผลิตขยายเชื้อได้เอง เพื่อลดต้นทุนแล้วยัง ปลอดภัยต่อตัวเองและผู้บริโภคอีกด้วย	ทุกหมู่บ้าน	มาก

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านเกษตรกรและองค์กร เกษตรกร ๑. ข้าว ๒. พืชสวน	๑. เกษตรกรในตำบลส่วนใหญ่ เป็นผู้สูงอายุ	๑. พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามาช่วยเหลือเกษตรกร รุ่นเก่า ๒. ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการปฏิบัติ ๓. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ต้นแบบเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการ ผลิต ที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร รวมทั้งการสร้างต้นแบบในการปฏิบัติที่ เหมาะสมเพื่อสร้างแรงจูงใจและให้เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่นในการ ตัดสินใจปฏิบัติตาม	ทุกหมู่บ้าน	มาก
ด้านการแปรรูปผลผลิต และผลิตภัณฑ์ ๑. ข้าว ๒. พืชสวน	๑. เนื่องจากภัยแล้งทำให้เกิด การขาดแคลนผลผลิตในการ แปรรูป ๒. แหล่งจำหน่าย ๓. ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ใน การแปรรูป	๑. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ๒. สนับสนุนการผลิตสู่การรับรองมาตรฐาน ๓. วางแผนการผลิตทั้งในส่วนด้านการปลูกพืชและการแปรรูปให้ สอดคล้องกัน ๔. สร้างแรงจูงใจและการรับรู้ให้เกษตรกรเห็นถึงความแตกต่างของราคา ก่อนการแปรรูปและหลังแปรรูปจำหน่าย	กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ และวิสาหกิจชุมชน	ปานกลาง

๓. การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ

ตารางที่ ๔๕ การวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
	๑. พื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว: ดินอุดมสมบูรณ์และมีระบบชลประทานที่ดี ๒. ประสบการณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปลูกข้าว: เกษตรกรมีความเชี่ยวชาญสืบทอดมาหลายรุ่น ๓. ชื่อเสียงของข้าวอยุธยา: เป็นที่รู้จักและยอมรับในด้านคุณภาพ ๔. มีโรงสีข้าวและโรงงานแปรรูปในพื้นที่: ช่วยลดต้นทุนการขนส่งและเพิ่มมูลค่าผลผลิต	๑. การพึ่งพาการทำนาแบบดั้งเดิม: อาจทำให้ผลผลิตต่อไร่ไม่สูงเท่าที่ควร ๒. ขาดการรวมกลุ่มเกษตรกรที่เข้มแข็ง: ทำให้อำนาจต่อรองในตลาดน้อย ๓. การขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร: เนื่องจากการย้ายถิ่นของคนรุ่นใหม่ ๔. ข้อจำกัดด้านการตลาดและการส่งออก: ยังขาดการเชื่อมโยงกับตลาดต่างประเทศโดยตรง
โอกาส (O)	กลยุทธ์เชิงรุก (SO)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)
๑. นโยบายส่งเสริมการเกษตรและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของรัฐบาล ๒. การเปิดตลาดการค้าเสรีอาเซียน (AEC) เพิ่มโอกาสในการส่งออก ๓. กระแสความนิยมอาหารเพื่อสุขภาพและผลิตภัณฑ์ออร์แกนิก ๔. การพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ เช่น เกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) ๕. การส่งเสริมการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	๑. พัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวออร์แกนิกและผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ โดยใช้ประโยชน์จากชื่อเสียงของข้าวอยุธยาและกระแสความนิยมอาหารเพื่อสุขภาพ ๒. ส่งเสริมการส่งออกข้าวคุณภาพสูงไปยังตลาดอาเซียน โดยใช้ประโยชน์จากการเปิด AEC และระบบโลจิสติกส์ที่ดีของพื้นที่ ๓. พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยนำเสนอวิถีชีวิตชาวนาและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปลูกข้าว	๑. นำเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่มาใช้เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่และลดการพึ่งพาแรงงาน ๒. สร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและภาคเอกชนในการพัฒนานวัตกรรมการแปรรูปข้าว ๓. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและเข้าถึงตลาดใหม่ๆ โดยใช้นโยบายสนับสนุนจากภาครัฐ
อุปสรรค (T)	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT)
๑. ความไม่แน่นอนของนโยบายราคาข้าวและการส่งออก ๒. การแข่งขันจากประเทศผู้ผลิตข้าวรายใหญ่ เช่น เวียดนาม ๓. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภค ลดการบริโภคข้าวลง ๔. การพัฒนาข้าวสายพันธุ์ใหม่ของประเทศคู่แข่ง ๕. มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีในประเทศคู่ค้า ๖. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศภัยแล้ง และน้ำท่วม	๑. พัฒนาระบบชลประทานและการบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ๒. สร้างแบรนด์ข้าวอยุธยาให้แข็งแกร่งเพื่อแข่งขันกับผลิตภัณฑ์จากประเทศคู่แข่ง ๓. พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวที่หลากหลายเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภค	๑. ส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาข้าวและสภาพอากาศ ๒. พัฒนาศักยภาพและความรู้ด้านการตลาดดิจิทัลให้แก่เกษตรกรเพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ๓. สร้างโปรแกรมดึงดูดคนรุ่นใหม่ให้กลับมาทำการเกษตร โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม

๓.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

๑.๑ พัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวออร์แกนิกและผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ โดยใช้ประโยชน์จากชื่อเสียงของข้าวอยุธยาและกระแสนิยมอาหารเพื่อสุขภาพ

๑.๒ ส่งเสริมการส่งออกข้าวคุณภาพสูงไปยังตลาดอาเซียน โดยใช้ประโยชน์จากการเปิด AEC และระบบโลจิสติกส์ที่ดีของพื้นที่

๑.๓ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยนำเสนอวิถีชีวิตชาวนาและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปลูกข้าว

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๒.๑ นำเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่มาใช้เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่และลดการพึ่งพาแรงงาน

๒.๒ สร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและภาคเอกชนในการพัฒนานวัตกรรมการแปรรูปข้าว

๒.๓ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและเข้าถึงตลาดใหม่ๆ โดยใช้นโยบายสนับสนุนจากภาครัฐ

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

๓.๑ พัฒนาระบบชลประทานและการบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๓.๒ สร้างแบรนด์ข้าวอยุธยาให้แข็งแกร่งเพื่อแข่งขันกับผลิตภัณฑ์จากประเทศคู่แข่ง

๓.๓ พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวที่หลากหลายเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภค

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๔.๑ ส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาข้าวและสภาพอากาศ

๔.๒ พัฒนาทักษะและความรู้ด้านการตลาดดิจิทัลให้แก่เกษตรกรเพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

๔.๓ สร้างโปรแกรมดึงดูดคนรุ่นใหม่ให้กลับมาทำการเกษตร โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม

บทที่ ๓
ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา

๑. แนวทางการพัฒนา

๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑.๑) เพิ่มมูลค่าผลผลิตผ่านการแปรรูปและการสร้างแบรนด์

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงป้องกัน

๑) พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวที่หลากหลายเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

การบริโภค

โครงการที่ ๑ ทำเรือ Rice Innovation Hub

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๑) สร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและภาคเอกชนในการพัฒนานวัตกรรมการแปรรูปข้าว

๒) นำเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่มาใช้เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่และลดการพึ่งพาแรงงาน

โครงการที่ ๑ นวัตกรรมข้าวทำเรือ: ความร่วมมือสู่ผลิตภัณฑ์แห่งอนาคต

โครงการที่ ๒ ทำเรือ Smart Farming ๔.๐

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์เชิงรับ พัฒนาทักษะและความรู้ด้านการตลาดดิจิทัลให้แก่เกษตรกรเพื่อเพิ่มช่อง

ทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

โครงการที่ ๑ ทำเรือ Digital Farmer Market

๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑.๑) ยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร

๑.๒) สร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายเกษตรกรและชุมชน

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงแก้ไข ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและเข้าถึงตลาดใหม่ๆ

โดยใช้นโยบายสนับสนุนจากภาครัฐ

โครงการที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งเครือข่ายเกษตรกรข้าวทำเรือสู่ตลาดโลก

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์เชิงรับ สร้างโปรแกรมดึงดูดคนรุ่นใหม่ให้กลับมาทำการเกษตร โดยเน้นการใช้

เทคโนโลยีและนวัตกรรม

โครงการที่ ๑ ทำเรือ Young Smart Farmer

๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑.๑) พัฒนาระบบการผลิตที่ยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงรับ ส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงจากความผันผวน

ของราคาข้าวและสภาพอากาศ

โครงการที่ ๑ ทำเรือเกษตรผสมผสานยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์เชิงรุก พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยนำเสนอวิถีชีวิตชาวนาและภูมิปัญญา
ท้องถิ่นในการปลูกข้าว

โครงการที่ ๑ ท่าเรือ: แหล่งท่องเที่ยววิถีข้าวไทย สัมผัสภูมิปัญญาชาวนา

บรรณานุกรม

กรมพัฒนาที่ดิน. ๒๕๖๑. <https://agri-map-online.moac.go.th/>. ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๔.

กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๒. <http://farmer.doae.go.th/index>. ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๔.

ภาคผนวก

โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากข้าว

๑. หลักการและเหตุผล ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวที่มีความหลากหลายจะช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์เหล่านี้ ส่งผลให้เกษตรกรและชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น การบริโภคของผู้บริโภคในปัจจุบันเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองต่อความต้องการและเทรนด์ของตลาดจะช่วยให้อินค้าข้าวแปรรูปมีความน่าสนใจ และสามารถแข่งขันได้ในตลาด การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวจะช่วยสร้างสินค้าที่มีคุณภาพและเป็นเอกลักษณ์ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดทั้งในและต่างประเทศ อำเภอบางบาลมีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางการผลิตและแปรรูปข้าวด้วยทรัพยากรธรรมชาติและความรู้ความสามารถของชุมชน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูปจะช่วยสร้างงานและรายได้ให้กับชุมชน ช่วยให้ชาวบ้านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและลดความยากจนในพื้นที่

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวที่หลากหลาย สร้างมูลค่าเพิ่ม และรองรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคในตำบล

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑ พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวใหม่อย่างน้อย ๑ ชนิด ภายใน ๕ ปี
- ๓.๒ เพิ่มรายได้จากผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวขึ้น ๑๐% ภายใน ๕ ปี
- ๓.๓ สร้างผู้ประกอบการด้านผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวรายใหม่อย่างน้อย ๒ ราย ภายใน ๕ ปี

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

- ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินงาน

- ดำเนินงานในพื้นที่ตำบลปากท่า

๖. กิจกรรม

- ๖.๑ การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว
- ๖.๒ การอบรมและพัฒนาทักษะผู้ประกอบการด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการแปรรูปข้าว และด้านการตลาดและการบริหารธุรกิจ
- ๖.๓ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และแบรนด์สินค้าโดยออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัยและดึงดูดใจ และการสร้างแบรนด์สินค้าที่มีเอกลักษณ์
- ๖.๔ การติดตามและประเมินผลโครงการ

๗. วิธีการดำเนินงาน

- ๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ
- ๗.๒ คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมอบรม และพัฒนาทักษะผู้ประกอบการด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการแปรรูปข้าว และด้านการตลาดและการบริหารธุรกิจ
- ๗.๓ จัดฝึกอบรมและพัฒนาทักษะผู้ประกอบการด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการแปรรูปข้าว และด้านการตลาดและการบริหารธุรกิจ

๗.๔ ทำการวิจัยตลาดเพื่อศึกษาความต้องการของผู้บริโภค พร้อมทั้งพัฒนาสูตรและกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่

๗.๕ ทำการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และแบรนด์สินค้า โดยออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัยและดึงดูดใจและการสร้างแบรนด์สินค้าที่มีเอกลักษณ์

๗.๖ สรุปผลโครงการ

๗.๗ ติดตามและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณ

ปี ๒๕๖๗	งบประมาณ	๒๐๐,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๘	งบประมาณ	๒๐๐,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๙	งบประมาณ	๒๐๐,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๗๐	งบประมาณ	๒๐๐,๐๐๐	บาท

๙. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๙.๑ เกิดผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวที่หลากหลายและตอบสนองความต้องการของตลาด

๙.๒ เกษตรกรและผู้ประกอบการมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการแปรรูปผลิตภัณฑ์

๙.๓ เกิดการสร้างงานและอาชีพใหม่ในชุมชน

๙.๔ เพิ่มมูลค่าให้กับข้าวซึ่งเป็นผลผลิตหลักของพื้นที่

๙.๕ สร้างแบรนด์สินค้าที่มีเอกลักษณ์ของตำบลท่าเรือ

๙.๖ เกิดการพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ด้านการแปรรูปและการตลาดในชุมชน

โครงการทำเรื่อง Young Smart Farmer

๑. หลักการและเหตุผล

ภาคเกษตรในปัจจุบันประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานหนุ่มสาว การดึงดูดคนรุ่นใหม่กลับมาทำการเกษตรจะช่วยแก้ไขปัญหานี้ได้ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเกษตรเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุน เทคโนโลยีและนวัตกรรมเปิดโอกาสให้เกิดธุรกิจใหม่ๆ ในภาคเกษตร เช่น การทำเกษตรอินทรีย์ การผลิตสินค้าคุณภาพสูง และการทำตลาดออนไลน์ การทำให้การเกษตรเป็นอาชีพที่น่าสนใจและมีความท้าทายโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นจุดดึงดูด เพื่อดึงดูดคนรุ่นใหม่ให้กลับมาทำการเกษตรในชุมชน การพัฒนาทักษะและความรู้ด้านการเกษตรที่ทันสมัยให้กับคนรุ่นใหม่ เพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาด อีกทั้งการสนับสนุนการทำธุรกิจการเกษตรที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์การเกษตร

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อดึงดูดคนรุ่นใหม่ให้กลับมาทำการเกษตรในตำบล โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นจุดดึงดูด และสร้างโอกาสทางธุรกิจการเกษตรที่ทันสมัย

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑ ดึงดูดคนรุ่นใหม่ (อายุ ๑๘-๓๕ ปี) ให้เข้าสู่ภาคการเกษตรอย่างน้อย ๒๐ คน ภายใน ๕ ปี
- ๓.๒ พัฒนาฟาร์มต้นแบบที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างน้อย ๒ แห่ง ภายใน ๕ ปี
- ๓.๓ เพิ่มรายได้เฉลี่ยของเกษตรกรรุ่นใหม่ที่เข้าร่วมโครงการขึ้น ๑๐% ภายใน ๕ ปี

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

- ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

- เกษตรกรรุ่นใหม่จากทุกหมู่บ้านในพื้นที่ตำบลปากท่า

๖. กิจกรรม

- ๖.๑ การประชาสัมพันธ์และสร้างแรงบันดาลใจ
- ๖.๒ การพัฒนาฟาร์มต้นแบบ
- ๖.๓ การฝึกอบรมหลักสูตร "Smart Farming "
- ๖.๔ การพัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับเกษตรกรรุ่นใหม่
- ๖.๕ การติดตามและประเมินผลโครงการ

๗. วิธีการดำเนินงาน

- ๗.๑ จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์และออฟไลน์
- ๗.๒ คัดเลือกเยาวชนที่มีอายุ ๑๘ – ๔๕ ปี ที่มีความสนใจในอาชีพเกษตรกรรม
- ๗.๓ การจัดตั้งฟาร์มต้นแบบที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่
- ๗.๔ อบรมพื้นฐานการเกษตรสมัยใหม่ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเกษตร

- ๗.๕ สร้างแอปพลิเคชันสำหรับการบริหารจัดการฟาร์ม เป็นการพัฒนาระบบการเชื่อมโยงตลาดกับผู้บริโภค
- ๗.๖ การจัดตั้งฟาร์มต้นแบบที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่
- ๗.๗ สรุปผลโครงการ
- ๗.๘ ติดตามและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณ

ปี ๒๕๖๗	งบประมาณ	๒๗๐,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๘	งบประมาณ	๒๗๐,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๙	งบประมาณ	๒๗๐,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๗๐	งบประมาณ	๒๗๐,๐๐๐	บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๙.๑ เพิ่มจำนวนเกษตรกรรุ่นใหม่ในตำบล ช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร
- ๙.๒ ยกระดับการทำเกษตรในพื้นที่ด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม
- ๙.๓ สร้างโอกาสทางธุรกิจและอาชีพใหม่ๆ ในภาคการเกษตร
- ๙.๔ เพิ่มผลผลิตและรายได้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่
- ๙.๕ สร้างภาพลักษณ์ใหม่ให้กับอาชีพเกษตรกร ดึงดูดคนรุ่นใหม่ให้สนใจ
- ๙.๖ พัฒนาตำบลให้เป็นศูนย์กลางนวัตกรรมการเกษตรของจังหวัด

โครงการทำเรือเกษตรผสมผสานยั่งยืน

๑. หลักการและเหตุผล

ราคาข้าวมีความผันผวนสูง เกษตรกรที่พึ่งพารายได้จากการปลูกข้าวเพียงอย่างเดียวจะได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงเมื่อตลาดข้าวมีปัญหา การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อการผลิตข้าว การทำเกษตรแบบผสมผสานจะช่วยให้เกษตรกรสามารถรับมือกับความผันผวนของสภาพอากาศได้ดียิ่งขึ้น เกษตรกรมีรายได้หลากหลาย ทำให้ความมั่นคงทางการเงินเพิ่มขึ้น ลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาผลผลิตชนิดเดียว ช่วยลดความเสี่ยงที่เกิดจากความผันผวนของราคาผลผลิตและสภาพอากาศ โดยการปลูกพืชหลายชนิดและเลี้ยงสัตว์หลากหลายประเภท ช่วยให้การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ และแร่ธาตุ มีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากขึ้น ทำให้เกษตรกรมีรายได้หลากหลายจากการขายผลผลิตหลายประเภท ลดความเสี่ยงจากการพึ่งพารายได้จากผลผลิตชนิดเดียว

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสานในตำบล ลดความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาข้าว และสภาพอากาศ และเพิ่มความมั่นคงทางรายได้ให้แก่เกษตรกร

๓. เป้าหมาย

๓.๑ เพิ่มจำนวนเกษตรกรที่ทำเกษตรแบบผสมผสานอย่างน้อย ๕% ของเกษตรกรทั้งหมดในตำบล ภายใน ๕ ปี

๓.๒ เพิ่มรายได้เฉลี่ยของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการขึ้น ๑๕% ภายใน ๕ ปี

๓.๓ ลดความเสียหายจากภัยธรรมชาติและความผันผวนของราคาลง ๒๐% ภายใน ๕ ปี

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

- ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

- เกษตรกรในพื้นที่ตำบลปากท่า

๖. กิจกรรม

๖.๑ การอบรมและพัฒนาทักษะเกษตรกร

๖.๒ การส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตและการตลาด

๖.๓ การส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายเกษตรกร

๖.๔ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

๖.๕ การติดตามและประเมินผลโครงการ

๗. วิธีการดำเนินงาน

๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการฯ

๗.๒ จัดอบรมหลักการเกษตรผสมผสาน และศึกษาดูงานในพื้นที่ต้นแบบ

๗.๓ จัดอบรมการแปรรูปผลผลิตเบื้องต้น และพัฒนาช่องทางการตลาดและการจำหน่ายผลผลิต

- ๗.๔ จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรเกษตรกรผสมผสาน พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์
๗.๕ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ และจัดอบรมเกษตรกรเพื่อเป็นวิทยากรท้องถิ่น
๗.๖ สรุปผลโครงการ
๗.๗ ติดตามและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณ

ปี ๒๕๖๖	งบประมาณ	๑๕๐,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๗	งบประมาณ	๑๕๐,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๘	งบประมาณ	๑๕๐,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๙	งบประมาณ	๑๕๐,๐๐๐	บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๙.๑ เกษตรกรมีรายได้ที่มั่นคงและหลากหลายขึ้น
๙.๒ ลดความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาข้าวและสภาพอากาศ
๙.๓ เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่เกษตรกรรม
๙.๔ เกิดการใช้ทรัพยากรในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
๙.๕ สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนเกษตรกรผ่านการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่าย
๙.๖ เพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรผ่านการแปรรูปและการท่องเที่ยวเชิงเกษตร